AZ ATHENAEUM OLVASÓTÁRA

AZ ALASZKAI HERCZEGNŐ

REGÉNY

IRTA
RICHARD HENRY SAVAGE

FORDITOTTA
SZ. E.

BUDAPEST
AZ ATHENAEUM IROD. ÉS NYOMDAI R. T. KIADÁSA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2015
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5472-93-0 (online)
MEK-14065

TARTALOM

ELSŐ RÉSZ.
A czár foglya.

MÁSODIK RÉSZ.
A herczegnő.

ELSŐ RÉSZ.
A czár foglya.

I.

Mint az égzengés, ugy dörgött bele három ágyúszó a nyugodalmas esteli csendbe.

Egy magányos, elhagyatott ember is hallotta a dörgést. A Nikolajevszk-erőd egyik bástyájához támaszkodva álmatag tekintettel nézett át a hatalmas viztükrön, melyet az Amur azon a helyen képez, a hol vize a Shilkainak, az Arguinnak, a Sungarinak és az Ussurinak vizével együtt a Saghalia-öböllé egyesül.

A magános ember testét remegés járta át, mikor az ércztorkok bömbölését hallotta. Ez a három ágyúszó volt a figyelmeztető jel, hogy azok, a kik Szibéria e vigasztalan helyére száműzvék, vonuljanak vissza az őrszemekkel körülövezett fogháztelepre.

- Ott a szabadság várna rád! - ez a gondolat fejeződött ki szemeiben.

És tekintete mintha oda volna szögezve a csillagos zászlóra, mely egy amerikai kereskedőhajó árboczáról lobog, a mint a hajó az öböl hullámain ringatódzik.

- Oh, a ki eljuthat oda!

A kénytelen lemondástól sápadt arcza fájdalmasan megvonaglott; azután Orloff Fedor, engedve a bömbölő figyelmeztetésnek, elindult a keskeny erdei uton, a kunyhó felé, melyet lakásául kijelöltek volt.

Alig érte el az első barakkot, ez a kiáltás fogadta: - Állj, ki vagy?

- A 24.190-dik számu fogoly. A bástyáról jövök, - volt a rövid és rideg válasz.

- Mehet, - felelte az őrszem, miután vizsgáló tekintettel végigmérte a foglyot.

- Nyomorult szolgák! - mormolta Orloff Fedor. - Hogy álltatok előttem, mikor még Orloff Fedor voltam, a czári testőr-ezred tisztje, a czárevics szárnysegédje, az udvar kényeztetett kedvencze.

Fogait összevicsoritotta tehetetlen haragjában.

- Siess, Barin!

Orloff körültekintett.

- Ah, te vagy az Iván?

A megszólitott egy szürkehaju, vén fogoly volt.

- Nos, mit akarsz?

- Ideje van már, hogy egyél valamit. Itt volt Dachkoff tábornok inasa; téged keresett. Azt hiszem, nagy tanácskozás van odaát. Minden tisztet berendeltek. Beszélik, hogy egy korvett érkezik meg, melyet már jeleztek is; holnapra itt lesz.

- Vajjon mit akarhatnak?

- A mit a czár parancsol, - felelte Iván szárazon és kinyitotta a közös kunyhó ajtaját Orloff előtt.

Komor, rideg szobába léptek. Ledöngölt föld pótolta benne a padlót. Durván összeácsolt asztal, néhány korhadt pad, két nyomorult fekvőhely; egy-két összetákolt polcz: ez volt a szoba egész berendezése.

Egy faggyugyertya lángja silány félhomályba vonta a szobát. Az asztalon agyagbögre állott, benne vastag, kásás leves: a foglyok vacsorája.

Szótlanul leültek egymással szembe. Az öregebbik kezébe fogta fakanalát és nekilátott a sovány vacsorának. Ugy látszik, azok a már teljesen eltompult emberek közé tartozott, a kik beleszoktak ebbe a sivár tengődésbe és már a haláltól sem várnak megváltást.

Orloff balkezére hajtotta fáradt fejét; jobbja önkéntelenül ökölbe szorult. Milyen képek lebeghettek most szemei előtt?

- Ah, hogy az ember nem lehet egyéb akaratnélküli, tehetetlen állatnál, mert a mindenható czárnak ez a vaskezü rabszolgatartója igy akarja! És semmi remény, hogy az ember elevenen kiszabadulhat ebből a pokolból.

Iván alig vetett ügyet bajtársa indulatára.

- Majd megszokod! - szokta máskor mondani, mikor Orloff átérezvén egész nyomorát, láz-álmokban hányódott-vetődött fekvőhelyén. - Majd megszokod, mert meg kell szoknod! A végzet ellen nem lehet küzdeni!

De Orloffnak ez édeskevés vigasztalás volt. Sokkal fiatalabb volt, semhogy meg tudott volna szabadulni a reménykedéstől és sokkal elkeseredettebb volt, semhogy a boszu gondolatáról le tudott volna mondani. Titkon - maga se tudta miért? - abban bizott, hogy valami csoda meg fogja váltani rabságából.

És a szerencse nem is forditotta el tőle egészen arczát. Rendkivüli képességei, kitünő tudományos ismeretei még itt is, az Amur távoli partjain is, kivételes helyzetet szereztek a számára.

Fogoly léte daczára, Dachkoff tábornok, az Amurvidék főparancsnoka, többször behivatta irodájába, megbizván, hogy a vidéken folyó egyes munkálatokat vezesse és Orloff Fedor éles esze s éles tekintete olyan meglepő szolgálatokat tett a tábornoknak, hogy még ez a szigoru katona se tudott megtagadni Orlofftól néhány elismerő, kegyes szót. Igy legalább Orloff elméje sem volt munkátlan és a fogoly szelleme nem tompult el. De persze annál inkább érezte vigasztalan helyzetét is. Azonban a várva-várt pillanat, melyről álmodott, mégis tartotta benne a lelket. Hisz Bukuninnak is sikerült egy amerikai czethalász bárkájára menekülni s igy elérhette a szabadság országát, melynek lobogója az imént is oly biztatóan integetett. Igen, remélni fog s remélnie kell, ha van igazság a földön!

Fölriadván álmodozásából, beleharapott egy darab fekete kenyérbe s azon rágódott; aztán néhány faágat dugott egy rozsdás bádogedény alá és meggyujtotta az ágakat, melyek most a szamovár gyanánt szolgáltak. Néhány percz mulva egy pohár tea párolgott előtte, melynek illata kis elevenséget öntött a lelkébe.

- Tehát Dachkoff tábornok magához rendelt.

- Igen, Barin, ideje is már, hogy utnak indulj, - felelte Iván nyugodtan tovább kanalazva.

- Akkor hát jóéjt!

- A Szűzanya legyen veled!

* * *

A parancsnok házában, ebben a kétemeletes, várszerü épületben, élénk sürgés-forgás járta. Futárok és inasok jöttek-mentek a különféle fegyvernemekhez tartozó sok tiszt között, kik egyes csoportokba alakulva álltak és hangosan beszélgettek. A kék egyenruhák sorát helylyel-közzel az a szürke, asztragánprémes és aranyzsinóros attila váltotta fel, mely az orosz tiszteknek sajátságos, eredeti megjelenést ád.

A durva és jobbára éles vonalu arczokon várakozás fejeződött ki. Az élénk társalgás zajába sarkantyúpengés és kardcsörtetés vegyült bele.

Szokatlanul izgatott volt az egész társaság. Tudta mindenki, hogy a Constantin-szigetről egy korvett érkeztét jelezték. Ezzel a korvettel várták Fersen grófot, a kit a czár külön titkos küldetéssel menesztett Alaszkára és Kamcsatkába.

Csapatszemle ez alkalomból bizonyára nem marad el. Mindenféle katonai látványosságok és társadalmi ünnepségek is lesznek, mert a czár követe az uralkodó személyét képviseli. Kitüntető tisztelettel kell hát fogadni. E miatt volt olyan eleven, izgatott és mozgalmas élet köröskörül.

Az őrszemek lánczolata, mely a parancsnoki palotától a legszélsőbb kozáktelepitvényekig terjedt, szünetlenül mozgásban volt, hogy minden parancs a vár legtávolibb részébe is villámgyorsan eljuthasson.

És egyre érkeztek a különböző tarantászok és kibitkák (kis fogatok és nagy hintók), melyek hozták a kerület különböző méltóságait hölgyeikkel együtt, hogy jelen legyenek az ünnepségeknél. Számos kékszemü amurvidéki szépség keltett élénk érdeklődést a várakozókban.

A társaság a parancsnoki palota tág termeiben, melyek most megnyiltak a vendégek és a helyőrség tisztjei számára, egyre tarkább és elevenebb lett.

De a fecsegés, nevetés, sugdosás, bókolás mind egyszerre elnémult, mikor egy karcsu, nyulánk férfi rabruhában közeledett a parancsnoki palota folyosózatához vezető lépcsőn.

- Orloff Fedor, - járt suttogva ajkról-ajkra és a tisztek udvariasan félreléptek, hogy helyet nyissanak az egykori bajtársnak.

Orloff láthatólag meghatódott e figyelmességtől és a kezei észrevehetően reszkettek, mikor parancsőrtiszt elé lépett, hogy némán, katonásan tisztelegjen.

- Előre, Orloff, - köszöntötte ez bizonyos szolgálati szigorúsággal szólván rá. - Jelentést kivánnak öntől a parti erődités müvekről.

- Parancsára! - felelte Orloff s kiment a fogadó teremből és a következő perczben a szolgálattevő tiszttel állott szemben, a ki egy kis előszobán át a parancsnoki palota nagy tanácsterméhez vezette, megnyitotta előtte az ajtót s hangosan jelentette:

- A 24.190-dik számu fogoly!

Orloff a parancsnokló tábornok elé lépett s megállott.

A tábornok üdvözlőleg emelte feléje kezét.

Dachkoff tábornok egy kézmozdulattal intett, hogy üljön le egy oldalt álló asztal mellé; aztán folytatta a tábornok a tanácskozást a vladivosztoki tengerészeti állomás főnökével.

Valami sajátságos hangulat uralkodott e teremben. Jókora időbe telt, mig Orloff szemei megszokták a fényt s pompát, mely most körülvette.

Önkéntelenül megjelent lelki szemei előtt az ellentét: az a nyomorúságos kunyhó, melyben életét tengetnie kell. És izzó pirosság lepte el orczáit. Minden erejét össze kellett szednie, hogy uralkodni tudjon magán.

Ekkor tekintete a tábornokra esett, a ki a hosszu asztal élén ült, aranytól csillogó egyenruhában; széles melle rendjelekkel és csillagokkal volt teleaggatva. Előtte az asztalon térképek, tervek és az a munkálat, melyet Orloff itt rabsága alatt olyan gondosan és alaposan dolgozott ki, csakhogy elméjét müködtesse.

- A czár el fogja olvasni, a mit a rab irt! - ez a gondolat járt most a fejében. - De a czár azért még sem fog megkönyörülni azon az emberen, a ki az Amur kincseit lábai elé rakja. Mert a czár engesztelhetetlen!

- Vronszky! - harsant a tábornok hangja a termen át.

A segédtiszt megjelent s ugy állt a tábornok előtt, mint valami ércz-szobor.

- Parancs!

A következő pillanatban feltárultak az ajtók és a berendelt tisztek beléptek s a tanácskozóasztalhoz járultak.

A segédtiszt beadta a tábornoknak a jelentést és csend lett a fényes teremben.

- Uraim, - kezdte el most Dachkoff tábornok, - azért hivtam önöket egybe, hogy mellettem legyenek Fersen gróf úr ő kegyelmességének fogadásánál. Külön czári küldetésben jött ő kegyelmessége. Előreláthatólag meg fogja vizsgálni parti erődítvényeinket, helyőrségünket, börtönintézményeinket és telepeseinket. Azt akarom, hogy ő kegyelmessége mindent a legjobb rendben találjon. Hogy ő Felségének, a mi legkegyelmesebb urunknak mindenről részletesen beszámolhassak, egy munkálatot dolgoztattam ki, melyben az egész Amurvidék katonai és gazdasági helyzete föl van tárva és mely munkálat kifejti, hogy milyen dús kilátásokkal biztat ez a hatalmas vidék. E munkálat szerzője Orloff Fedor, ki maga fogja most előadni munkálatát. Ha valakinek megjegyzése volna a munkálatra, adja be a megjegyzéseit irásban a segédtisztem kezéhez. Hozzáfüzöm még szavaimhoz, hogy ő kegyelmessége innen utját az Amuron fölfelé folytatja s azután száraz földön át tér vissza Pétervárra. Remélem, hogy minden tekintetben teljesiteni fogják kötelességüket, hogy ő kegyelmessége teljes megelégedését vivhassák ki maguknak.

A tisztek katonás tisztelgéssel, némán meghajoltak és elfoglalták helyüket az asztalnál.

A tábornok intett s Orloff mellette termett. A segédtiszt most átnyujtotta Orloffnak a munkálatot s Orloff Fedor elkezdte előadását.

Eleinte kissé nehéz lélekkel s ideges izgatottsággal beszélt, de azután egyre folyékonyabb és szabadabb lett az előadása.

A katonai tekintetek mellett kiterjeszkedett a gazdasági és politikai körülményekre is, minden oldalról alaposan megvilágitotta a helyzetet és kimeritően kifejtette, hogy az Amur felső vidékén lévő aranymezők és bányák milyen óriási jelentőséggel birnak.

Orloff Fedor abból az elégedett morajlásból, mely előadását követte, meggyőződhetett, hogy munkálata általános tetszésre lelt.

Most egy tiszt lépett a terembe és halkan jelentett valamit Dachkoff tábornoknak. A tábornok felpattant és odakiáltotta a segédtisztnek:

- Az összes kocsik előre!

Aztán a többi tisztekhez fordult:

- Uraim, kérem, kinek megjegyzése van a munkálatra, adja be holnap korán reggel irásban. A *Seevoutch* gőzös közeledik a kikötő felé. Fölkérem az urakat, kövessenek a partra.

Már megdördültek a riadójelek a csapatok számára és a segédtiszt elsietett, hogy lovára kapjon és megvigye a parancsokat a parti ütegek számára. Mikor Dachkoff összegombolta nyaka körül köpenyének czobolyprémes gallérját, észrevette, hogy megfeledkezett Orloffról, a ki magára hagyatva állott az asztal mellett.

- Maradjon itt, Orloff, - szólt a tábornok jóságos hangon, mert igazán sajnálta ezt a ritka képességü fiatal embert.

Dachkoff azután beszólitotta az inasát:

- Lásd el az éjszakára ezt a fiatal embert. Adj neki egy külön szobát.

- Még szükségem lesz magára, - folytatta a tábornok, Orloffhoz fordulván, azután sietö léptekkel elhagyta a szobát.

Odakünn egyre bömböltek az ágyúk; a négy szibériai ló pedig repült a tábornok kocsijával, mint a falevél a viharban.

Az emeletről vidám asszonyi fecsegés és kaczagás hatolt le Orloff Fedorhoz, kit a tábornok jósága szive mélyéig meginditott.

- Nem mer egyszerüen Fedorovics Fedornak nevezni! Régi módi, ósdi felfogásu orosz és én...

Mély sóhajtással fejezte be Orloff e gondolatát.

Egy órával később az épület tolongó embertömeggel telt meg. A palota előtt a katonai zenekar a czári himnuszt játszotta, majd régies bojártánczdalokkal és változatos katonanótákkal szórakoztatta a vendégeket.

Odabenn azonban, a fogadó-teremben vagy egy tuczat imént érkezett fiatal tiszt volt középpontja a gondtalanul kaczagó hölgy-társaságnak és az udvarlás, bókolás és táncz olyan kitörő jókedvben folyt, mint az már szokásos a fehér czár gyermekeinél.

Ezalatt Orloff Fedor komor tekintettel nézte szobája föltárt ajtaján át a mozgalmas, eleven csoportozatot.

E pillanatban az inasok, strázsálók és czári futárok tömegén át, mindenkit félrelökdösve, tört át egy őrmester, asztrakán-turbánnal a fején, kardjának fahüvelyével végigkopogtatva a padlaton, nehéz pisztolylyal az övében és maga előtt előre tuszkolt egy simaképü, sötét tengerészköpenybe öltözött fiatal embert.

- Péter és Pál! Hol a segédtiszt? - kiáltotta a durva katona. - Az a parancs, hogy le kell tartóztatni ezt a fiatal embert és be kell várni Fersen gróf rendelkezéseit. Törődjetek ti is a dologgal, hé!

- Megint egy szomorú hajóroncs a megtévedés partján, megint egy sorsüldözte bárány, mint a milyen én vagyok, - gondolta Orloff.

De önkéntelenül fölpattant ültéből, mikor az idegen fiatal ember feléje forditotta az arczát.

- Lehetetlen! Lefranc Pierre?

Fedor szemei csakugy izzottak az izgatottságtól. Szinte észrevehetetlen, könyörgő mozdulattal felelt Lefranc Pierre a meggondolatlan kitörésre és ez a mozdulat emlékeztette Orloffot, hogy hallgatnia kell. De ugy érezte, mintha álmodnék!

Lefranc Pierre rabruhában? Pierre Lefranc is ugyanabban a megbélyegzett öltözetben, mint maga!

- Utoljára Nariskine herczegnő nagy, husvéti lakomáján találkoztunk. Oh, a Szent Izsák-egyház harangjai hogy megmámorositotta milliók lelkét. Milutin Vera hogy hozzásimult a vig

mazurkában ehhez az emberhez, a ki most rab. Még három órakor hajnalban is folyt a táncz a tündéri tánczterem délszaki virágai alatt. És most egy boldogtalan emberrel több van Szibériában! Az ördög lett urrá a világ fölött.

Igy tünődött Orloff a kandalló parázsló tüzénél, régi emlékeket hánytorgatva fejében, szivében égő vágygyal: megismerni Lefranc Pierre szerencsétlenségének okát.

E közben megtörtént a fogadtatás és a czár rendkivüli követe a dolgozóterembe vonult a tábornokkal.

- Mihelyt itt befejeztem munkámat, tüstént elindulok Pétervárra, - közölte a czári követ a tábornokkal. - Irkuczkban, remélem, találok egy futárt, a ki Pétervárról parancsokat hoz. Ezt a futárt tovább akarom küldeni a *Seevoutch*csal Kamcsatkába. Kérem, szedesse rendbe a hajót, hogy minden perczben elindulhasson.

Dachkoff tábornok alázatos hódolattal hajlott meg. Ő kegyelmessége havannára gyujtott és folytatta:

- A segédtisztje, tábornok, ismeri jól az Amurt? Szeretnék egy ügyes tisztet magamhoz venni, mert parancsot kaptam, hogy kivált az aranytermelésről számoljak be részletesen. Tud valamit a segédtisztje a folyó felső vidékének uj bányáiról?

Dachkoff tábornoknak eszébe jutott, hogy az aranybányák jövedelmeinek egy tizede a czárt magát illeti és mivel kivánatosnak látta, hogy a vendég minél előbb elutazzék, megnyomott egy csengőt.

- Beosztom kegyelmességed mellé a segédtisztemet, - mondta tisztelettel. - Katonai ügyekben Vroszhy kiváló. De adnék még valakit kegyelmességed mellé. Tüstént bevezettethetem... küldje be Orloffot! - parancsolta a belépő segédtisztnek.

Mikor Orloff Fedor belépett a remek berendezésü szobába, szemei találkoztak egy olyan embernek tekintetével, a ki szenvedélyének vad fellobbanásában már nem egy daczos embert sortüz elé állitott: a Fersen gróf tekintetével, ki erős volt tettben, mint az oroszlán és könyörtelen fenevad volt, ha felingerelték.

Orloffnak egy arczvonása se rándult meg, mikor a kiméletlen katona végigmérte.

- Értelmes képe van, - szólt Fersen gróf olyan hangon, mintha valami szép állatról beszélne.

Dachkoff tábornok némán meghajolt. Orloff Fedornak homlokán kidagadtak az erek, mikor Fersen gróf igy folytatta:

- Ezeket a finom ficzkókat alaposan meg kell tánczoltatni! Ismeri ez az ember az Amur aranyvidékeit?

- Egy esztendeig kizárólag a baikali aranybányák tanulmányozásával és átkutatásával foglalkoztam, kegyelmes uram, - felelte Orloff közönyösen.

Olyan hidegen csengett a hangja, hogy Dachkoff szinte reszketni kezdett. Orloffnak leghőbb vágya volt, hogy megtehesse Fersen gróffal az utat fölfelé a folyón.

- Ez a ficzkó kedvemre való! - szólt Fersen gróf kaczagva. - Különben, lássa, tábornok, Sitkában van egy használatlan aranybánya. Emlékezik, ugy-e, Darines Olgára, arra a páratlan énekesnőre?

A tábornok kétségbeesetten szoritotta össze ökleit, mert Orloffot most egyszerre görcsroham fogta el, mely eltorzitotta a rabnak orczáját.

- Most nevelőnő az alaszkai herczegnőnek, Maxutoff asszonynak gyermekeinél. Micsoda pazarlása ez az aranyhangoknak!... Hadd jöjjön velem ez a ficzkó! Van odalenn még egy, valami tengerésztiszt volt az előbb. A neve Lefranc. Párositsa össze ezt a két ficzkót.

Orloff szótlanul követte a segédtisztet. Ez bevezette Lefranchoz és rájuk zárta az ajtót.

Alig hangzottak el a segédtiszt léptei, Lefranc nyakába borult Orloffnak.

- Mi juttatott téged ide, Pierre? - kiáltott fel Orloff.

- Oh, ragyogó asszonyi szemek és a roulette, - felelte a franczia nevetve. - És téged?

- Egy gyilkosság! - tört ki gyötrelmesen Orloff Fedor torkán és a rab mélységes sóhajtással egy karosszékbe hanyatlott.

II.

Pierre Lefranc kiváncsi tekintettel nézett gyötrődő bajtársára.

- Nem tudtad? - kérdezte Orloff, miközben szemeit fáradtan régi barátjára emelte.

- Négy esztendőn át, Fedor, hajókat épitettem Alaszka partjain, - felelte a finom arczvonásu franczia, - ki értesitett volna róla? A sors - folytatta - engem Sebastopolban ért utol és a Csendes-Óczeán mellé küldtek, hogy ott mint rabot elrejtsenek a világ elől. Az élet sors-játékában fekete számot huztam, ez az egész!

- Én sem tudtam semmit a te... - Orloff habozott, hogy folytassa-e?

- A gyalázatomról, ezt akarod mondani? - egészitette ki Lefranc a mondatot. - Kedves barátom, - folytatta könnyedén, - mind a ketten ugyanabba a csávába kerültünk.

És a franczia durván felkaczagott.

Ekkor a tábornok szolgája lépett a szobába. Jó vacsorát hozott; a kis üveg vutki sem maradt el belőle.

- Ah, rendezzünk magunknak egy kedélyes estét! - ujjongott Lefranc.

Orloff se a vacsorával, se a kedélyességgel nem törődött, hanem faggatta a barátját:

- Beszélj el mindent. Hogy kerültél ide?

- Nos hát, - kezdte el Lefranc, nagyot kortyolván a vutkiból, - ott kinlódtam Kodiakban és hajókat épitettem. Egyszer csak bepöfög a kikötőbe a *Seevoutch*. Ő kegyelmességének, ennek a fenevadnak, szüksége volt egy élő *Mívelt Társalgó*ra, hát engem adtak mellé. Végig hajóztunk egész Alaska partjain. S ugy látszik, valami nagy változás lebeg a levegőben; mert mikor visszatértünk Sitkába, a hol a fenevad egyáltalán nem bocsátott partra, ott azt hallottam, hogy a yankeek befejezték az ő nagy polgárháborujokat. Sitkában egyik tanácskozás a másikat követte. A korvett tele van okmányokkal és tudósitásokkal. Némelyek azt állitják, hogy a czár és az amerikaiak együtt akarják megtámadni Angliát, meg akarják szállni British-Columbiát és a zsákmányon megosztoznak. Mások meg azt hiresztelik, hogy a czár el akarja adni Alaszkát az Egyesült-Államoknak.

- Nem hihetem el; a Romanoffok nem csereberélik el a földjeiket! - jegyezte meg Orloff.

- Jó, meglehet; de ötvenesztendő mulva nagy meglepetésekben lesz része Szibériának. A czári korona nem óvhatja meg biztonságban az Óczeán mindkét partjait. Ha tartós barátságot kötünk az amerikaiakkal, akkor könnyen elláthatnók hajóinkat a Csendes-Óczeán yankee-kikötőiből. Hiszen most is két hadihajónk van San-Franciscoban.

- Igazad lehet, Pierre, - felelte Orloff halkan. - De mit akar tőled ez a Fersen gróf?

A franczia nevetett.

- Ki tudja? Azt gondolom, hogy vissza fognak küldeni a korvetten Kodiakba vagy Sitkába. Tudod, Orloff, ha állandóan együtt volnánk, meg tudnánk szökni. Már egyszer megpróbáltam. Majd elmesélem, mint kóboroltam az Óczeánon egy lélekvesztőn, hogy valami czethalász-bárkára leljek; de nem sikerült a kirándulás.

- Megszökünk, vagy együtt halunk! - fogadkozott Orloff ünnepiesen.

- No de most olyan éhes vagyok, mint egy jegesmedve, - vágott közbe Lefranc. - Együnk és aztán beszéld el, mi hozta a nagy Orloff unokáját Nikolajevszkbe, a vad Amur partjára.

És Lefranc farkasi étvágygyal látott a vacsorához.

- Te pedig beszéld el nekem a végzetet, mely Lefranc tábornoknak, a hires franczia arisztokrata emigránsnak unokáját a megbélyegzettek és elkárhozottak sorába vitte. Micsoda furcsa összevisszaság is ez az emberi élet!

- Ah, Fedor, mindig ugyanaz a régi történet. Hisz ismered a mondást: Cherchez la femme!

És lehörpintett egy pohár vutkit és czigarettet sodort magának. Orloff mozdulatlanul nézte, mint fogyasztja Lefranc jó kedvvel, jó étvágygyal a vacsorát.

- Mennyire szólt az ítéleted? - kérdezte komoran.

- Tiz évre. Még csak hat évig élvezhetem ezt a kutyamód jóállapotot, ha ugyan megélem a hat évet. Hát a tied, mon chèr ami?

- Három év óta senyvedek ebben a pokolban és még tizenkét esztendőm van hátra, ha a balsors sötét szelleme nem tágit tőlem! - sóhajtott fel Orloff.

- Csak föl a fejjel! A bátorságodat nem szabad elvesztened. Gondold meg, hogy micsoda vér folyik ereidben! Barátaid odahaza bizonyára buzgólkodnak érted. István bátyád...

Orloff fölpattant és felkiáltott:

- Megállj! Az ég szerelmére!

Egész teste remegett az észbontó lelkifájdalomtól és a kétségbeejtő kíntól.

- Ne emlitsd ezt a nevet! Ez az ember az én kezem által halt meg! Egyetlen egy barátom se maradt nekem a világon.

Lefranc rámeresztette szemeit a szerencsétlen fiatal emberre, a ki föl s alá járt a szobában, mint valami tigris.

- István bátyádat? A gyámodat? - kérdezte ámulva. - Lehetetlen! Beszéld el! Véletlen volt? Csak nem vagy tán közönséges, nyomorult gyilkos!

Lefranc egy széket vont a szerencsétlen fiatal ember számára a kandalló mellé és igy folytatta:

- Siess, mert az éjféli őrváltás nemsokára itt lesz. Beszélgetésünket akkor félbeszakithatják. Beszélj el mindent, hamar.

Orloff fölvetette szemeit; egy elveszett élet minden keserve nyilatkozott most meg e szemekben. Ugy villogtak, mint a farkas szeme, mikor visszapattan üldözőjére.

- Pierre, - szólt halkan, - tudod mit tesz: szeretni egy asszonyt?

A franczia eszmélkedett egy darabig:

- Nem adhatok erre feleletet. Az asszonyi nem alantos képviselői sohase vittek engem kísértetbe. De ismerem az udvari köröket. Ismerem a mosolygó démonokat halk, csicsergő hangjukkal s merész szemeikkel, melyek csupa észveszejtő bűbáj. Ők tettek engem tönkre, Fedor! De azért sohase szerettem! Még sohasem akadtam asszonyra, a ki méltó lett volna arra, hogy egy férfi az életét, a becsületét, a szabadságát feláldozza érte. Sohase akadtam még asszonyra, a kinek szerettem volna örökké szolgálni. Gondolj arra: mi, franczia emigránsok, a kiket a 93-as esztendő hóbortos napjai Oroszországba kergettek, mindig vendégek maradunk itt. Mikor az atyám, a lengyel hadjáratban, karddal a kezében, meghalt a czárért, akkor engem a czár egy tengeri hadapródiskolába küldött. Egyedül éltem mindig. Nem, még sohase szerettem. De te?

- Attól a pillanattól kezdve, hogy megláttam, *ő* volt nekem az egész világ. És még most is, még itt is, - folytatta Orloff bánatosan, - hallom ruhájának suhogását. Átrezg a szivemen. Éjszaka fölébredek, mert az álmok országában, a szegény foglyok menyországában, az *ő* kezét érzem homlokomon. Időnkint a hangját is hallom. A fülembe suttogja: »Fedor!« És nyomorra, szenvedésre, gyalázatra ébredek. Fiatal volt, kedves, bájos és csupa szerelem; csak álomban szokott olyan szépség megjelenni, mint a milyen *ő* és a lelke csupa szenvedély és tűz. Valami őrületes vadság fogott el attól a percztől kezdve, hogy keblemhez szoritottam, attól a végzetes órától fogva, mikor csodás szemeiben először fedeztem föl a rejtve-rejtett valót, hogy ujra szeret. Te sohasem láttad azt az asszonyt, Pierre. Azután, hogy te és én egymástól elszakadtunk, a czárevics mellé osztottak be engem, ki akkortájt indult Chersonba, hogy a doni kozákok atamanjává legyen. Én voltam a legirigyeltebb ember az egész ezredben, - sóhajtott föl Orloff.

- Igen, viszonzá Lefranc, - akkortájt Orloff Fedor nevét mindenki ajkán hordozta. A nagyvilág nem szánta neked állásodat, véredet, előkelő életmódodat és ragyogó jövődet. Nem szemelte-e ki a czárné a számodra azt a...

- Ne ejtsd ki a nevét, - vágott közbe Orloff szinte nyersen. - Hadd feledjem el, hogy egy olyan nyomorult, mint én, megcsókolta valaha annak az asszonynak a kezét.

Aztán nyugodt hangon folytatta:

- A czárevics kiséretében a Kaukázusba jutottam el. Kiválasztott társa voltam a czárevicsnek a vadászatokon, részt vettem titkos utjaiban, melyeket a vad völgyekben tett, hol szerelem és romantika járja még a hegylakó szépségek között. Sőt megmentettem a czárevics életét is egy bolondos kaland alkalmával. Mikor visszatértem a fővárosba, akkor lettem csak igazán közirigység tárgya fényes udvarunkban. Mert egyetlen utitársa voltam a trónörökösnek a trojkautazásokban. Te akkor Sebastopolban időztél. Azt hiszem, azután a husvéti bál után nem is láttuk többé egymást, igen, azután a bál után, melyen Nariskine herczegnő a tündérország minden kincsét oda varázsolta fagyos országunkba, hogy a fiatal arisztokrata társaság kedvenczeinek örömet szerezzen.

Lefranc fájón mosolygó arczczal bólintgatott.

Rövid, eszmélkedő hallgatás után Orloff folytatta:

- Akkor találkoztam vele. Életem egyszerre megváltozott, mintha varázslat érte volna. A fürge udvarlóból, a milliókkal biró Orloff István örököséből, a legelőkelőbb yacht-klub vezetőjéből, a legvakmerőbb lovasból, a rettenthetetlen párbajozóból egy csapásra szenvedélyes, szeszélyes szerelmes lett. Ugy éreztem, mintha lelkem egészen átolvadna az ő lelkébe. A szivem

nem dobogott többé a saját mellemben, hanem bele volt temetve az *ő* keblébe, az *ő* vére testem legbensőbb izeit is megremegtette. Igazi orosz szerelem volt.

»Ez a szerelem nemsokára vad lázba ejtett. Még most se tudom eltürni, hogy valaki az ő nevét kiejtse előttem. A czárevics volt az, a ki az ő körébe bevezetett. Eleinte csak szolgája voltam a nagy urnak. Ajkaimat lezárta a kényszerüség. Nem mertem a lángoló trónörökös-udvarlóval szembeszállani. Egész további pályám, sőt családom biztonsága függött attól, hogy okos legyek és hallgassak. István bátyám, büszke nemzetségünk feje, megnyitotta fényes palotáját a társaság számára csak az én kedvemért, mert egyetlen gyermeke, az én kis Vera hugom, még rejtve volt a világ szemei elől a Katalin-intézetben. Nem volt tanácsadóm, nem volt senkim, a ki szóval vagy tettel segitségemre lehetett volna. Megőriztem titkomat, mert nem volt bátorságom, hogy fejedelmi uramat nyiltan kiszoritsam. De szerettük egymást. Szemeink mihamar elárulták a titkot. Az asszony előtt a romlás sötét örvénye tátong vala, ha fölkelti a czárevics haragját. És mégis... a vallomás édes órájának el kellett következnie. És el is jött. Ugy éreztem, mintha ez a föld Paradicsommá változott volna a számomra. Szeretett egy asszony, a ki a nagy és hatalmas czárevicsot is szenvedélyre gerjesztette.

»Kivülünk csak az asszony hüséges szolgálója tudott titkos találkozásainkról, a boldog órákról, mikor a nagy, fehér csillagok fényt hintettek a Névára. Még itt, ebben az elvadult világban is ujra meg ujra átéltem lelkemben e gyönyörüséges órákat... Kénytelen voltam tettetni, alakoskodni. Kötelességeim egész napon át lekötöttek a czárevics mellé. Szerelmem vad őrületté vált. Egy gondtalanul suttogott szó és engem a Baikal földalatti bányáiba küldenek, hogy lánczra verve elsenyvedjek. Grattez le Russe! Hiszen ismered ezt a mondást. Nem jelenhettem meg a nyilvánosság előtt azzal az asszonynyal, mert lelkem drága kincse, ez az asszony, nyomban valami titokzatos esetnek áldozatává lett volna.

Orloff ajkai gúnyos mosolyra vonódtak.

- De a végzetet nem lehetett feltartóztatni. Kincsem szemeinek villogó tüze, szépségének sugárzása egyre jobban kifejezték a titkolt szenvedélyt és felköltötték a fejedelmi udvarló féltékenységét. Nekem, gavallér ember létemre, nem kellett kettős szerepet játszanom, mert én nem tettem semmit, hogy kihivjam a czárevics bizalmát. De rettegtem a végzettől, mely az aranyhaju angyalra, az én mindenemre várt.

»Nem ismerte ez az asszony Oroszország előkelő világának rettenetes titkait. Nem tudott semmit a Néva szigete földalatti czelláinak borzalmairól, nem tudott a kőfalakhoz lánczolt áldozatokról, kik őrjítő kínjaikban irgalomért könyörögnek jajgatva, siránkozva, mig a fagyos vizár izről-izre elboritja őket. A szellő, mely elszáll a szigetvár mellett, ártatlanul elpusztitottaknak utolsó sóhajtásaival van tele. Egyik ilyen czella ablakrésén át lobogtatni láttam egy asszony zsebkendőjét; szive drágájának intett utolsó bucsut, szive drágájának, kinek számára a vérpadot épp akkor ácsolták az én gránátosaim.

Orloff homloka izzópiros volt, olyan forrón lüktetett ereiben a vér.

- Azért követtem hát el bűntettemet, - folytatta rekedt suttogással, - hogy Olgámat megmentsem...

Lefranc arcza megvonaglott, mikor e nevet hallotta.

- Éjjel-nappal terveket kovácsoltam, - folytatta Orloff. - Családom fejét, István bátyámat, nem vonhattam be bizalmas terveimbe; nem volt hozzá bátorságom. A hüséges vén Orloff Istvánnak törvény volt a czár akarata. Nem volt se fivérem, se barátaim nem voltak. Hogy végtelen szenvedélyemet leplezhessem, látszólag kicsapongásokra vetemedtem. Akkor érdemeltem ki magamnak a »hóbortos Orloff«-nevet. De csak Olga szerelmének éltem. Egész valómat lekötötte a bűbáj, mely ő felőle áradt. Láttam, hogy végzetünk napról-napra közeledik. S ez a

végzetünk: számüzetés, válás, bánat, rabság, sőt halál is, öngyilkosság által, vagy idegen kéz által. Mert féltem a czárevics kémeitől. Remegtem Olga miatt, a kinek állhatatos tartózkodása a herczeget még jobban lángra gyujtotta.

»Vak és balga voltam; mert nem gondoltam meg, hogy a kilenczven millió ember jövendő urának alattvalói éppen arra az egy asszonyra fogják tekintetöket forditani, a kit a fejedelmi akarat nem tud meghajlitani. Titkomat kitettem a véletlen lelepleztetésnek és szerelmesemet titkon fényes ékszerekkel ajándékoztam meg. Végtelen gyönyörüség volt nekem, ha szerelmesem homlokát, remek nyakát, páratlan karjait a magamajándékozta ékszerekkel feldiszitve láthattam, mig a czárevicsnek százezrekbe kerülő ajándékai érintetlenül hevertek a szekrényben. Lehetetlen volt Oroszországot elhagynom. Ha lemondok a trónörökös mellett való szolgálatról, tönkreteszem egész nemzetségemet. Jövőm üres és kietlen lett volna, családom ismeretlen, titokzatos ijedelmeknek eshetett volna áldozatul. Nem mertem Olgát elhagyni. Oda volt kötve a nagy város szórakozásaihoz. Ezer meg ezer szem csüggött rajtunk. Agyamat az egyre növekvő láz megzavarta. Utlevelet nem kaphattam, hogy elhagyhassam Oroszországot és ah, sokkal jobban ismerték orloffi arczomat, semhogy menekülésre csak gondolhattam volna is. Minden granicsártiszt ismerte a czárevics hűséges árnyékát, Orloff Fedort. A vég hirtelen csapott le. Kitanulmányoztunk minden utat, a melyen megszökhetnénk. Anyám egy vén kulcsárjának házában készitettem elő titkos menedéket Olga számára. Ötven esztendei hű szolgálataira fogadkozott, hogy el fogja rejteni szivem drága kincsét.

»És az archangeli kereskedőkkel, a kiknek nincs utlevélre szükségük, ki fogja szöktetni a Fehér tengerre. Onnan Olga könnyen elérhet Svédországba és biztonságban lehet. De magam lebilincselve maradtam. Orloff István természetesen haragudott és dühöngött, mikor ellene szegültem azoknak a terveknek, melyekkel a czárné meg akart engem házasitani. Becsületes férfi létemre nem áldozhattam föl azt a szép leányt, a kit a czárné mátkámul szánt. De beszélni nem mertem. A fejedelmi vérből való barát mindig veszedelmes a kiválasztottra. A nagybátyám hiába próbált visszatartani a vad kalandoktól, melyekkel valódi életemet és lelki állapotomat a világ előtt leplezni akartam. Ő, a nagylelkü rokon, végül megtagadta vagyoni támogatását; ezzel akart visszatartani a vad életmódtól. Birtokaim, erdőim, bányáim, jobbágyaim voltak; örököse voltam nagybátyámnak: és mégis csak zsidók voltak hajlandók pénzt szerezni a számomra. Szivem királynőjének homlokán már a közelgő végzet árnya borongott. A visszautasitott herczeg most már egészen nyiltan vádolta, hogy valami vetélytársat tüntet ki kegyével. Minden lopva-titkon történt találkozásunk, ha forró ölelésünknek végét kellett már szakitanunk, azzal fejeződött be; hogy szentül megfogadtuk, hogy az asszony a vén Podolszkyhoz menekül és én, ha száz veszély között is, utána megyek Toreforsba, Cxenstierna gróf kastélyába. Podolszky, a vén finn, majd őrizni fogja kincsemet, mig találkozhatni fogunk.

»Egy végzetes estén, egy heves jelenet után, rabszolgámnak és tejtestvéremnek, Iványnak kiséretében elhagytam az Orloff-palotát, hogy a Yachtklubba menjek s ott várjam be az éjfélt. Igy akartam megtéveszteni a czárevics kémeit. Olga szolgálója lesben volt; megbeszélt jelünket várta. A késői látogatás nem ritkaság az északi városokban, a hol az emberek a hosszu éjszakákat nappalokká változtatják. »Menj!« rivallt rám István bátyám, mikor hiába könyörögtem tőle pénzt, »nem fogom tovább is támogatni badarságaidat. Nézd!« folytatta haragosan, »ott azt a szobát, százezer rubel van benne. Házasodjál meg! Kifizetem adósságaidat! Ezt a pénzt is neked adom. De arra, hogy barátaid elszedjék tőled a játékasztalnál és hogy kalandokra pazarold, nincs egy kopekem se!«

»Elhagytam a vén nemest, kinek hófehér feje csak ugy reszketett a dühtől. Lelkemet az égő vágy tüzelte, hogy örökre elhagyjam Oroszországot. A föld égett a talpam alatt; szabad levegőre vágytam és arra, hogy az én drága Olgámat valami békés, nyugalmas helyre vigyem. Sziczilia szép partjára, vagy a görög tenger álomszerü szigeteire, a hol nem kell többé titkolni

szerelmünket, a hol karba-kar jelenhetünk meg a napfényen, a hol szivem kincse örökre az enyém lehet.« Orloff végigvonta szemein a kezét, mintha egy látományt akarna elriasztani.

- Eljutottam a Yachtklubba, miután előbb láttam, hogy nagybátyám egy főuri bálra hajtatott. Nem mertem magamnak megvallani azt a szörnyü tervet, mely most alaktalanul, kuszán kóválygott a fejemben. Ismertem apátlan gyermekkorom otthonának minden zugát. Vissza akartam oda térni, mihelyt a renyhe cselédség lakmározáshoz és iváshoz lát. Annak a pénztrejtő szobának az ajtaját könnyen kinyithatom. Miért ne lehetnék, hajh, Iván segedelmével, mi[...][*] már sok-sok mértföldnyire? Olga utánam jöhet. Podolszky hű, mint a halál. A végső veszedelem jelekép Iván által egy gyűrűt fogok hozzá küldeni; azt a gyűrűt, melyet Olga adott egykor nekem. Szánon átjuthatok a Néva jegén egy külvárosba, a hol Podolszky már napok óta lovat és szánt tart készenlétben a számunkra. Ah, mikor beléptem a Yachtklubba, Iván odasugja nekem: »Üldöznek bennünket.« Csakugyan igy is volt. Sötét alakok közeledtek felénk, szélsebesen száguldó szánon. Ivánnak parancsot adván, hogy künn várjon, magam a klubajtó felé tartottam, el lévén szánva, hogy néhány perczig benn időzöm, azután elküldöm Ivánt, hogy vigyen üzenetet Olgának s aludni megyek az Orloff-palotába. Ott biztonságban leszek.

»A mint a klub kapujának kilincsére teszem a kezemet, két ember lép hozzám. Az egyik igy szól halk hangon: »Gróf, mindennek vége. A czárevics felismerte a gyöngynyakéket, melyet nem akartam neki eladni. Elmondtam neki mindent!« A másik szintén egy zsidó ékszerész volt, kinek már régóta nagy összeggel tartoztam. Ez most arczátlan módon követelte a pénzét. Pierre, ekkor az ördög belelopózott meggyötört szivembe. Szó nélkül bementem a klubba, megittam egy pohár tüzes pálinkát és hazahajtattam. Az olasz bazárban leszállitottam Ivánt a kocsimról; nála volt a végzetes jel. Azután hajtattam tovább az Orloff-palota felé.

»Köröskörül sötét volt! Elküldtem a kocsist és beléptem a kapun, ártatlan emberként utoljára! Vérem ugy lüktetett, izzott, mint a forró kéneső. Fellopóztam a szobámba, revolvert fogtam és egy kést. Iván a folyóparton vár rám egy szánnal és egy megbizható kocsissal.

»Tudta, hogy Olga egy óra mulva biztonságban lesz Podolszky szerény házában. Virradat előtt pedig utban lesz az erdei ut felé, mely északnak vezet; ez az ut sötét és elhagyatott; nincs tehát mit félni!

»Nevettem magamban, mikor besuhantam a sötét könyvtárba, a hol Iván bátya nappalon át szokott tartózkodni. Néhány nap előtt adta el egyik birtokát és magam is láttam azt a csomag ezer-rubelest, melylyel kecsegtetett. Megszállt az ördög, Odaugrottam a mahagoni dobozhoz, feltörtem s egy pillanat mulva Orloff István örököse közönséges betörő lett. Oh bár csak meghaltam volna abban a pillanatban, mikor kezembe fogtam azt a csomag bankjegyet.

»Zsebembe rejtettem és az ajtó felé mentem. Egy kis, hátsó kapun át akartam elhagyni a palotát. Csak a cselédség szokta ezt a kaput használni. De évek óta volt nálam egy kulcs hozzá.

»Nagy ég! Mikor a kapualjba érek, valaki megragad. Lecsaptam az öklömmel.

»Zuhanást hallottam; de a hangot tompává tette egy vastag szőnyeg.

»Egyetlen egy rekedt sóhaj hirdette az irtóztató valóságot. Jól ismertem ezt a hangot. Mint egy őrült, ugy rohantam a hátsó kapu felé. Kiértem az utczára és futottam, mint egy árnyék a part felé. Öt percz mulva a folyó jegén voltunk. A szepegő Iván csak együgyü feleleteket adott kérdéseimre. De eszméletem és lélekjelenlétem visszatért a Néva fölött járó fagyos levegőn. Megtudtam, hogy Olga cselédje elvezette szolgámat szivem kincséhez, a kiért vérrel

[*] Szöveghiány! *(az elektronikus változat szerk.)*

mocskoltam be kezeimet. »Ott leszek!« - volt Olga üzenete. Többet nem tudott Iván mondani. Hanem a lovak közé ugyancsak belevágott.

»A sápadt holdfénynél foltot vettem észre a kezemen. Vér volt! »Gyorsabban, gyorsabban!« - kiáltottam, miközben csak ugy rázott az ijedtség és nekivágtunk a sötét erdőnek. Többször is hörpintettem Iván pálinkásüvegéből. Fejem lehanyatlott a szánkó párnázatára. Arra ébredtem, hogy valaki durván megráz. Kozák őrjáratot, vagy egy tuczat embert láttam a szánom körül. Lovam holtan hevert a hóban. A megkötözött Iván mellett egy katona állt őrt kivont karddal.

»A mint megpróbáltam talpraállani, egy közeli istállóból egy otromba, nagy szán siklott oda hozzám. Egy tiszt szállt ki belőle.

»Tudatára ébredtem az irtóztató valóságnak. Elfogtak! Tehát gyilkos vagyok? Egy mogorva rendőrtisztviselő rám rivallt, hogy hágjak föl a szánra. Mikor ezt megcselekedtem, találkozott tekintetem a hüséges Iván szemeivel. Odasugta nekem: »Elárultak bennünket, uram! A szolgáló vezette őket a nyomunkra. A nagyságos asszony szintén el van fogva.« Erre suhintást hallok s mikor hátrafordulok, látom, hogy hüséges szolgám vértől boritva fetreng a hóban. Egy kardvágás széthasitotta a koponyáját.

»Hogy ezután mi történt, azt nem tudom. Csak annyit tudok, hogy törvényszék elé állitottak. Az asztalon a birák előtt egy csomag bankjegy feküdt. Ez volt az az átkozott kincs, a melyen Olgát a megálmodott Paradicsomba, a görög tenger szigetére akartam elvinni. Némán álltam a birák előtt; egy szót se birtam szólani. Csak annyit hallottam, hogy polgári becsületem elvesztésére és huszévi kényszermunkára itéltek. Nagybátyám meggyilkolása miatt küldtek tehát Szibériába!

»A tanuvallomásokból értesültem, hogy nagybátyám hirtelen hazatért a bálból és mikor a bátor öreg ur neszt hallott, kijött a hálószobájából és ő volt az, a kit öklömmel akaratom ellenére leütöttem. Csak az mentett meg a törvényszerü halálbüntetéstől, mely egy rokon megöléseért kijár, hogy mikor az ökleimmel lecsaptam, nem tudtam, hogy a nagybátyámat sujtom.

»Mikor megkérdeztek, hogy van-e még valami mondanivalóm, a czárevics uj segédtisztjének szemeit láttam reám szegeződni. Zavart agyamon most egy gondolat villant át: Olga, az én szegény szerelmesem, szenvedélyemnek bálványa, életem legdrágább kincse. Ő is fogoly és hatalmában van a czárevicsnek. Mialatt neve ott égett ajkaimon, lecsüggesztettem fejemet és ezt feleltem: »Nincs mit mondanom.«

»Biráim jelentős tekintetet váltottak. S én észrevettem, hogy a czárevics uj kisérőjének ajkain könnyed mosoly rebben át.

»Hü maradtam fogadásomhoz. A czárevics segédtisztje észrevétlenül elhagyta a termet. Legalább attól a megaláztatástól megkiméltem magamat, hogy felséges uramnak szégyenét nem tártam fel a világnak.«

Orloff szemeiből keserü könyek áradtak ki.

- Azt még nem mondtad el, szegény Fedorom, hogy ki volt az az asszony? - szólt Lefranc, izgatottságtól csillogó szemekkel.

- A legédesebb és a legbájosabb teremtés a fehér czár nagy birodalmában, - felelte Orloff halkan, miközben fáradt fejét ráhajtotta a kezére. - És most egy viharzó Óczeán választ el tőle, mert ő is fogoly egy távoli országban.

- Igazad lehet, - viszonzá Lefranc. - Én is hallottam ilyen eltünésről, de azt hittem, hogy nagyuri kedvese csalogány-hangját palotájának falai közé rejtegeti.

Lefranc odalépett Orloffhoz és erélyes hangon felkiáltott:

- Meg kell szöknünk. Csak megmaradhatnánk egymás mellett. És, Fedor, hidd el, a czárevics sohase fog feledni és sohase fog megbocsátani.

- Igazad van! Ezt nem is remélhetjük. - válaszolta Orloff. - És a megsértődött, babonás orosz nemesek örökké üldözni fogják azt, a ki családjuk egy tagját megölte. Esküszöm, Pierre, hogy soha, még álmomban sem jutott volna eszembe, hogy azt a pénzt ellopjam, ha nagybátyám föl nem ingerel rá. Csak azért akartam megszerezni azt a pénzt, hogy Olgámat kiszabadithassam a kettős zsarnokság karjaiból. Látod, milyen gyenge nádszálba fogództunk. Azt a szolgálót gazdaggá tette nagylelküségem, ő pedig boldogtalanná tette szegény, védtelen szerelmesemet és hidegvérrel gyalázatba és romlásba döntött bennünket. Csak vesztegetem az időt, ha azon töröm a fejemet, mint javitsak a sorsomon. Se pénzem nincs, se hatalmam, se egyetlenegy jóbarátom. Behantoltam mult életem sírját. Csak egyetlenegy reménysugár tartja bennem a lelket: hogy viszontlátom őt és hogy még egyszer hallom a hangját, a mint fülembe suttogja: »Szeretlek, Fedor! Megbocsátok neked!«

- Orosz nő volt? - kérdezte Lefranc, a ki, ugy látszott, könnyiteni akart volna Orloff keservén.

- Az anyja Magyarország egy csodaszerü gyermeke volt; csupa szépség és szellem. Mikor Olaszországban meghalt, férje, egy gazdag orosz, a leánykát külföldön hagyta. Mikor az atyját egy pórlázadás alkalmával megölték, a leány teljesen vagyontalanul maradt vissza; mert az anyja nem volt óhitü, nem részesült a leány az apja hagyatékában. Végzetes nap volt, mikor szerelmesemet Pétervárra csábitották. Oh, nincs édesebb a szerelemnél. És nincs különösebb, mint a véletlen játéka. És nincs szomorúbb a végzet vaskezénél. Mondd, Pierre, nem hallottál Sitkában semmit Olga történetéről?

- Ah nem, szegény barátom, - felelte a franczia. - Ez az irgalmatlan kutya, ez a Fersen, féltékenyen őriztetett. Kodiakban évenkint csak egyszer hallottunk a külvilágról; tudniillik évente egyszer jött egy kereskedőhajó San-Franciscoból. Megpróbáltam halálra inni magamat. Furcsán hangzik ugyan, de való, hogy fekete rum volt az állandó italom. A folytonos esőzések miatt lehetetlen volt szabadban időznöm és a haragos fehér medvék, melyek egész napon át a parti halakra lestek, voltak legbiztosabb őreim kodiaki fogságom elhagyatott, hosszu napjain. Azután munkával akartam elkábitani bánatomat. Egyetlen mulatságom az volt, hogy megtanultam az aleuta nyelvet, az alaszkaiak tájszólását. Szigorú, fáradhatlan munka volt az orvosságom a legnagyobb veszedelem: a megőrülés ellen.

- Jól bántak veled? - kérdezte Orloff.

- Porkolábjaim jobbára derültkedélyü emberek voltak. Mi hasznuk sem lehetett belőle, ha rosszul bánnak velem. Odáig sülyedtem, hogy emberként bántak velem. Ebből következtettem arra, hogy milyen nagyon lekerültem. Aztán meg ha elpusztitottak volna, elvesztették volna az egyetlen emberüket, a ki ért a hajóépitéshez. Ha elgyengülésben meghalok, vagy ha czellába zárnak, félbeszakadt volna a munka. A fogháztisztek pedig azzal töltötték az idejüket, hogy titkon drága prémeket szereztek, kártyáztak vagy ittak.

- Azt mondottad, hogy egyszer már próbáltál megszökni. Ha neked magadnak nem sikerült, mint sikerülhetne kettőnknek együtt?

- A bekövetkezendő változásoknál kinálkozik majd egy s más alkalom, - viszonzá Lefranc. - Ha az amerikaiak megveszik Alaszkát, akkor az általános költözködés csökkenteni fogja őreink éberségét. De hogy juttatunk téged oda? Mert te mégy föl Fersennel az Amuron. Fersen kegyetlen, rettenetes zsarnok. Vigyázz, hogy fel ne ingereld! Ez halálodat jelentené.

- Ugy látszik, igazad van, - felelte Orloff. - Már is gyülöl. Talán ismeri a történetemet. Nem remélhetem, hogy megnyerem a kegyét.

- Akkor légy óvatos, nagyon óvatos! És a mi titkos terveinket illeti, Fedor: két év előtt egy amerikai czethalász-hajó kötött ki Kodiakban, hogy partra szállitson egy beteg tengerészt. Én is akkortájt betegen feküdtem a közös kórházban. Hála angol nyelvismeretemnek, zavartalanul beszélgethettünk egymással. Ez a kóbor Mc Mann megbecsülhetetlen nekem ritka tehetsége folytán. Ismeri az északi Jegestenger minden legkisebb öblét és pompásan beszéli az Ochoczki tenger és a Bering tenger vidékeinek nyelvjárásait. Két esztendeig tartózkodott a csukcsok között Kamcsatkában. Ismeri a prémkereskedésnek és elefántcsontkereskedésnek titkait és jóbarátságban van a barátságos indulatu, de üldözött szibériai parti törzsekkel s ezek évről-évre várják a látogatását. Igen összebarátkoztunk, minthogy egyben-másban jelentékeny szolgálatokat tettem neki. Égtem a vágytól, hogy visszanyerjem szabadságomat. Láttam, hogy Mc Mann ravasz ember! Kéz kezet mos. Rászántam magamat, hogy segitségére leszek a dolgaiban.

»Ő viszont megigérte nekem, hogy támogatni fog a szükségben. Az a hajó, melyen szolgál, évenkint egyszer hagyja el San-Franciscot, ugy márczius tájban és októberben tér oda vissza. Iparkodni fog tehát, hogy eljuttasson Kaliforniába. Viszontszolgálat fejében pedig én figyeljem meg az összes aleuta és eszkimo-törzseket, a hód-vadászokat és a medve-vadászokat, azonkivül Yukon belsejének lakóit és tudjam ki, hogy honnan szerzik az aranyat.

»Mc Mann ugyanis kinyomozta, hogy az alaszkai bennszülöttek Sitkától északra, a Chicagoff-szigetek táján és a Taku folyó vidékén óriási mennyiségü aranyporral rendelkeznek, a melynek értékét maguk nem ismerik. A Cross-Sundban tett titkos látogatásai alkalmával Mc Mann ezeknek a bennszülötteknek rumot adott az aranyporért és igy nagy nyereségre tett szert. Hogy a sitkai hadihajókat és az orosz hatóságokat megkerülje, Mc Mann rábirta a hajójának gazdáját, hogy válaszsza Kodiakot kikötőül. A rumot a kodiaki könnyen megvesztegethető hivatalnokoktól kapja, kiket amerikai vert aranynyal fizet és jó pénzen megveszi tőlük a lopott prémeket is, melyeket titkon elvonnak az orosz hatóságok elől. Megigérte, hogy jövőre megszabadit, ha kinyomozom számára, hogy honnan ered az aranypor. Bennszülöttekkel igen gyakran érintkezem, megnyertem a bizalmukat, ámbár maguk is elég ravaszak és arczátlanok és az aranypor eredetének titkát gondosan őrzik.«

Lefranc megtöltötte a poharát.

- Röviden befejezem. Mc Mann keveréke a tengerésznek, a zsugorinak, a kereskedőnek és a kalóznak. Tudom, hogy kipusztitotta egy falu egész lakosságát azzal, hogy mérgezett rumot adott ajándékba a falunak. Azután természetesen kirabolta a falut és elhordott onnan több százezer darab halcsontot. Félek ettől a kegyetlen és nyers embertől. Ezért csaltam is meg. Tudja, hogy milyen nagy befolyásom van az alaszkai benszülöttekre. Persze én még tulozva festettem is le neki ezt a befolyást. Mégis ez az ember az én egyedüli bizodalmam. Ez az ember megmenthetne mindkettőnket.

»Csak ki tudnók eszközölni, hogy átköltöztessenek bennünket Kodiakba. Ott el tudnók vele hitetni, hogy egy nagy kincsesbányát fedeztünk fel. Egy kis vulkanikus szigetről fogom hirdetni, hogy ott az aranybánya. Ez valószinüleg hatni fog rá és megszöktet bennünket. Természetesen vissza fog térni Kaliforniába, hogy megtanakodja a dolgot a hajójának gazdájával. Ha egyszer San-Franciscoban leszünk, akkor szabadok vagyunk és mi vagyunk az urak. És akkor akár szembe is szállhatunk vele.«

- Még meg kell fontolnom ezt az egész dolgot, - szólt Orloff. - Innen talán Koreába vagy Mandsuországba tudnék menekülni!

- Lehet. De a környéki erdőkben az Amurvidéknek hires királytigrisei tanyáznak. Élelmiszered nincs, se pénzed, se fegyvered. El fogsz te is pusztulni, mint azok az ezrek, a kiknek csontjairól a hust a fenevadak rágták le az erdők uttalan utjain. Szinte képtelen feladatra

vállalkoznál! Aztán meg ha a te drága szerelmed Sitkában van, Fedor, akkor talán tudnál rajta is segiteni! A kis alaszkai herczegnő talán meg tudna menteni mindkettőnket vele együtt.

Orloff felpattant.

- Tied vagyok halálig! Egyesitsük sorsunkat Olgáért!

III.

A kürtök harsogása, mely az egész helyőrséget felriasztotta, hogy Fersen gróf váratlanul csapatszemlét tarthasson, fölébresztette Orloffot és Lefrancot is.

Két nappal később a *Seevoutch*-gőzös elindult a Nikolajevszki-kikötőből, fölfelé az Amuron. Fersen grófot és kisérőjét vitte a hajó.

Bömbölő ágyúk, vad harczi zene és a katonák hurrázása bucsuztatta el lelkesen a czári követet, a ki felzavarta az egész telep békességét. És Fersen, mikor a korvett kapitányának lepecsételt boritékban sajátkezüleg átadta parancsait, látta, mint dolgozik Pierre Lefranc a parton, gondtalan buzgalommal.

- Támogassa, a miben csak lehet, ezt a hajóépitőt, - igy bucsuzott el Dachkoff tábornoktól. - Bánjék jól ezzel a ficzkóval. Igy-ugy valahogy visszafizeti a czárnak a sok ezer lopott rubelnek egy részét. A bűnei egyébként gavallértermészetüek: szép asszonyok és a roulette. A másik arisztokrata-gyilkos vezetni fogja naplómat egész Nersinszkig. Ha nekem is olyan jó jelentést csinál, mint önnek, tábornok, akkor juttatok neki néhány száz rubelt, hogy borba ölhesse véres tettének emlékét.

Mikor a hajó fölfelé siklott a széles, zúgó folyamon, Fedor a hatalmas viz partjait nézte és vad vágy szállotta meg, hogy felkapja az egyik őr fegyverét, hogy szétlocscsantsa vele Fersen gróf fejét s aztán belevesse magát az örvénylő habokba, melyek biztatva csalogatják le a fekete mélységbe.

De megőrizte higgadtságát.

A durvaság három heti zsarnoksága alatt egy őrangyalnak - Darine Olgának - képe őrködött fölötte és enyhülést adott álmaiban a lelkének.

E közben a mindig derült kedvü és tevékeny Lefranc némi befolyást nyert Dachkoffra, a kit meglepett a fogolynak gall elevensége és ügyessége.

Lefranc bucsuzáskor odasugta Orloffnak:

- Meg fogom nyerni a vén Dachkoff pártfogását. Mindig erre a kettőre gondolj: amerikai czethalászok és szabadság!

És a vén tábornok jósága meghatotta Orloffot s a fogoly szive hálával telt el, mikor látta, hogy Dachkoff külön fülkét rendeztetett be a hajón a számára és igy nem kénytelen a többi rabokkal együtt a nyilt fedélzeten hálni.

A *Seevoutch* kapitánya, mikor Orloff a hajóra lépett, egy kicsiny, tiszta fülkére mutatott és igy szólt:

- A tábornok ur rendeletére.

És Orloff talált a fülkében prémmel bélelt ruhákat, fehérnemüeket s mindenféle szükséges szerszámokat az öltözködéshez.

S a hajó egyre haladt fölfelé. Elmaradtak a parton a mandsui partok vadregényes szépségei, a sziklára épült erődök és rabtelepek, melyeket elzártak a világtól a tatárok árkozatai.

Fersen gróf bár kiméletlen és rideg volt, mégsem állhatta meg, hogy titkon ne csodálja Orloff müvészi munkásságát, előkelő, büszke modorát és azt a szellemes-ügyes módot, a melylyel minden sértésre vissza tud vágni. Teljesen megzavarta a zsarnoki természetü grófot Orloffnak fölényes föllépése.

- Megmondhatja Dachkoff tábornoknak, hogy maga a legügyesebb ficzkó, a kit csak ismerek, - mondta Fersen gróf bucsuzáskor. - Itt van ötszáz rubel, magának adom.

Orloff most is Olgára gondolt és mosolygott ez arczulcsapásra. Első indulata, mikor Fersen gróf odalökte neki a bankjegyeket, az volt, hogy a zsarnoknak arczába dobja a pénzt. De jó szelleme még idejekorán megóvta attól, hogy egy Orloffnak hátát poroszlók korbácsütései hasogassák.

- Eddig nem volt egy garasom se, - igy töprengett, mikor a visszafelé haladó hajónak fedélzetén ült s nézte a Yablanoff hófedte ormát, - és ez az öt zöld papirdarab hatalom. Ha eljutok Sitkába, ez a rossz lélekkel, gúnyból adott pénz még utat nyithat nekem Darine Olgához.

Hazaérkezte után való napon egy lovaskozák vágtatva jött az üzenettel, hogy menjen tüstént a tábornoki palotába.

Nem tudott semmit Fersen parancsairól és igy aggódó lélekkel nézett a *Seevoutch*ra, mely utra készen himbálódzott a kikötőben. Vajjon láthatja-e még Lefrancot! Siető léptekkel ment föl a tábornok dolgozó-szobájába. A mint belépett, tekintete Lefrancra esett, a ki kényelmesen ült egy asztalnál a segédtiszttel és dolgozott.

A tábornok Orloff alázatos köszönésére komoly hallgatással felelt és egy, az asztalon heverő irat után nyult. Aztán az iratba tekintve, igy szólt:

- 2419-dik szám. Önt ez a parancs az alaszkai kormányzó ur ő kegyelmességének, Maxutoff herczegnek hatósága alá helyezi. Este hajóra fog szállittatni, a hajó virradatkor elindul. És Vronszky segédtiszt ur ellátja majd az utra a kellő fölszereléssel. Figyelmeztetem, hogy óvakodjék minden szökési kisérlettől. Halállal lakolna érte. Fersen gróf ő kegyelmességének, a czár ő Felsége börtönei főfelügyelőjének parancsára jelentem ki ezeket.

Orloff Fedor szótlanul meghajolt; tekintete futólag találkozott Lefranc Pierre tekintetével; szemeikben titkos, vad öröm lobbant fel. Uj élet tárult fel előtte. Az árboczos gőzhajó át fogja vinni a viharkorbácsolta Ochoczki-tengeren, a Bering-tenger hömpölygő ködén keresztül. Eddigi rabságának helye messze elmarad. De ha elhagyja is az Amurnak bűvölően szép és gazdag völgyét, ott tul, az ismeretlen Jeges-tengeren, Darine Olga szemeinek fénye biztatja titkos boldogsággal, élő reménységgel.

A mint várakozva ott állt, igy szólt hozzá Dachkoff tábornok:

- Orloff, vinni fog magával egy jó bajtársat. Utközben segitségére lesz ez embernek a czár javának gondozásában. Kötelességeiről Lefranc Pierre ki fogja oktatni; tőle hallhat sok mindent Alaszkáról is. Nem fogja elhagyni kunyhóját, Orloff, mig alkonyatkor a hajóra nem vezetik. Fogja!

Az agg tábornok egy csomagot nyujtott át jóságosan.

Mikor a *Seevoutch* kisiklott a deltán és Szibéria határai örökre eltüntek Orloff szemei elől: könyekkel teltek meg a fogolynak szemei. Most megnézte, mi van a csomagban. Aranynyal teli erszény volt benne. De az a néhány sor irás, melyet az aranyak között talált, drágább volt Orloffnak, mint a kincs. Az erszényt Dachkoff szivarok közé rejtette, ugy adta volt át Orloffnak.

Az a néhány sor irás igy szólt:

»Irtam az ön érdekében néhány sort Maxutoffnak. Talán megnyeri Maxutoff kegyét. Legyen mindig bátor és jókedvü. Ismertem az ön atyját és tiszteltem.«

Lefranc Pierrenek, a hajón teljesitett szolgálatai folytán, megengedték, hogy a térképszobába is belépjen. Igy az ujra egyesült két bajtársnak alkalma nyilt, hogy szabad óráikat az északi Csendes-Óczeán térképeinek tanulmányozásával töltsék és utat keressenek, a merre szabadulhatnak.

Szeptember közepe volt, mikor a *Seevoutch* elhagyta a tatár tengerszoros veszedelmes, sekélyes részeit. De az utazás némileg kiábránditotta Orloffot. Ugyanis Lefranc Pierre a hajón nagyon megalázta magát a magasrangu tisztek előtt, csuszott-mászott előttük, hizelkedett, hajbókolt. Ez rosszul esett Orloffnak, sőt még aggódóba is ejtette.

- Ennek az embernek a nagyanyja nyilván közönséges markotányosasszony volt, - gondolta Fedor elkeseredve, miközben a czár fekete kenyerét ette a czukortalan teához és a leveshez.

A *Seevoutch* e közben sietett Északnak. Ágyúinak szája bekötve, a gyujtólyukak rajtok betömve. Most már odáig érkezett, a hol a czethalak százával uszkálnak a sebes áramoktól mozgalmas tengerben. Elmaradt a lapátalakú Kap Lopatka is.

- Petropavloszk felé hajózunk; beköszönünk Zubov Szergiusz herczegnél, - magyarázta a beszédes franczia, mikor egy napon a két fogoly a kapitányi hid előtt találkozott.

- Ki ez a Zubov? - kérdezte Orloff.

- Egy gazdag szibériai nemes, - viszonzá Lefranc. - Félig vad, félig udvaroncz; esztendők óta fényes kereskedést üz prémekkel az északi partok mentén. Zubov és az ő pétervári ügynöke, Filippi Antal, évente körutazást tesznek ezen a vidéken; most is itt vannak. Itt, ezen a vidéken keresztül visz, a mit akar. Roppant gazdag ember. Néhány ezer rubel, a mit kártyán elnyer tőle egyik-másik hivatalnok, néhány tuczat kosár pezsgő és tiz-husz doboz havanna-szivar, a mit egy-egy kerületi főnöknek ajándékoz, nagyhatalommá teszi ezen a környéken. Veszteget, dorbézol, ad-vesz, csereberél. Van egy tuczat lelkes hive Tomszkban és szolgálatában áll egy csomó gazember is. Egy cserkeszgyilkos és egy fanatikus turkesztán voltak legjobb barátjai, mikor két év előtt Kodiakba jött...

- Hát ismered? - kérdezte Orloff, hirtelen támadt bizalmatlansággal.

Lefranc szavaiban volt valami, a mi megborzongatta. Valami zavaros sejtelem ébredt a lelkében.

- Isten adja, hogy ne kerüljek a hatalmába, - gondolta Orloff és aggódva kérdezte Lefranctól:

- Van tán valami közhivatala?

- Nincs. Legföljebb vagy egy féltuczat sinecurája van, a melyekkel valami előkelő czim jár, - válaszolta Lefranc könnyedén. - Közvetlenül vele még nem volt dolgom, de mikor Mc Mann a kórházban feküdt, különféle üzleteket kötöttek egymással: alkudoztak prémekre és rumra. Én voltam köztük a tolmács. Mondhatom, vad ember.

- Csakugyan rábizhatom sorsomat Lefrancra? - töprengett Orloff, mikor az ágyúnaszád besiklott a gyönyörü avacsai öbölbe. - Az ő fogságának ideje nemsokára lejár. Ha csak egy szikrányi jellem is van benne, nem sülyedhetett olyan mélyre, hogy talpnyalója legyen a följebbvalóinak. Nem is igen volt társadalmi állása, hogy ezzel lealacsonyitaná magát. És ugy látszik, egészen jól érzi magát, miközben ezeknek a nyomorult hivatalnokoknak udvarol. És mégis ez az ember esetleg eszköz lehet nekem szabadságom visszaszerzésére. Teljesen szabadon mozoghat a hajón. Mondhatni, senki sem őrzi. Ha Sitkába jut, ott is bizonyára akadály-

talanul járhat-kelhet a városban, - gondolta Orloff elkeseredetten. - Viszont nekem valószinüleg a fogházépületben kell tartózkodnom s nem fogom hallhatni Olga hangját. Nem tehetek hát egyebet, mint hogy elfogadom ez embernek kétes barátságát.

Orloff összeszoritotta fogait, mikor látta, milyen fölényesen bánik Lefranc most már vele is. Ez az ember, ugy látszik, azt akarja vele éreztetni, hogy az ő kezét nem mocskolta be embervér.

Lefranc könnyen kihallgathatta, mit beszélgetnek a hajón. Szünetlen készséggel dolgozott a térképeken és állandóan a kormányosi kajütben végezte a reábizott számitásokat, mialatt a tisztek a szomszédos nagy teremben kártyáztak, czigarettáztak és párolgó vutkipuncs mellett mulatoztak. Értette a módját, mint teheti magát kedveltté és mint nyerheti meg mindenkinek a kegyét.

- Csak egy napig maradunk itt a kikötőben. Ah, itt jönnek már a révtisztek! - kiáltott föl Pierre, mikor a két rab kitekintett a gyönyörü völgybe.

A hegyekkel övezett kikötő, mely Kamcsatka egyetlen jelentékenyebb kikötője, büszkélkedve tolta égfelé görög szentegyházának pirosra és zöldre mázolt tarka tornyát. A munkástelepek és fegyvertárak zsufolva voltak emberekkel és az őrszemek csillogó szuronyai büszkén tündököltek az óriási parti ágyúk mellett. A fényes vizben ezrivel uszkáltak a különböző halak. Királylazaczok hánykódtak a habok szinén és a tengeri pisztrángok rajszámra dugdosták ki fejüket a napfényre. Az erőd ormán a Romanoffok fehér-kék lobogója lengett.

Mikor a kikötő-bárka a gőzhajó oldalához ért, Orloffnak a pusztitásnak az a szörnyü napja jutott eszébe, melyen hat franczia és hat angol hadihajó bomba-esőt szórt ennek a szegény északi falunak védőire.

Mikor a partraszállt csapat vad futással visszafelé rohant a hajók felé, több mint száz vöröszekés angol katona hevert holtan az ut elfagyott mohán. Csodaszerüen hősi napja volt ez a nap a bátor orvosoknak. E diadalnak hire még él ezen a vidéken.

Könybe lábadtak Orloff Fedor szemei, mikor most hamar meghuzódott; mert a helység előkelői érkeztek meg a bárkán és diszes, prémes bundáikat uszályszerüen maguk után vonszolva mind feljöttek a hajó födélzetére. Mindannyian részt akartak venni a lakomán, melylyel a tisztek a korvett elindulásáig elüzni akarták az éjszakai órák unalmát.

- Hé, te rab! Vidd ezt le a kabinomba! - kiáltotta egyszerre egy széles vállu, harminczasban járó ember, a kinek fekete czobolygallérja gazdagságra vallott.

S odalökött Orloff felé egy podgyászt. De Orloff mozdulatlanul állott, mint egy kőbálvány. Az idegennek izmos, nagy alakja, az arczának vaskos szabása, az éles, fekete szemek és a rideg, nyers hang tüstént fölismertették a tatár nemest. Orloff még mindig habozott.

- Miért, nem ugorsz föl, te kutya! - orditott rá ez az ember.

Orloff elsápadt.

- Én a czár foglya vagyok, de nem az ön szolgája, - felelte Orloff nyugodtan, de kiragyogó szemekkel.

Ez valósággal kihivása volt a végzetnek.

- Megkötöztetlek, te gazember! - dühöngött Zubov szinte eszeveszetten és ökölbe fogott kezekkel Orloffhoz szökkent, ki összefont karokkal állt ott és szemeivel lemérte a hajókorlátig való távolságot.

Egyetlenegy ütés és felkapja az egyik katona szuronyát és beleszúrja ennek a durva embernek a szivébe és azután... azután... a zöldszinü, jéghideg viz, melynek itt husz öl a mélysége. Ha

az őrség utána is lő, nos jó, a halál akkor szivesen köszöntött megváltás. Mert ember még Orloffot meg nem ütött, nem volt még ember a világon, a ki egy Orloff meggyalázásával büszkélkedhetnék.

Lefranc egy ügyes mozdulattal a két felingerült ember között termett. A révtisztek, a hatalmas termetü pap és két kereskedő szinte megmerevedve bámulták a jelenetet.

A csendet Linieff kapitány hangja törte meg:

- Maradjon nyugton, Zubov! Ennek az embernek egyedül én parancsolok most. Neki épp annyi joga van a hajón, mint magának. És én meg is védem itt a hajón. Fogjátok - egy csoport bámész matrózhoz fordult - és vigyétek ezeket a podgyászokat a kabinokba.

- Megengedi, hogy megmutassam a kabinját? - szólt a kapitány, most már udvariasan Zubov herczeghez, ki meghajolt és szótlanul ment a kapitány után.

A kapitány nagy szalonjának ajtaja előtt visszafordult a dühöngő tatár és halálos gyülölettől szikrázó tekintetet vetett a deli termetü Orloffra, a ki egy ágyúhoz támaszkodva állott.

- Meg rásütök egy kis bélyeget arra a szépséges képedre, te rab! - mormolta. - Már láttam valaha ezt az arczot Pétervárott... A klubban... Igen, határozottan emlékezem. Megállj! Várj csak!

- Ez igen szerencsétlen eset volt, - sugta Pierre Lefranc, mikor a vendégek a tisztekkel borozáshoz ültek.

A fedélzet elhagyatott volt, bizvást beszélgethettek.

- Látod, Pierre, - felelte Orloff, - te el tudod felejteni, hogy nemesnek születtél. Én nem tudom elfelejteni.

Két nappal ezután a korvett megkerülte a fehérsziklája félszigetnek vulkánikus ormait, melyekből szünetlenül füst tolult ki annak jeleként, hogy a hegynek belsejében vad tüzek csatáznak. Orloff szivében még vadabb tüz lángolt. Lesujtó kétségbeesés emésztette a szivét. Kerülte az embereket s állandóan a matrózkajüt fülledt légkörében tartózkodott, melyet tartózkodása helyéül utaltak. A haragos Zubov herczeg fölkereste Lefrancot az alkonyi homályban. Megtalálta a boszu eszközét.

- Ki ez a titokzatos finom ur? - kérdezte a herczeg gúnyosan.

Pierre a maga franczia ravaszságával habozott a felelettel. Többé-kevésbbé hatalmába keritheti Zubovot.

- Mit kiván tudni, herczeg ur?

- Hallja, fiatal barátom. Ezer aranyrubelt tartogatok a maga számára, ha kissé felfrissiti az emlékezetét. Hiszen ti, ficzkók, valamennyien egy követ fujtok. Mindegyitek ismeri a másiknak hazugságait és rendesen kikémlelitek a pajtásaitokat.

- Legelőbb is mutatná meg a pénzt, herczeg ur, - suttogta vissza Lefranc.

Az esti homály eltakarta Lefranc judásarczának pirulását. Néhány percz mulva a herczeg odavetette Lefrancnak az aranyakat és Zubov nemsokára a biztos diadal tudatától villogó szemekkel tért vissza kajütjébe.

- Ah! Megvan! Tudom már, micsoda csapáson fogok haladni! Tehát egy Orloff! Megkorbácsoltatom a hátát, hogy kicsurog a vér! Maxutoff majd rám fogja bizni! A gaz! Majd kikergetem a daczosságot a szemeiből! Érezze meg, hogy Zubov sarka rugja meg az ő szépséges ábrázatát!

Hat nappal később a *Seevoutch* horgonyt vetett Ploverbay csodaszép kikötőjében, melyet magas hegyek vesznek körül.

A parton sátrak álltak hosszu sorban. Valamennyinek czetborda volt a váza és medvebőr a födele. Bennszülöttek ácsorogtak a sátrak között; valamennyien otromba prémes bundában. Néhány iramszarvas is futkosott a sátrak közt. Csak néhány óráig időztek ezen a furcsa helyen. Szenet és halcsontot rakodtak be. Linieff kapitánynak kedve támadt, hogy rajzban megörökitve lássa ezt az érdekes képet. Parancsára ellátták Orloffot a szükséges szerszámokkal és Orloff dolgozott, mig a hajó föl nem szedte a horgonyát. Miközben Orloff müvészi munkájába elmerült, egész csomó csodálkozó állta körül. Linieff kapitányt meglepte a rabnak ügyessége és mielőtt visszatért volna kajütjébe, kifejezte elismerését. A mint Orloff épp az utolsó vonalakat vetette a rajzra, egy durva kéz kikapja a kezéből a rajzot.

- Ez a ficzkó kitünően rajzol. Talán épp olyan ügyes hamisitó volt, mint gyilkos.

Orloffnak arczába szökkent a vér; sötétvörösre váltak orczái. Mikor a legfiatalabb tiszt zavartan visszanyujtotta neki a rajzot, - a hajó épp haladt kifelé a kikötőből és Zubov szemei gúnyosan fénylettek a fogolyra, - ekkor Fedor szilárd léptekkel a hajó korlátjához ment és ledobta a rajzot a hajó fehér kerekeinek fogai közé. Aztán mozdulatlan arczczal, némán visszafordult. A tatár odarontott hozzá.

- Kutya, meg merted tenni! - orditotta Zubov vad szenvedélylyel.

- Elég, herczeg ur! - kiáltott rá durván az ügyeletes tiszt. - Ha jelentést teszek Linieff kapitánynak erről a jelenetről, kellemetlen következmények hárulhatnának önre is, rám is.

A tatár szótlanul odébb állt, a tiszt pedig Orloffhoz lépett és igy szólt:

- El tudná még egyszer késziteni azt a rajzot emlékezetből? Csinálja meg, ha tudja, szegény ember! Mindnyájan szeretnők.

Forró, nedves csillogás lepte el Orloff szemeit, mikor egy friss rajzlapon ujból elkészitette a tájnak vázlatát.

IV.

Mikor Orloff Fedor azon a napon, melyre olyan soká várt szive minden vágyával, fölébredt, hamar rendbeszedte magát és kisietett a fedélzetre. A bájos tengeröbölben, az Edgecombe-hegy hófedte kráterének lábánál, terült el a kiszökellő szigetfok hatalmas, háromemeletes kastélyával, mely büszkén emelkedik a bennszülöttek kunyhói fölé, melyek a komor tengerpart mentén huzódnak. A sziklaorom tetejéről a fehér-kék Szent András-kereszt hirdeti azt az óriási hatalmat, melynek vaskeze a szibériai sivatag ezernyi mértföldjén átnyulik, hogy itt a Bering-tenger partjaiba fogódzék.

A kastély bástyafokán tar fák ágai csüngenek alá komoran, ridegen. Jobbra az ágyúkkal védett vár mellett orosz templomok tornyai merednek a kék levegőbe. Éppen nagy ünnepnap volt.

Mikor a harangok ünnepies komolysággal megszólaltak, keserü fájdalom járta át Orloff Fedor szivét; mert neki nem jutott ki az ünnep istenáldotta békéjéből. Az ő lelkében nem hirdette semmi a Megváltó szeretetét.

A hajó csolnakját lebocsátották és az árboczmester parancs-szavára a legénység sorakozott, hogy partraszálljanak és részt vegyenek az istentisztelet fényes ünnepségén.

Fedor szomorodott szivvel állt a hajókorlát mellett; a furcsa eszkimókat nézte, a kik fürge lélekvesztőikben százával sürögtek a folyó torkolatában.

A közeli hegyek fenyőfáiról a béke ünnepi tömjénjét hozta a hajó felé a szabadság szellője, mely Amerika felől áradt ide s mely meglegyintette a fogolynak izzó homlokát.

A legénység a csolnakok felé rohant. Orloff megrezzent, mikor egyszerre csak ezt a kiáltást hallja:

- Minden ember partra! Mindenki részt vesz a templomi ünnepségen.

- Ti rabok, ti is ki a partra! A törvény mára ünnepet rendel! - dörmögte a strázsamester.

Mikor a tisztek és a legények beleültek a csolnakokba, a két foglyot a rendes matrózok közé osztották be. Fedor szive hevesen dobogott, mikor a csolnak vele tovasiklott az átlátszó habokon.

Mikor Orloff a sitkai partra lépett, tekintete a nagy lépcsőzetre esett, mely a kisértő magasban álló várkastélyhoz vezetett föl. Remegett az izgatottságtól, mert észrevette, hogy női alakok haladnak lassan, méltóságosan a szentegyház felé vezető uton.

Orloff lesütötte szemeit, a mint a *Seevoutch* legénysége, a diszbe öltözött hivatalnokok és a kiváncsi idegenek sora között a templom felé haladt. A templom ajtajánál bortól kivörösödötten állt Zubov Szergius herczeg néhány magasrangu tisztviselő közt, kiknek mellét csillogó rendjelek diszitették.

Orloff elhaladtakor Zubovnak egy sötét tekintetét fogta föl. Szive szinte megdermedt az ijedtségtől, mikor e szavakat hallotta:

- Ah, Maxutoff, remélem, ma hallani fogjuk a rejtett csalogányt!? Vagy csak a saját gyönyörüségére tartogatja?

Most megkezdődött a mise. Orloff térdre hullott. Mialatt imádkozott, megszólalt a pap mély basszus hangja. Egy gyermek-kar felelt a pap énekére, csengő, vékony hangon.

Orloff nem igen látta az oszlopokra emelt hatalmas kupolát, se a nagy karos-gyertyatartókat, se a remek képeket, melyekről a Megváltó olyan biztatóan mosolygott alá s a Szent Szűz végtelen szeretetével olyan ihletkeltően néz. Mert a rabnak szemeit elhomályositotta a szomorúság.

Az ékszerdiszitette oltár előtt, melynek ezüstveretü ajtai kitárvák, a himzett taláros papok fennhangon imádkoztak a kegyelemnek és irgalomnak menyei urához.

Egyszerre morajlás futott végig a szent csarnokon.

A szerencsétlen fogoly is fölvetette szemeit, mert a kormányzó lépett be családjával a szentegyházba és a fényes fehér czédruspadlón a nőiruhák suhogása olyan hangot adott, hogy egészen a fogolyig elhallatszott. A főurak sorakozva felállottak a templom hajójának hosszában és Orloff megnézhetett a templomban minden arczot, egyiket a másik után. Maxutoff Gregory herczeget tüstént fölismerhette. A herczegnek sápadt orczái voltak. Szemeiből szelid fény áradt; előkelő tartózkodása és látható fölényes nyugodtsága rávallott a magas állásu tisztviselőre.

Mellette komoly tekintettel, hermelinnel és fekete rókamállal gazdagon diszitett öltözetben, gyönyörü czobolyprémgallérral a felesége, Beatrice herczegnő állott. Okos arcza halvány volt; nőiesen szelid, sötét szemeit végigjártatta a tengerészek tolongó sorain és mint egy Madonna tekintete, szemei rászegeződtek Orloff szép arczára.

- Ismeri irtóztató multamat, - gondolta az elszomorodott fogoly és lesütötte szemeit.

Mikor ujra fölvetette tekintetét, egy szép, ötesztendős leánykát látott, kit a herczegné kéznél fogva vezetett.

Mikor a zene elkezdődött és fölzendültek a görög templomi énekek, Orloff Fedor ugy érezte, mintha álmodnék. A fogoly szemei sóváran tévelyegtek a fényes társaságon és az elvesztett évek fölött való gyötrő bánat most kegyetlenül mardosta a szivét. De szerelme boldog óráinak emléke még e fájó perczekben is vigasztalta.

Figyelmesen követte a szertartás menetét. Ekkor az elfödött szentélyben énekhang csendült meg, édesen, mint a csalogány-szó. Beleáradt a hivők áhitatába s egyre erősödve, a magasba csapott, aztán panaszos dallamokkal keseregte az Ur fiának szenvedéseit. Tiszta volt ez a hang, mint a csengetyü-szó; a hallgatók visszafojtották lélekzetüket, ugy figyeltek.

Orloff is ugy hallgatta a hangot, mintha égi angyal hangja volna. Szemei könyekkel teltek meg. Ugyanilyen csodás meghatódottság fogta el e hang hallatára akkor is, mikor még boldog volt. Igen, Olga énekel, az ő elveszett mátkája. S Olga éneke csodamód eddig még sosem érzett békét és megnyugvást árasztott most Orloff szivébe. Közel van hát hozzá! Érzi, hogy ujra találkozni fognak.

Ah! csak mögéje tudna nézni a szentély aranynyal ékes falának és láthatná azt a büszke, halavány arczot és az aranyhajat, mely ez arczot keretbe foglalja. Csak még egyszer, egyetlen egyszer belenézhessen azokba a gyönyörü szemekbe, melyek egykor olyan gyöngéd szeretettel sugároztak rá s melyeknek nedves mélységei olyan odaadó szivre, olyan forró vonzalomra vallottak.

De Orloff egy sóhajtással visszanyerte önuralmát. Pillantást vetett át Zubovra. A tatár herczeg ravasz mosolygásra vonta pokoli gúnytól szinte eltorzult durva ábrázatát.

Szibéria vajdája épp most gonosz, jelentős szavakat sugott oda Filippinek és nyers vonásain tigrisszerü vadság fejeződött ki. Orloff megborzongott. Mert azt hitte, hogy diadaltudattól lobbant fel ugy a kegyetlen ember tekintete.

- Nyugodtan kell maradnom. Oh istenem, adj most agyamba bölcs gondolatokat. Vezesd lépteimet azért a drága teremtésért, - gondolta Fedor, nyugalomra kénytetvén magát. - Csak beszélhetnék egyszer vele! De hogy juthatok én, az őrökkel körülvett fogoly, az ő közelébe?

Fél szemmel ránézett a romlott lelkü francziára és igy folytatta gondolatait:

- Az elhagyatottak istenében fogok bizni, nem benned, szegény, hizelgő, alázkodó koldus!

A szertartás az ének után nemsokára befejeződött. A hivők tömege, az isten dicséretét zengő karének közben, oszladozni kezdett. A jóismerősök vidáman köszöntötték egymást.

A tisztek meghajoltak a hatalmas czár herczegi képviselője előtt. Maxutoff herczeg mosolyogva köszönte meg a hajbókolásokat, miközben az urak az oroszoknál szokásos kézcsókkal fejezték ki hódolatukat a jóságos tekintetü herczegné előtt. Csak Orloff és Lefranc állottak egyedül és meghuzódva, a derült csoporttól észre sem véve. Lefranc nem érzett e jelenetben semmiféle megaláztatást. De Orloff természetadta jogainak megtagadását érezte e mellőztetésben.

A mint Orloff még mindig töprengve állt ott, a herczegné gyermeke egyszerre futásnak eredt, ott terem Orloff mellett és összevont szemöldökkel megfogja a fogoly kezét és gyermeteg haraggal rászól:

- Hát te miért nem csókolod meg a mama kezét?

A herczegné észrevette a jelenetet és intett fejével egy feketébe öltözött, nyulánk hölgynek, a ki mellette állott. Most mindenki észrevette, hogy a gyermek elfutott. Mindenkinek szeme a fogoly nemes felé fordult, kit a hatalmas Maxutoff herczeg gyermeke kezénél fogva maga után vonszolni próbált.

Orloffnak megdermedt a szive, mikor most elvesztett mátkáját közeledni látta.

Néhány pillanat és Olga a fogoly mellett termett. Odahajolt a durczás kis tündérhez és igy szólt:

- Irma, gyere velem, a mama parancsolja.

E pillanatban találkozott Olga tekintete egykori szerelmesének álmatag szemeivel. A végtelen gyöngédség, mely Olga forró tekintetében megnyilatkozott, Orloffnak szivéig hatolt. Azután Olga szótlanul elfordult. Ruhasuhogás... és Olga eltünt.

Durva vezényszó hangzott fel és Orloffot visszariasztotta a valóságra. A tengerész népség vonult vissza a hajókra.

A mint Orloff a csapat legvégén lecsüggesztett fejjel haladt, Lefranc odasugta hozzá:

- Micsoda szépség! Láttad?

- Láttam-e? Kit? - mormolta Orloff, mintegy álomban.

Lefranc vonogatta a vállait.

- Bolond szentkép-imádó! - mormolta maga elé. - Rábámul a faragott és pingált szentekre és elmulasztja megnézni ezt a csodaszép asszonyt.

Mikor a templom kapujához értek, Orloff észrevétlenül tanuja volt egy párbeszédnek, melyet Maxutoff herczeg és Orloff esküdt ellensége, Zubov Szergiusz folytatott.

- Az a ficzkó az! Az a nyulánk ott! - szólt a tatár durva hangon.

- Ah, majd kihozatom holnap a szárazföldre! - felelte Maxutoff herczeg, a maga nyugodt, komoly hangján.

Boldog reménység támadt fel e szavakra Orloff szivében. Végre viszontláthatja. Milyen boldog! Hisz azon a bájos arczon a lelki békének és szépségnek frissesége virul. Az a kegyetlen csapás, mely Olga szivét érte, nem tudott barázdát vonni sugárzó orczájára.

- Hála istennek! - gondolta Orloff. - A herczegné pártfogója és őrangyala volt az én szegény kincsemnek a veszedelem napjaiban. A kis herczegnő megmentette az én szivem bálványát. Isten áldja meg ezt a kis gyermeket!

A Baranoff-kastély sötéten és némán emelte égnek tornyait. Csak a víhatatlan sziklák fölött csapkodó vad sirályok és közbe-közbe az őrszemek rekedt kiáltásai zavarták az éjszaka csendjét. A czölöp-sánczozatok kapui zárvák, és elreteszelvék. A fő-őrség kazamátáiban két század válogatott legénység őrizte a hatalmas épitményt, melyben Maxutoff kormányzó hitvestársa és a kis herczegnő békésen szunnyadtak.

Másnap reggel, mikor a *Seevoutchon* nyolcz órát csöngettek, a tisztek épp a teljes diszöltözet titkaival bibelődtek; mert a kormányzó ünnepiesen köszönteni kivánta vendégeit. A *Seevoutch* Maxutoff herczeg látogatását várta.

A derék Linieff kapitány, még mielőtt elhagyta kajütjét, elküldött Orloff Fedorért, a ki aggodalmas érzelmekkel hevert ágyán. Egyedül voltak a kajütben és Linieff kapitány, a ki épp az imént vette át a reggeli jelentéseket, kávéját szürcsölgette.

- Üljön le, Orloff, - mondta jóságosan. - Parancsot kaptam, hogy fedezet alatt szárazföldre kisértessem, föl a Baranoff-kastélyba. Ön egyelőre tudományos tanácsadója lesz Maxutoff

herczegnek. Ez könnyebben fog esni önnek, mint a rendes fogházi élet és remélem, hogy azok a kitünő szolgálatok által, melyeket a kormányzónak tenni fog, sikerülnie is fog büntetésének idejét megröviditenie. Szivemből kivánok önnek szerencsét. És meg akarom önnek köszönni a szép rajzokat is. Azonnal partra is szállittatom önt egy csolnakban. Szedje össze, a mi holmiját akarja. Ez pedig talán szintén hasznára lehet.

A hatalmas termetü tengerészkapitány piruló arczczal nyujtott a fogoly felé egy aranynyal teli erszényt.

- Kérem, ne utasitsa vissza, szegény barátom. Valami szomorú órában ez a pénz tán még kisegitheti a bajból. Egy csomag pétervári ujságot és még néhány más apróságot is rakattam az ön számára a csolnakba.

Orloff Fedort meginditotta ez a nemes jóság és az a váratlan szerencse, hogy ezentul elvesztett szerelmese közelében foglalkoztatják. Büszke szive csak ugy olvadozott. Könycseppet törült ki szeméből és elérzékenyüléstől remegő hangon igy szólt:

- Köszönöm, kapitány ur. Elfogadom a pénzt. Az isten is áldja meg érte!

Egy lépést tett előre és szinte önkéntelenül kezet szoritottak.

- Sajnálom önt, Orloff. Az isten látja lelkemet, hogy nagyon sajnálom önt. De Maxutoff jó fiu. Bizonyára lesz némi tekintettel az ön születésére és az ön tehetségeire. Most menjen és óvja magát Zubovtól.

Ezzel elbocsátotta Orloffot.

- Szárazföldre küldenek, Pierre, - mondta hidegen a francziához, ki látta, hogy Orloff szedegeti össze a holmijait.

A franczia persze nem is sejtette, hogy Linieff kapitány a csolnakba rakatott Orloff számára egy teljes fölszerelést és hogy a következő napon már csak az égetett fekete bélyeg fogja jelezni Orloff rabvoltát.

- Oh, nemsokára meg foglak látogatni. Talán jobb lesz igy, Fedor. Engem néhány napon át a hajón foglalkoztatnak. Sok szerencsét, pajtás!

Egész raj furcsa alaku lélekvesztő közt siklott fölfelé a folyón a hadihajó bárkája. A bennszülöttek tarka-barka ladikjain csupa részeg bennszülött hadonászott a levegőben evezőkkel és csáklyákkal.

- Ugorjon ki, fogoly! - kiáltotta az őr Orloffra durva hangon, mikor a csolnak megcsikordult a parti kavicsokon.

- Várjon, őr! - parancsolta a tiszt, a ki a bárkát kormányozta. - Maga majd a bennszülöttekkel jöjjön fel és gondoskodjék róla, hogy ezeket a holmikat - Orloff podgyászára mutatott - fölszállitsák az őrszobába. Magam akarom a foglyot Maxutoff herczeghez vezetni és irásbeli elismervényt fogok kérni az átvételéről.

A fiatal tiszt és Orloff fölmentek a nagy lépcsőzeten s Orloff egy pillanatra végigjártatta tekintetét a Sitka-szigettenger elbűvölően szép táján, mely lábai alatt terült el. Alig mert lélegzetet venni, mikor lábai a Baranoff-kastély küszöbét átlépték. Ugyanegy födél alatt van tehát rég elvesztett szerelmesével.

Az őrszobában marasztották. Aztán a kisérője visszatért hozzá.

- Jöjjön, - szólt a tengerésztiszt jóságos hangon. - A herczeg látni kivánja önt, még mielőtt vendégei megérkeznek.

Orloff szive lüktetve dobogott, mikor a hatalmas épület tág termein áthaladt és a középső épületszárnyba lépett, melyben a herczeg magánlakosztályai voltak. A rácsozott ablakokon át láthatta a kettős őrszemeket, a mint a hosszu oszlopos folyosókon át föl s alá járnak. Követvén vezetőjét, nagy dolgozó-terembe jutott, melynek ablakán át csodaszép kipillantás nyilt a Sitka-szorosra. A szoba tele volt aggatva zászlókkal, a czárnak és a czárnénak arczmásaival és vadászjelvényekkel. Polczok, asztalok, székek, pamlagok és zsámolyok álltak szerteszét a szobában.

Alig volt ideje körülnézni a teremben. Egyszerre megnyilt az egyik ajtaja és Maxutoff herczeg karcsu, arisztokratikus alakja jelent meg. Simulékony, lágy czobolyprémmel diszitett ruhát viselt. Barátságos szemei Orloff alakjára szegeződtek; a fogoly tekintete bátor és nyugodt volt, a mint kezét katonás tisztelgésre emelte.

- Ah igen, a fogoly Orloff, - szólt a herczeg látható zavarral, viszonozván a tisztelgést. - Üljön le. Készen vannak az iratok, hadnagy ur?

Egy tiszt, ki a herczeg után lépett be, néhány iratot nyujtott át; a herczeg ellátta azokat aláirásával és visszaadta a tisztnek, a ki erre eltávozott.

- Beszél valami eszkimó tájszólást? - kérdezte most a herczeg Orlofftól.

- Nem, kegyelmességed. Eddig állandóan az Amur vidékén tartózkodtam! - volt Orloff válasza.

- De a bányászat terén vannak ismeretei? Ért az arany kikutatásához?

- Két évfolyamot végeztem a bányászakadémián és négy évig dolgoztam Szibériában.

- Ön irta a Dachkoff tábornok jelentését? Nekem is küldtek belőle egy példányt.

Orloff meghajolt.

- Jó! Csak üljön le kényelmesen. Várjon csak. Nézze át ezeket a térképeket és rajzokat. Szükségem lesz magára. De igaz, most egy kis időre mással kell foglalkoznom.

Megrántotta a csengőt. Egy inas lépett be.

- Iván, láss utána, hogy ez az ember jó reggelit kapjon. Itt marad ebben a szobában. Itt van a vén Thom?

- Igen, kegyelmességed.

- Ha kihallgattam a vén bennszülöttet, ujra önnel fogok értekezni.

- Parancsára, kegyelmességed!

A herczeg jóakaratulag bólintott és elhagyta a szobát. Iván követte.

Orloff arra használta fel az egyedüllétet, hogy kitanulmányozza környezetét.

- Innen ki nem szabadulhatok, - gondolta. - Három figyelmes őrszem. Egyik a másiktól csak egy fél pisztolylövésnyire. Aztán ezek a meredek sziklák. Nos, de nincs is vágyam a menekvésre. Csak egy vágyam van: az én drága Olgámat viszontlátni.

E gondolataiból apró gyermeklábak tipegése riasztotta fel. Vidám nevetéssel tört be a kis Irma herczegnő a szobába s egyenesen Orloffhoz futott. Ruhasuhogás támadt a kis leány nyomában és egy pillanat mulva Orloff Fedor izzó szemei találkoztak Darine Olga tekintetével.

A fogoly mélyen föllélegzett, egy czédrusfaoszlophoz támaszkodott s kezét végtelen elragadtatásában szivéhez szoritotta. Szerelmesének szemei arczán pihentek s Orloff szótalan gyöngédséggel hallgatott. Olga hangja törte meg a némaságot.

- Kis egérkém, a mamuskához kell menned.

És Olga el akarta fogni a gyermeket, ki most a nevelőnő elől kifutott.

A következő pillanatban Olga ott pihent Orloff Fedor keblén.

A fogoly erős karjaiban Olga elsápadt a pillanat óriási izgalmától. Karjai a fogoly nyaka köré fonódtak. Önfeledten hallgatták egymás szivének lázas dobogását.

- Fedor, Fedor, - suttogta Olga, - többé nem szakadunk el egymástól soha!

- A hogy Isten akarja, kincsem, - viszonzá a fogoly és hosszan maradtak igy, néma ölelkezésben.

- Egész nap itt leszek, - kezdte el végre Fedor.

- Vigyázz, senkinek sem szabad sejtenie szerelmünket, - viszonzá Olga gyöngéden.

- Ne félj, szivem! - nyugtatta meg Fedor. - Vigyázni fogok magamra. De mikor láthatlak viszont?

- Nemsokára, szerelmem. Remélem, naponta, - sugta Olga. - A kis Irma egész nap itt játszik. A herczegnét rendszerint hosszabb ideig leköti a reggeli. Ha bizol önuralmadban, minden szabad perczem a tied lehet. Csak ne beszélj francziául. És vigyázz a gyermek előtt is. A gyermekek gyakran a legveszedelmesebb árulók.

- Isten áldja meg a kis teremtést! - mormolta Fedor. - Ez a kis angyal vezetett téged hozzám.

- Most mennem kell!

- Kell?

Olga bólintott.

- Akkor hát legyen!

S még egyszer sziv a sziven dobogott, mig egy csengetyüszó el nem választotta őket.

- Érettem! Erre gondolj, drágám!

- Olga!

Mintegy álomittasan állott Orloff, szemeit arra az ajtóra szögezve, melyen át a drága alak eltünt.

És sok ilyen boldog nap következett. Az időnkinti hivatalos fogadtatások, a katonai diszebédek és egyéb ünnepségek sok titkos boldog órára adtak alkalmat a szerelmeseknek, a kik szinte elfeledték boldogságuk közepett, hogy milyen szomorú a sorsuk.

Maxutoff herczeg, valahányszor a szobába lépett, a fogolyt komoly tanulmányokba merülve látta. Orloff térképeket tanulmányozott és jelentéseken dolgozott, vagy pedig - ez csak ritkán esett meg - a herczeg bájos kis gyermekével játszadozott.

- Az egész házat játékszernek tekinti ez a gyermek, - jegyezte meg a herczeg szinte mentegetőzve és Orloff megkönnyebbülten lélegzett fel, hogy a kis gyermeket nem tiltották el tőle.

Egy ebéd alkalmával, melyre Zubov herczeg is hivatalos volt, ez szóba hozta a csodás éneket, melyet a templomban hallott.

- Ki énekelt olyan pompásan? - kérdezte Zubov a herczegnétől.

- Alten asszony, a leánykám svéd nevelőnője, - felelte Beatrice herczegné kissé hideg hangon, mert czélzatot sejtett Zubov szavaiban.

De Zubov nem engedett; minden áron megmaradt ennél a tárgynál.

- Ah, az az aranyhaju szépség, a ki tegnap a kis Irmával volt? Miért nem disziti ez a szépség is ezt az ünnepet?

Amolyan kiábrándult csalódottságféle volt e szavakban.

- Alten asszony nem szereti a társaságot, - felelte Beatrice herczegné. - Olyan odaadóan bánik gyermekemmel, hogy igazán lekötelezettje vagyok. És azzal, hogy őszinte barátnőként nekem szenteli minden idejét, a szivemet is megnyerte magának.

- Igy hát a szépséges asszony megközelithetlen egyedüllétben él sóvárgásainak?

Zubov kemény tatárhangjában gúnyos él fejeződött ki e szavaknál.

- Az én házamban minden esetre meg van védve minden tolakodás elől, - viszonzá Maxutoff herczegné olyan határozott hangon, hogy Zubov nem merte tovább firtatni ezt a tárgyat.

- Bocsásson meg, asszonyom, - mormolta Zubov zavartan és Linieff kapitányhoz fordult, hogy az orosz haditengerészetről kérdezzen egyet-mást.

- Talán mégis lépre lehet keriteni az énekes madarat, ma trés-diffiicile Princesse, - gondolta magában. - Majd körültekintek valami aranykalitka után.

És Zubov Szergiusz megfogadta magában, hogy megnyeri magának azt a szép asszonyt, a kitől a herczegné szeszélye távol tartja.

- Bizonyára van multja, - tanakodott magában - Alten asszony... Svéd?... Nevetséges! A szemei is meghazudtolják ezt az állitást! Ki tudja, micsoda sors verte erre a messzi tengerpartra? Ki tudja, mi az igazi neve! Aranynyal vasat is lehet vágni! És Maxutoff épp olyan gyönge, mint a milyen ravasz a felesége. Majd lelek valami utat.

Később, mikor Filippi pezsgőtől fölhevülten megkérdezte a prém-királyt az énekesnőről, Zubov durván felkiáltott:

- A manóba is ezzel a primadonnával! Jó játékszer lesz nekem a későbbi napokra. Előbb port kell hinteni Maxutoff herczeg szemébe!

A herczeg e közben dolgozó-szobájában ült és Orloffnak a vén Thomról, az aleuta főnökről beszélt, a ki gazdag prémekbe burkolva hevert a dolgozó-szoba egyik kerevetén, nem értvén egy szót sem a két ember beszédéből.

A vén Thom szemei szinte vakok voltak; magas alakja meghajlott a sok esztendő terhétől; mély barázdák boritották mahagóni szinü ábrázatát. Durva, szürke összeragadt hajfürtök csüngtek halántékaira; csontos kezeivel egy nyersmivü, faragott bálványképet szorongatott.

Harczias indiánfőnök volt és most, csakugy, mint Orloff, foglya az orosz czárnak. A Victoria-foktól a Barov-fokig jól ismerték és rettegtek tőle. Viharosan telt ifjuságában hadibárkái voltak, mindegyiken ötven elvadult indián ült. Ezekkel veszélyeztette a távoli Yukon-folyó vidékeit. Ki-kitekintgetett az északi Jeges-tengerre és még most is őrizte azokat az angol aranyakat, melyeket ötven esztendő előtt kapott azért, hogy fontos hireket vitt a Selkirk-erődbe. Ravasz volt és kegyetlen, okos és elvetemedett; szóval: veszedelmes ember Maxutoff herczegre nézve.

- Nem is tudom, mihez fogjak ezzel a vén ficzkóval? - panaszkodott Maxutoff. - Nem akar többet kivallani, mint hogy az aranyszigetet, a melyet keresünk, öt napi evezéssel el lehet érni. Mutatott néhány szem aranyat és azt is mondta, hogy emberei még többet tudnának előteremteni. Hogy hol találhatni az aranyat, azt nem akarja bevallani.

- És mit követel a titokért, kegyelmes uram? - kérdezte Orloff.

- Bizonyos kiváltságokat és engedményeket kér tőlem a törzse számára; a czár jóváhagyása nélkül azonban nincs módomban hozzájárulni a kívánalmaihoz. Halállal fenyegethetem; de inkább meghal, semhogy ingyen elárulja titkát. Nem titkolom tehát, Orloff őrnagy, szükségem van az ön segitségére!

Fedor mélyen fellélegzett. Szinte őrületig fokozódott az izgalma.

- Ismerem tudományos képességeit, - folytatta Maxutoff herczeg. - Feleségem és gyermekem részére szeretnék fejedelmi vagyont szerezni. A leányomnak pedig hátra szeretném hagyni az *alaszkai hercegnő* czimet. Enyhithetek, Orloff, az ön rettenetes helyzetén. De a mit kikutatunk, az kell, hogy a mi titkunk maradjon; mert ha kitudódnék a titok, az aranytermő vidék a koronának jutna. Viszont, ha tudok czári kiváltságot kieszközölni magamnak azon vidékek számára, akkor a czárt az aranynak csak egy tizede illeti. Tisztességes uton nem tehetek eleget a vén Thom kívánalmainak. De a törzsét gazdagon megajándékozhatom. Van némi készletem orosz-aranyból, ezt is erre a czélra szánhatnám. A valódi oka annak, hogy miért nem tölthetem be a vén Thom kívánalmait, a következő: ez a föld egy-két év mulva uj gazdáé lesz. Fersen gróf egy titkos jelentést vitt haza, mely azt tanácsolja, hogy adja el a czár ezt a földet Amerikának. Gorcsakoff és Seward csak bevárták az amerikai polgárháború végét, hogy jogerőre emeljék a titkos átengedési szerződést. Nincs hatalom, mely Alaszkát megvédhetné, ha Angliával háború üt ki. Szobát jelölök ki az ön számára a házamban; a saját dolgozószobámba állittatok be egy asztalt, hogy minél kényelmesebben dolgozhassék. Fölkérem hát, hogy legyen segitségemre. Gavallérszolgálatra kérem. Majd rábirom ezt a vén indiánust, hogy hozzon mintát az ismeretlen aranyvidékről. Igy talán ki tudjuk nyomozni, hol az a sziget. Kiküldhetem önt bennszülöttekkel is. Ha sikerül önnek a fölfedezés, kieszközlöm a megkegyelmeztetését. De minden attól függ, hogy hüséges legyen hozzám és megigérje, hogy nem tesz szökési kisérletet. Megigéri?

- Esküszöm az édes anyám sírjára!

- Akkor, Orloff őrnagy, - viszonzá Maxutoff herczeg megkönnyebbülten, - önre bizom a vén Thomot. Ez a vén ember volt főnöke az Al-ak-Shak törzsnek, mely a legkiterjedtebb és a legerősebb messze földön. Hatvanöt tüzhányó szórja a tüzet az ő földjén; az apja harczolt Cook kapitány ellen. Ma ez az ember koronázatlan királya ötvenezer vad embernek. A glecserek és tüzhányók titokzatos istenéhez szokott imádkozni és érintkezik a fölbugyogó melegforrások szellemeivel. Az egyik forrásnál két szűzleányt áldozott fel a forrás szellemének; maga is evett a húsukból. Tul kell tennünk ez emberen ravaszságban. Ritka okos ember, de épp oly szomjas a boszura. Az alattvalói csak olyanok, mint ő. Szünetlenül félnünk kell tőle és törzsétől. Ezért nem bocsátom ki a feleségemet és a gyermekemet a kastélyból. Csak őreimben és a tüzérségemben bizom. Nos, őrnagy, a *Seevoutch* nemsokára ujra tengerre száll. A mig itt van a hajó, keveset foglalkozhatom önnel. Azután azonban családom tagjává tehetem.

A kormányzó megrántotta a csengőt.

- A szolgálattevő kapitány küldjön néhány embert, hogy elvigyék ezt az indián-főnököt! - parancsolta Maxutoff. - Azonfelül kérje meg Alten asszonyt, hogy fáradna hozzám.

Az inas kiment. E pillanatban jelző-lövés hallatszott a külső ütegtelep felől.

- Hajó érkezik, - felelte Maxutoff, válaszolva Orloff kérdő tekintetére. - Öt percz mulva megtudom a kikötői táviró által a hajó nevét és nemzetiségét. Ezzel megkimélem magamat attól, hogy le kelljen mennem a hegyről.

Orloff talpon termett és merev katonás tartással tisztelgett, mikor Darine Olga belépett.

- Parancsol kegyelmességed? - kérdezte Olga lesütött szemekkel.

- Alten asszony, ez az ur az uj titkárom. Orloff őrnagy, a kiről már beszéltünk is. Kivántam, hogy megismerje, minthogy egész télen át az őrnagy ur itt fog dolgozni. Kérem, rendeztesse be a számára a küldöncz-szobát. Egyelőre ugyanott terithetnek is a számára. Majd meglátjuk, hogy később mit lehet változtatni e tekintetben.

- Egy amerikai czethalász-bárka érkezett. *Iramszarvas* a neve. Élelmiszerért kötött ki és a hajófeneket kitatarozni, - jelentette az inas, a kikötő-kapitány üzenetét közvetitvén.

- Mondja meg a kikötő-kapitánynak, hogy beszélni akarok vele. Ah, Alten asszony, szives-kednék Orloff őrnagy urnak megmutatni a számára kijelölt szobát; oszszon be egy szolgát is mellé, a ki az őrnagy ur holmijait kicsomagolja. Különben, őrnagy, ha kiván valamit, az udvarmesterem rendelkezésére bocsájthat egyet-mást az állami készletekből. Majd csöngetek, ha szükségem lesz önre.

Mikor a szerelmesek a Fedornak szánt kis szobába értek, Olga boldogságtól remegve suttogta:

- Csak egy kis önuralmat, mig a *Seevoutch* elvitorlázik. Azután Beatrice herczegné megtudhat mindent. Az ő nemes szivében megbizhatunk.

Egy hét telt el ujra zavartalan boldogságban. Időközben Alten asszony bemutatta Orloffot az elragadóan bájos Maxutoff herczegnének.

- Ha a korvett tengerre száll, akkor, őrnagy ur, egy család leszünk. Fel fogom akkor önt kérni, hogy legyen vendégünk asztalunknál, mert az én kis Irmám kitünő játszópajtásra lelt önben.

A szép Orloff, a ki szürke fogolyruhája daczára egész föllépésével az előkelő világfira vallott, nem merte szemeit a madonna-arczu orosz anyára emelni. Nagyon is jól tudta, hogy szerel-mesének köszönheti a herczegné e jóakaratát.

A korvett elindulása előtt való estén Maxutoff herczeg igy szólt Orloffhoz:

- Még egyszer a hajóra kell önt küldenem; természetesen felügyelet alatt. Át kell még egyszer tanulmányoznia a hajó térképeit. Feltétlenül szükséges, hogy lássák a korvetten, hogy ön még mindig fogoly. Ah, hiszen annyi kém és annyi kutató szem van a világon! Talán látja Lefrancot is. Viselkedjék okosan. Csak egy óráig fogják a hajón hagyni.

Mikor Orloffot a hajóra szállitották, látta, hogy Zubov herczeg, Filippi Antal és Lefranc több indián-főnökkel és egy markosnak látszó amerikai tengerészszel a korvett bárkáján térnek vissza. Meglepődötten tekintett föl és közvetlen közelben látta az amerikai czethalász-hajót.

A hajó minden oldaláról nyolcz pompás halászcsolnak lógott alá; mind a nyolczat mintha arra készitették volna, hogy himbálódzanak az örvénylő habokon; de elég könnyed is volt mind a nyolcz, hogy megdaczolhassanak az Ochoczki-tenger viharaival. Miután félóráig tanulmá-nyozta a térképeket, Orloff alázatosan elbucsuzott Linieff kapitánytól.

- Ugy-e, Maxutoff kitünő ember? - mondta Linieff.

Nem folytatta, mert Zubov kémlelő-gonosz tekintettel nézett ki az ajtón.

- Menjen! Menjen! És áldja meg az Isten! Menjen gyorsan, a saját érdeke, hogy siessen! - suttogta a derék katona.

Orloff Fedor mit sem sejtve, örvendező szivvel kereste föl Lefrancot.

- Oh, hallottam a szerencsédről! - nyilatkozott a franczia gúnyosan. - Engem elvisznek a korvetten és Kodiakban hagynak. De Mc Mann itt van. Még én is sorra kerülök. Mc Mann volt az a tengerész a bárkánkban.

- Hol voltatok? - kérdezte Orloff.

- Igen, Zubov egy amerikai bárkát vett Victoriában. Mc Mann fogja felhozni, nekem pedig egy kis árboczost kell épitenem Kodiakban. Maxutoff fél Zubovtól s ezért beleegyezett, hogy én szolgálataimat Zubovnak rendelkezésére bocsássam. Ha az árboczos elhagyja Alaszkát, én is vele megyek! - ujjongott Lefranc.

- És Zubov? - kérdezte Orloff szorongva.

- Zubov a télen át Kodiakban akar maradni. Most lemegy Victoriába, hogy fölszerelje az uj hajót. Különben adieu! Hozzá kell mennem. Tekints körül a szép ismeretlen után. Zubov is rávetette szemeit és Zubov ördöngős ficzkó!

- Hol voltatok a parton? - kérdezte Orloff érdeklődve.

- Oh, csak az öreg Thomnál. Ő és Zubov szövetséges társak.

- És hogy vagytok az aranyleletekkel? - kérdezte Orloff félig távozóban.

- Várni fogok a jövő esztendőig. Ha az öreg Shaman Thom akkor szabad lesz, megtudom a titkot. Egyedül ő tudja.

Másnap Orloff közölt mindent Maxutoffal.

- Ah, ez veszedelmes dolog! - viszonzá a herczeg aggódva. - Majd vigyázok Zubov herczegre, mert ez az ember egyszer megkisérlette erőszakkal behatolni családi körömbe. Én sem bizom benne. A világ előtt el kell ismernem a rangját, de titkon gyülölöm és félek tőle. De a házam az enyém. Oda betolakodni senkinek sincs joga.

Mialatt Orloff elhagyatva számolta a pillanatokat, mig az *Iramszarvas* elindul, Zubov herczeg belemámorodott Alten asszony szépségébe. Alten asszony elutasitóan és hidegen viselkedett, de azért fekete, magyar szemeiből kivillogott a tüz varázsa. De a mit sem sejtő Maxutoff herczeg nem vett észre semmit.

- Hatalmamba fogom keriteni ezt a gyönge kormányzót és elrablom tőle ezt az aranyhaju csodát, a kinek angyali a hangja, junói a termete.

Mikor másnap reggel a korvett fölszedte horgonyát, Darine Olga az őrangyalának, a herczegnénének legnagyobb csodálkozására, karjára hajtotta fejét és sirt. Könyektől el-elfuló hangon kiáltotta:

- Oh, mentsen meg, herczegné, ettől a vad tatártól! Hiszen látta a tekintetét!

A herczegné gyöngéden átkarolta Olgát és együttérző szivvel, biztatva felelte:

- Olga, bizzék bennem. A maga élete is olyan tiszta lesz, mint az enyém!

V.

Orloff Fedor életének három legboldogabb hete ujra meg ujra megujuló gyönyörüségben telt. Maxutoff herczeg nemsokára felismerte Orloff ügyességét és a bájos Beatrice, a Baranoff-kastély urasszonya, változatos, eleven uj életre lelt azokban az órákban, melyeket a finom müveltségü nemes és Alten asszony a boudoirjában töltöttek. A kis Irma odaadóan, gyermeki szive minden szeretetével csüggött a kedves emberen. A kis, bizalmas társaságban sohase került szóba a komor mult.

Nemsokára Maxutoff herczeg kijelentette:

- Azt kivánom, hogy a titkárom állandóan feketében jelenjék meg. Gyülölöm magam körül az egyenruhát!

Ez engedélyt jelentett Orloff számára, hogy leteheti a rabruhát.

- Tartsa meg magánál állandóan a kincstári ruhát az esetre, ha valami hazai vagy idegen hadihajó érkezik, - jegyezte meg Maxutoff barátságosan.

Orloff Fedor könyezett, mikor levetette rabruháját, melyet olyan soká hordott s kék szemeiben hálakönyek jelentek meg. Dachkoff tábornoknak szóltak e hálakönyek. Mert tudta jól, hogy a tábornok bizalmas levelet küldött Maxutoffnak s e levélben ajánlta a herczeg jóakaratába és kegyébe. A nyugodt, magános reggeli séták, melyeket Olgával a sziklás völgyekben tett, ezek voltak Orloff legboldogabb órái. Csodás szépségben virult most ez az asszony; Maxutoff is többször megbámulta mostanában. A jövőbe vetett nyugodt remény volt éltető eleme Olga szépségének. Azt a teljes szabadságot, a melyben szerelmesével érintkezhetett, az ég kegyének tekintették. Voltak napok, mikor a herczegi pár a bájos kis Irmával a közeli szigetek valamelyikére rándult ki. Ilyenkor Olga és Fedor teljesen átengedhették lelküket az együttlét boldogságának.

- Álmodni sem mertem volna soha, hogy ilyen boldog is lehetek! - mondta ilyenkor Fedor, a mint Olga odahajtotta fejét a vállaihoz.

- Nem hagyhatod el a kastélyt: ez az egyedüli jele fogoly voltodnak! - mormolta Olga.

- Az egész világ az enyém, ha te mellettem vagy. Az én királyságom a te szivedben van!

A titkos utazás előkészitése folytán Maxutoff folyton a vén indiánus-főnökkel és egy régi segédhajó kijavitásával foglalkozott. Tulajdonkép Orloff rejtett keze vezette az összes munkálatokat; mert Orloff volt most a herczeg jobbkeze. A fogoly tanulmányainak eredménye az volt, hogy az aranyvidék Sitka és a Mount Fairweather között a Takafolyó és a Fort Vrangel által bezárt területen van.

- Szeretném, Orloff, ha önt még Zubov herczeg visszatérte előtt elküldhetném, - mondotta a herczeg. - Ez az ember sokkal előkelőbb rangu, semhogy ugy egyszerüen kizavarhatnám a kormányzóságomból. De sehogysem bizom ebben az emberben és félek tőle. Egy kémem azt közölte velem, hogy Zubov napokig tanácskozott Fersen gróffal Kamcsatka fővárosában.

E beszélgetés közben a kastély folyosózatán haladtak végig és kitekintettek a Sitka-öböl gyönyörü tájképére, mely feltárult előttük.

- Nem birom felfogni, - folytatta a herczeg, - hogy minek Zubovnak még több hajó. Hiszen nincs oka, hogy egyre itt a Bering-tenger körül tanyázzék, ha még olyan nagyon megvetette is a lábát Szibéria északi partjain.

Ah, persze a jó Maxutoff nem tudta, hogy ez az arczátlan Zubov Szergiusz már hallotta Fersen gróftól, hogy a czár eladja Alaszkát és hogy a romlott Fersen gróf, a ravasz Filippi és a kapzsi Zubov arról álmodoznak, hogy megszerzik maguknak a Komondorszki-szigeteknek rengeteg czoboly-nyájait. A gyanutlan Maxutoff herczeg homloka felhőtlen volt. Ekkor az ut egy kanyarulatánál a bájos Alten asszonyt pillantotta meg a kis Irmával.

- Ugy-e szép asszony? - kérdezte hirtelen a herczeg.

- Elragadó! - felelte Orloff, visszafojtván kitörni készülő indulatát, melyet most csak az arczára szökkent égő pirosság jelzett.

- Különös, hogy még sosem kérdeztem meg ezt az asszonyt a multjáról, - folytatta a herczeg töprengve s Orloffról, kinek szive hevesen dobogott, egy perczre egészen megfeledkezett.

- Alten asszony... szintén fogoly? - kérdezte Orloff bizonytalan-bátortalan hangon.

- Még pedig titokzatos fogoly! - viszonzá a herczeg. - Mikor négy esztendő előtt Szebasztopolban készülődtünk, hogy ide visszatérjek, engedélyt kapott a feleségem, hogy a Szibériába való számüzésre szánt fogolynők közül négyet kiválaszszon, a kik alkalmasak arra, hogy itt a

házunk körül szolgálatokat teljesitsenek. A feleségem, magamnak is rejtély, mily uton, megtudta, hogy valami Alten asszony is van fogva, még pedig a czári kabinet-iroda rendeletére, magánzárkában. Kérelmet terjesztettem elő, hogy ezt az Alten asszonyt bocsássák velünk. A kérelmet titkos jegyzékben közölték a kabinetirodával és különös kegyképen személyes szavatosságom árán rámbizták Alten asszonyt, kit államfogolyként őrizzek. Nem hivatkoztak semmiféle bűnre, se itéletre, de elrendelték, hogy saját magam vigyázzak reá és csak a czári kabinet-iroda titkárától fogadjak el utasitásokat ez asszonyra vonatkozólag. Bizalmasan még közölték velem, hogy semmi különösebb vétke nincs Alten asszonynak és hogy egyedüli kötelességem az, hogy szökni ne engedjem és gondoskodjam, hogy senki idegennel ne érintkezzék. A feleségem nagyon megszerette Alten asszonyt. Egyetlen gyermekünk is imádja. Ez asszony nélkül szintelen és sivár lett volna életünk ezen az elhagyatott vidéken. De a multját még sohasem kutattam. Alten asszony az európai nyelveket kiválóan beszéli, járatos a szépmüvészetekben és a tudományokban, jelleme tiszta és illetetlen, mint a fakadó rózsabimbó. Azt hiszem, a feleségem többet tud róla, mint én. De sajátságos, hogy még sosem láttam könyeket Alten asszony szemeiben, se bánatnak vagy fájdalomnak egyéb jelét se vettem még észre nála. Higyje el, Orloff, ez az asszony ékessége volna bármely fejedelmi palotának is. De most munkánkhoz kell látnunk.

És ez este az alkonyi homályban Darine Olga elbeszélte szerelmesének, hogy Maxutoff Beatrice milyen hüségesen megőrizte multjának titkát. Orloff derült kedélyü és reménynyel eltelt volt, kivált azért, mivel ez az előkelő család a társadalmi érintkezés minden kedvezésében részesitette. Fogságának eddigi ideje alatt nemcsak az elvesztett gazdagságot nélkülözte, de nagyon hiját érezte a társadalmi életnek is. Bilincseket ugyan sohase viselt, minthogy szellemi foglalkozásokat biztak reá, de azért durva és romlott emberekkel kellett együtt laknia és ez fölötte nehezére esett. Ifjuságából négy esztendő állandó sötétségben telt el. Mikor most multjára visszatekintett, egészen más embernek tekintette magát. Reménytelen, kisérteties árny, bolygó szellem volt négy esztendeig. A legutóbbi négy hét azonban teljes változást hozott. Ágya mellett éjfélen tul égett a lámpa, olvasott hazai és amerikai lapokat, könyveket, leirásokat. Mintha ujjászületett volna.

Orloff járása ujra ruganyosabb lett, szemei uj tüztől ragyogtak, mert Olga szerelme áthatotta egész valóját.

Öt héttel azután, hogy Zubov az *Iramszarvas*on elvitorlázott, a *Baranoff*-gálya utrakészen állott. Több ágyú is volt a födélzeten. Maxutoff és a titkára nappal szünetlenül dolgoztak: esténkint a herczeg látogatásokat tett az előkelőbb tiszteknél, kik a kastély többi szárnyaiban laktak. Orloff pedig esténkint a két hölgynek volt hüséges lovagja.

Nem kellett félni, hogy a fogoly kedvező helyzete kiderül. A partvédő csapatok tisztjei tábori életmódhoz szokott csapattisztek voltak; nem igen kivánták átlépni a kastély küszöbét. A sitkai püspök és a papság odalenn a templom mellett éltek kedélyesen és kényelmesen; nem kivánkoztak föl a várba.

Csak nagy ünnepeken jöttek le a kastély lakói a szentegyházba; mert egy káplán naponta a kastély kis kápolnájában misét mondott. Az egyetlen pillanatnyi veszedelem az volt, hogy a czárnak valamely képviselője, vagy valami vidám tengerésztiszt érkezik és müveltebb lévén, megkivánja a kastély lakóinak társaságát.

Orloff szive tehát nyugodt lehetett. Elutazása előtt való estén, a herczegné suttogva igy szólt hozzá:

- Meg fogom védeni Darine Olgát. Olga megosztja elhagyatott életemet. Állásommal és tekintélyemmel meg fogom védeni minden támadás ellen és ha Olga egyszer elhagyja Sitkát, testvéremként fogja elhagyni. Ha pedig én meghalnék - s a szép asszony hangja remegett -

Olgának jut kötelességül, hogy az én emlékemet fentartsa és ápolja az én kis Irmám szivében. Gregory ezt ünnepiesen megfogadta nekem.

Orloff szemeiben a boldogság könyei csillantak meg, mikor hálás szivvel, megilletődötten Maxutoff Beatrice herczegné kezét megcsókolta.

Másnap naplementekor a *Baranoff*-gálya parancsot kapott, hogy hagyja el az öblöt.

Egy kapitány adta ki a parancsot, de tulajdonkép Orloff volt az ur a hajón; csak személyes szabadságot nem élvezhetett.

- Azt hiszem, tervem jó, - mondotta az aggódó herczeg, mikor legutolsó tanácskozásukkor a könyvtár asztalánál ültek. - Egy hónapig még szép idő lesz és czoboly-vadászaim, titkos-kémeim és ügynökeim kettesével el vannak osztva a fogoly Shaman Thom falvaiban. Ki fogják kutatni a forrást, a honnan az a sok arany előkerül. A hosszu tél alatt le fog lohadni a halzsiros benszülöttek gyanuja. Rumot is adtam embereimmel, hogy megoldják a nyelveket. A rumtól ezen a vidéken a nyelvek mozgásnak indulnak; kastélylakónak és kunyhólakónak a nyelve egyaránt! - folytatta a herczeg, ki finomizlésü és mindenben mértékletes ember volt, kicsinylő, lenéző hangon. - Álruhát is rakattam a födélzetre. Használja azokat tetszése szerint. Minthogy néhány csolnak is van a hajón s hozzá benszülött legénység és minthogy hivatal-nokaim mindenütt utasitva vannak, hogy legyenek ön iránt előzékenyek: igy egyuttal az egész szigettengert megismerheti és a partokat is áttanulmányozhatja. Most tehát az ön okosságától függ minden. Egy bátor, hü és tapasztalt tengerészt rendeltem ki a hajóra, egy rettenthetlen tisztet, a ki közemberből vitte föl a kapitányságig. Álmában se fogna ennek az embernek eszé-be jutni, hogy mi az utnak tulajdonképeni czélja. Orloff őrnagy, kell hogy sikert arassunk. Csak nézzen körül Argus-szemekkel. A titkos szerződést jövő évre megköti a czár az Egyesült-Államokkal. Jövő évre felváltanak itt bennünket. Ha addig fölfedezhetjük és ki-aknázhatjuk az aranyvidéket, akkor szerencsére tettünk szert és az ön megkegyelmeztetése feltétlenül bekövetkezik... A Baranoff-kastélyról talán már a jövő évre letünik a czári lobogó, az őrségeket visszavonják és az Amurvidékre osztják be. És itt az amerikai csillagos lobogót fogják lengetni a szelek.

- Mi lesz akkor a szegény benszülöttekkel? - kérdezte Orloff résztvevően.

- Ezt a kérdést a rum és a különféle betegségek meg fogják oldani, - felelte Maxutoff herczeg.

- És az itt lakó oroszok? - folytatta Orloff a kérdezősködést.

- Amerika is jó gazdájuk lesz. Ha pedig nem, elég nagy Oroszország, lesz benne hely a szá-mukra.

- És herczegséged? - kérdezte Orloff, hirtelen elkomorodva a gondolattól, hogy ezek az esetleges nagy változások Darine Olga sorsára is kihathatnak.

- A mi engem illett, az fog velem történni, a mit Isten akarata és a czár tetszése rendel, - viszonzá a herczeg, keresztet vetvén. - Küzködök a feleségem és a gyermekem boldogságáért. Ön pedig, ugy-e, az életért és a szabadságért?

- És a szerelemért! - toldotta meg e szavakat Orloff a szive mélyén.

Mikor a nap lebukott a nyugati határon, Orloff Fedor elhagyta a Baranoff-kastélyt. Szürke rabruha volt rajta. Természetesen prémes köpeny is volt a vállaira vetve, mert fagyos idő járt. Két fegyveres őr haladt az oldalán, mögötte egy ügyeletes tiszt.

Mikor Orloff elhagyta a kastélyt, Maxutoff megszoritotta a kezét és suttogó hangon igy szólt hozzá:

- Ezt a komédiát ezekkel az őrökkel azért rendeltem igy, mert tudom, hogy a püspök és a papok titkos jelentéseket szoktak küldeni a pétervári metropolitának.

Orloff szive nyugodt volt, mert Olgától bucsut vehetett a jóságos herczegné kegyéből.

A herczegné boudoirjában nézett utoljára Olga csodás szemeibe és szivéhez vonta imádott szerelmesét.

- Csak menj, menj, szivem kincse, - szólt Olga szinte lehelő hangon. - A szivemet magaddal viszed.

S miközben Orloff az őrök között haladt a kikötő felé, Olga a kastély ablakánál állott és nézett Fedor után, mig a fehér vitorlák el nem tüntek a szigetek között.

Napok és hetek multak s még nem érkezett hir Orloffról és a tengerre szállt hajóról a Baranoff-kastélyba. Végre érkezett orosz lobogó alatt egy bárka. Husz benszülöttből állt a legénysége. A bárka azt a hirt hozta, hogy a hajón minden rendben és jól van s a *Baranoff*-gálya mintegy két hét mulva hazatér.

Az örvendetes hir olyan hatalmasan hatott Olgára, hogy elvesztette eszméletét.

- Legyen erős és bátor, Olga, - biztatta a herczegné, magához téritvén az elaléltat. - Drága szerelmese vissza fogja nyerni szabadságát és az ön titokzatos fogsága is véget fog érni. Orloff haza fogja önt vezetni Oroszországba s boldog életet kezdenek. Mitől fél hát?

- Semmitől, drága Beatrice! Semmitől, ha az ön közelében vagyok. De a szivem remeg. Valami veszedelmet sejtek, mely Orloffot fenyegeti. Hisz ismeri Fedort. Láthatja, hogy nemes, és tiszta jellem; csak a szerelem tette vakká és gonosztevővé.

- De hiszen most szépen, titkon együvé kerültek. Nemsokára tél lesz s azt boldogságban, szerelemben fogják eltölteni. Minek hát a csüggedés? Bizzunk Istenben! - vigasztalta Olgát a herczegné.

E közben beállt az est és a távoli szemhatáron, mely mögött a szerelmes eltünt, titokzatos tüzek lobbantak fel, rendszertelen villanásokkal.

- Fel tud-e virulni a szerelem rózsája itt a fagyos Északon? - mormolta Olga szomorúan, mikor ujra az ablakhoz lépett és kitekintett a távolba. - Nézze, herczegné, egy hajó. Orosz lobogó leng rajta.

Maxutoff herczeg szokatlan izgatottsággal tört be a szobába.

- Beatrice, valami gazságot akarnak elkövetni. A táviró a kikötőből azt jelenti, hogy Zubov Szergiusz ujon szerzett hajójával, a *Nevszky*-vel itt van. Állitólag kinevezték Kamcsatka alkormányzójának és Fersen gróf tanácsosának. Igy sok tekintetben fölém kerülne.

A herczegné fölpattant és szótlanul az ablaknál álló, csüggedtszivü Olgára mutatott.

Mikor a herczeg elhagyta a szobát, Olga megragadta a herczegné kezét és kétségbeesetten kiáltotta:

- Oh, herczegné, a tatár ördög jön! Istenem! Most hatalma is lesz! Oh, rettegek miatta!

Az a sejtelem fogta el, hogy Zubov valami módon kikutatta rejtve titkolt multját. Eszébe jutott, milyen gyalázatos fenyegetés villogott a tatár szemében. És talán Fedor, a tehetetlen fogoly is e vad zsarnok hatalmába kerül?

- Hallgasson meg! - szólt a herczegné, fölemelvén és gyöngéden megölelvén Olgát. - Majd követelni fogom, hogy Zubov most a püspöknél lakjék. Akkor békénk lesz itt és akár meg is daczolhatunk vele.

- De Fedor? - rebegte Olga.

- A férjem meg fogja védeni a körömszakadtáig! Csak bizzék bennem. Zubov két asszony eszén csak nem fog tuljárni!

A herczegné csupa bizalom volt. De Zubov Szergiusz herczeg arcza diadalmas gúnyos mosolytól sugárzott, mikor másnap kijelentette, hogy Sitkán tölti a telet. Olga szivét fagyos borzongás futotta át.

A következő két hét lassan telt. Aggodalmas arczok köszöntötték egymást a herczeg asztalánál.

- Oh, csak már elment volna ez az ember! Ez a Zubov még elragadhatja tőlem jobb kezemet, Orloffot. Szinte Zubovtól függök most egészen. Kormányzásom végén tünnék le szerencsecsillagom?

Igy töprengett a herczeg; de aggodalmait nem merte a feleségével közölni. Érezte, hogy Zubovval össze kell tüznie és e küzdelem kimenetele kétes. Ilyen izgatottságban várta ellenfele látogatását. A herczeg nem is késett soká.

A püspök kiséretében jelentkezett Zubov kihallgatásra.

- Magammal hoztam ő Felsége egyházának fejét, - kezdte el Zubov, - hogy ő tisztelendősége is hallja, mit kell közölnöm herczeg urral a czár nevében. Méltóztassék, herczeg ur, tudomásul venni, hogy ő Felsége Kamcsatka alkormányzójává nevezett ki engem.

- Majd magam személyesen fogom beiktatni hivatalába, - viszonzá Maxutoff nyugodtan. - Sziveskednék e czélból, herczeg ur, átnyujtani nekem a kinevezési okmányt?

- Hogyne! - felelte Zubov, diadalmas, fölényes hangon. - Mert haladéktalanul elfoglalni kívánom hivatalomat. Körülbelül egy hét mulva áthajózom Kodiakba vagy Petropavlovszkba, hogy ott átteleljek. Lehet azonban, hogy hamarosan visszatérek onnan. Mindenesetre kívánom, hogy a Szibériából átjött 24.190-es számu rab a *Nevszky* födélzetén teljesitsen szolgálatot.

- Milyen czélból, herczeg ur? - kérdezte Maxutoff udvariasan, egy japán tőrrel játszadozva.

- Hogy segitségemre legyen a hajón és térképeket és jelentéseket készitsen.

- Van még valami kivánsága? - kérdezte tovább Maxutoff, lekötelező udvariassággal. - Önnek személyesen kell kiadnia a parancsot, hogy a fogoly átutalása megtörténhessék.

- Azonkivül azt kivánom, - folytatta Zubov, szinte leplezetlen arczátlansággal, - hogy azt a női foglyot, a ki itt Alten asszony néven ismeretes, az őrség lekisérje a Szent Mihály székesegyházba, hogy ezt a fogolynőt a püspök ur ő tisztelendősége betegápolóul alkalmazza a kórházban.

Erre Maxutoff herczeg fölállt és látszólag nyugodtan, de mégis kissé reszkető hangon kijelentette:

- Sajnálom, herczeg ur, de egyik kivánságát sem teljesithetem.

- Nos, talán ez majd meggyőzi, hogy bizvást teljesitheti parancsaimat! - felelte Zubov s gúnyos kaczagással egy lepecsételt boritékot dobott az asztalra.

Az okmány, mely Fersen gróf aláirásával volt ellátva, Petropavlovszkban kelt két hónappal azután, hogy Fersen elutazott Sitkából. Felruházta ez okmány Zubov Szergiusz herczeget a legfőbb hatalommal Alaszka és Kamcsatka fölött.

- Nem fogja megtagadni merni az engedelmességet! - kiáltotta Zubov hevesen, Maxutoff elé lépve. - Mikor szolgáltatja ki nekem a két fogolyt?

- Soha! Parancsai irtóztatók és teljesithetetlenek.

- Mer daczolni a czár akaratával? Életével lakolhat érte! - orditotta Zubov vadállatias dühvel.

Maxutoff megrántotta a csengőt és mosolyogva leült.

- Küldje be hozzám a szolgálattevő kapitányt! - parancsolta Maxutoff a belépő inasnak.

Zubov eszeveszett haragjában a kardjához kapott.

- Megálljon, herczeg! Ha kardot ránt, nem felelek semmiért! - rivalt rá Maxutoff és a sietve érkezett kapitányhoz fordult. - Adja ki a kikötőparancsnoknak a rendeletet, hogy gátoljon meg minden összeköttetést a *Nevszky* és a part között. Rendelje ki a tüzéreket az ütegek mellé és ha kell, akár fegyverrel is szerezzen érvényt parancsaimnak. Azonkivül kéretem magamhoz az összes tiszt urakat.

Azután ujra a tatár herczeghez fordult:

- A hajóját, herczegem, ki fogom küldeni a kikötőből és a hajó fenekét kifuratom, ha okmányokkal be nem bizonyitja, hogy hajója szabályszerüen bejegyzett orosz hajó. A mi a 24.190-es számu fogolyt illeti, azt Fersen gróf egy külön rendeletével küldték hozzám a czár közvetlen parancsára, két hónappal az ön kinevezési okmányának kelte után. Ennélfogva nem tekintem magamat az ön hatalma alatt állónak, csak akkor, ha a czár ő Felségének sajátkezü aláirásával ellátott okmányt mutat fel.

A vén püspök bólogatott és ránczigálni kezdte Zubov ruhájának ujját.

A tisztek beléptek.

- Viszont a női fogolyt, Alten asszonyt, készséggel elővezettetem.

Zubov gúnyosan mosolygott és egy székbe vetette magát. Hirtelen női zokogás törte meg a csendet. Olga jött; Maxutoff herczeg vezette karon.

Jobbra tőle a fejedelmi Maxutoff Beatrice herczegné haladt, fogva a zokogó fogolynak reszkető kezét.

Az ütegek felől ágyúszó hallatszott.

- Mi az? - kérdezte Maxutoff a belépő titkártól.

- A *Baranoff*-gálya megérkezett, kegyelmes uram!

- Oh, Orloff Fedor. Táviratozzon tüstént a kikötőbe, hogy haladéktalanul hozzák ide Orloff Fedort.

Darine Olga aléltan roskadt össze; a titkár pedig a távirógéphez lépett és elkezdett kopogtatni.

- Maxutoff herczeg, - kezdte el a tatár ujra, - azt hiszem, mi végeztünk. Elvárom, hogy Alten asszonyt - sajátos gúnyos hangsulyozással mondta e nevet - még a mai napon ő tisztelendősége rendelkezésére bocsátja s a jövőben Alten asszony az én rendelkezéseimnek lesz alávetve.

- Még egy pillanatra, herczegem! - olyan hidegen és kegyetlenül hangzottak e szavak, hogy Zubov szinte megriadtan nézett föl. Érezte a tatár, hogy még nem diadalmaskodott. A máskor olyan szelid és lágy Maxutoff olyan szilárdan állott előtte, mint egy ércz-szobor.

És ünnepies csend lett a teremben; csak a két ingerült férfi lihegő lélekzetvétele hangzott. Ugy állt szemben egymással ez a két ember, mint két ugrásra kész fenevad.

- Nagyon kemény próbára teszi a türelmemet, Maxutoff herczeg.

Hidegen és fenyegetően hangzottak e szavak.

Durva férfiléptek, rövid parancs-szavak vágták utját annak, hogy a herczeg feleljen. A következő pillanatban feltárult az ajtó és a parti őrség tisztje lépett be s tisztelegvén, jelentette:

- Jelentem alázatosan a 24.190-es számu fogoly!...

- Vezesse be!

A tiszt ujra tisztelgett és intésére Orloff Fedor belépett.

Egy tekintet Olgára, ki még mindig aléltan feküdt a pamlagon és a herczegnére, ki átkarolva tartotta Olgát, és Maxutoffra, Zubovra, a főpapra és a helyőrség összegyült tisztjeire: s Orloff átlátta, hogy itt valami rendkivüli van készülőben. De még mielőtt ideje lett volna összeszedni a gondolatait, Maxutoff hangját hallja:

- Orloff Fedor, ön Darine Olgát, a czár foglyát, feleségül kivánta. Ehhez fogoly létére is feltétlen joga van. Ismételje e gyülekezet előtt, hogy ez a kivánsága és ez az akarata.

Orloff megremegett.

- Igen, kegyelmességed, - felelte akadozó hangon.

- Darine Olga, - fordult most a herczeg a még mindig alélt, szerencsétlen asszonyhoz, - hallotta Orloff Fedor kijelentését? Kérdem a czár ő Felségének nevében, beleegyezik-e, hogy e fogolylyal megeskessék?

- Igen, kegyelmes herczeg ur, - felelte Olga és viaszsárga orczáit egyszerre rózsás pirosság futotta át.

- Nyissa ki a rabok házassági anyakönyvét! - parancsolta Maxutoff a titkárnak. - Irja be: Orloff Fedor egybekel Darine Olgával. Legyen szives főtisztelendőséged és ön, ügyeletes kapitány ur, irják alá tanukként a jegyzőkönyvet. Zubov herczeg, a czárnak törvénye, hogy házas rabokat nem lehet egymástól elválasztani és Darine Olga a törvény szerint felesége Orloff Fedornak.

Zubov elsápadt.

- Nekem mindegy, ez az asszony velem jön, akár házas, akár nem! én parancsolok vele! - kiáltotta Zubov.

- A törvény tiltja a házas raboknak elválasztását! - ismételte Maxutoff hidegen.

- Igaza van kegyelmességednek! - bólintott a püspök.

- Igy hát, herczeg ur, küldetése itt befejeződött, - szólt Maxutoff mosolyogva. - Kapitány ur, kisérje el herczeg urat az őrségen át és a jövőben senkit se bocsásson be az én személyes engedelmem nélkül.

Vadállatias harag kifejezése tört ki Zubov torkán, miközben boszuvágyóan, villámló szemekkel elhagyta a termet. Maxutoff herczeg pedig ujjongó felesége karjaiba hanyatlott, a diadalmámor kimeritette minden erejét.

- Tudtam a szerelméről, - mondta aztán Orloffhoz, - és sejtettem, hogy mi fog történni. Ezért vállaltam magamra, hogy összeházasitom Darine Olgával.

Ezután karját nyujtotta a feleségének és a két szerelmes fogolyt magukra hagyták.

Egy órával ezután Maxutoff és Orloff együtt voltak a herczeg dolgozó-szobájában. És ujból Zubov neve került ajkaikra.

- Vajjon a vereség nem ingerli-e fel arra, hogy terve érdekében mindent megkiséreljen Pétervárott? - kérdezte Orloff.

- Könnyen megelőzhetem három hónappal, - nyugtatta meg Maxutoff. - És most, Orloff, számoljon be. Kedvezett-e a szerencse?

- Tulontul! - viszonzá Orloff. - A vén indiánus titkát földeritettem. Sikerült az aranyvidéket kikutatnom egy sziget közepén.

- Akár száz négyzetmértföldet is kaphatok, - felelte Maxutoff nevetve. - Csak tényleg arany legyen a földben.

- Semmi kétség, - viszonzá Fedor és kérte a herczeget, küldjön el embereket a hajóra, hogy a hozott nyers földanyagot szállitsák partra. - Ez a földanyag az én bizonyitékom.

Maxutoff herczeg megrántotta a csengőt és egy óra mulva izmos katonák nyögtek terhe alatt a ládáknak és zsákoknak, melyek Orloff érczpróbáit tartalmazták.

Maxutoff csupa buzgalom volt.

- Készitse el a térkép vázlatát, Orloff. Holnap megszövegeztetem a beadványt és az ajándékozási okiratot. De valahogy ne tévedjen! Egy perczet se akarok elveszteni. Tehát megdönthetetlen bizonyitékai vannak.

- Megdönthetetlenek. Egy kopár sziget a Tako torkolatától északra: ez az aranyföld.

- Nem csalódik? - kutatta tovább Maxutoff és ideges izgatottságában megfogta Orloff karját.

- Nem, herczeg ur.

- És az indiánusok?

- Azok rövidlátók. Azt hiszik, hogy csak a sziklás part homokjában találni aranyat. Pedig az egész sziget egy óriási aranykvarczdarab. Millió meg millió dollár van ott eltemetve. Itt a térképvázlat. Hamarjában vetettem papirra. San Carlos-, vagy Douglas-sziget néven lehet rajta az aranysziget.

- Tavaszszal még egyszer kimegy és még jobb áttekintést szerez, Orloff. Tehát husz négyzetmértföldet fogok kérni a Tako torkolatából.

Egy parancsőrtiszt lépett be és irásbeli jelentést hozott.

- Itt vannak az összes ládák! - mondta a herczeg, a jelentést elolvasván.

- Nekem csak egy ládára van szükségem, - suttogta Orloff. - A többit csak azért hoztam, hogy megtéveszszem az embereket.

Egyedül voltak a szobában.

- Ha most behivatná a herczegnét és...

- A grófnét? - füzte a herczeg mosolyogva Orloff szavaihoz.

- Igen!

És mikor a két asszony megjelent, Orloff egy baltával kibontotta a ládát, melyet a folyosóról behengeritettek. Aztán kivett a ládából tiz bőrzsákot és az egyiknek tartalmát kiöntötte a sima, fényes asztalra: nyers aranyszemek voltak fekete homok között.

- Mindegyik zsákban itt ötezer rubel értékü arany van. Hoztam annyit, a mennyit mertem. Minden hegyszakadékban, minden patakágyban aranyat találhatni azon a szigeten.

Az asszonyok átkarolva tartották egymást, Maxutoff herczeg pedig lelkes elragadtatással kiáltott fel:

- Ez mérhetetlen kincs és gazdaggá tesz bennünket!

- Oh, ha bennünket is boldoggá tehetne! - szólt Orloff ünnepies hangon és hálásan megcsókolta Maxutoff herczegné kezét.

- És senki sem tud róla? - kérdezte a kormányzó, lihegve az izgatottságtól.

- Nem. Az indiánusok sem sejtik, honnan kerül elő az arany. Azt hiszik, hogy a tenger sodorja oda.

- És meg van győződve, hogy a kvarczalakulatok tartalmazták az aranyat? - kérdezte a herczeg.

- Meg. Mert ez az arany nem diluviális arany, nem olyan, a milyet Szibériában, Kaliforniában, az afrikai vagy a délamerikai aranymezőkön termelnek. Kvarczszerü és vulkánikus, mint a mexikói vagy ausztráliai arany.

Az esti csillag már ragyogott az égen és a kis társaság még együtt volt és szőtte az álmokat a jövőről.

- Most pedig rejtse el a kincseket, barátom, - mondta Maxutoff herczeg. - Nagy titkot őrzünk. S most pedig a ház urának jogait követelem. Ma este csendben, titokban megüljük a nászünnepet. Holnap elkészülnek az okmányok, azután elküldöm a *Baranoff*ot, hogy vigye lepecsételt irataimat Viktóriába. Semmi kétség, jogom van kérni a birtokot. Halászati, favágatási, mezőgazdasági és bányászati szabadalmakat fogok követelni.

- Még az esketési szertartás előtt adja át nekem, Orloff, a térképet négy példányban. A rajzok hiányzó részleteit majd bevezettetem a levéltári adatok alapján és az adományozást a magam, az örököseim, valamint Orloff grófné és örököseinek nevére fogom kérni. Az én Irmám, mint alaszkai herczegnő, meg fogja védhetni az ön feleségének érdekeit. Az ön neve igy nem kerül az okmányba és a hivatalos körök Pétervárott legfeljebb azt fogják hinni, hogy önnek valamely rokonáról van szó. Mikor eljön a tavasz - folytatta Maxutoff mosolyogva - és a hó elolvad, akkor elmehet személyesen s a nevemben elfoglalja azt a területet azon ürügy alatt, hogy térképfelvételeket akar készitени a szigetcsoportról. Elvárom öntől, Fedor, hogy megkönnyiti a dolgomat, önre pedig, Olga, rá bizom az én kis Irmámat. Ha itt, északon, sem tudnak boldogulni, akkor ne engem hibáztassanak, mert én nem vagyok rideg önök iránt. Próbálják meg: feledjék el sorsuk szomoru voltát és éljenek csak szerelmüknek.

Azok alatt a bűbájos hetek alatt, melyeket a szerelmesek Maxutoff védelme alatt töltöttek, elfeledték, hogy a törvény szigora nehezedik rájuk. Egy kis bárka érkezett a kikötőbe és a herczeg maga sietett egy csolnakon elébe. Egy titkos ügynök küldött hireket a bárkán British-Columbiából.

- Nem tudom, miért, de ugy félek! - panaszkodott Olga, a fejét a herczegné vállára hajtva.

- Most még nem fenyegetnek árnyak, drága Olgám. Zubov nem tér vissza többé. Nyilván Kodiakban vagy Kamcsatkában telelt. Örvendetes hireket kell kapnunk! - felelte Beatrice herczegné s derült arczczal sietett férje elé, ki a kikötőből jött vissza.

- Diadal, diadal! - kiáltotta a herczeg. - Részletes tudósitást kaptam hazulról; titkos irásu táviratot. Alaszkát a jövő év októberében átveszi Amerika. A czárnak akkor hatszázezer angol négyzetmértfölddel kisebb területe lesz. És akkor mindannyian hazamegyünk. Az adományozás rendben van Pétervárott. A szigetet nekem adták örökre.

Öröm és vidámság lett e hirre a kastélyban s minden arczról sugárzott a boldogság. Csak Olga szép arczát boritották a bánat felhői, mikor eljött a nap, melyen a *Baranoff*nak ki kellett szállnia a tengerre.

- Használja, Orloff, ezt az utolsó napot egészen a maga számára, - szólt Maxutoff. - És mihelyt ujból feltalálta a szigetet és az aranyvidéket, elhatároztam, hogy térjen ujra vissza. Lássa el az alakiságokat, azután hagyjon ott egy kis őrséget egy őrmester vezetése alatt.

A kis Maxutoff Irma herczegnő gyermekes fájdalommal fogódzott atyjába, mikor a Baranoff-kastély kapui megnyiltak és Orloff vonagló ajkakkal és könyező szemekkel bucsut vett szive kincsétől, kit Beatrice herczegné tartott karjánál. A küszöbön Orloff még egyszer visszafordult s karjaiba zárta Olgát. Aztán sietett le a kikötőbe. Visszanézni nem mert; félt, hogy elcsügged, ha még egyszer meglátja Olga megtört, bánatos alakját...

Orloff arczán már megjelentek a kétségbeesés mély barázdái. Nyomasztó érzéssel, lesujtva szállt a *Baranoff*ról egy csolnakra, melynek legénysége tizenkét eszkimóból állt. Órák hosszat kóborolt ezekkel a fecsegő pogányokkal az apró-cseprő öblök és szorosok közt. A talányt csak nem tudta megoldani.

Agyában fantasztikus ismertetőjelek képei rajzottak, de azért nem tudta felismerni a helyet, a hol a mult évben járt. Szinte vademberek voltak, a kik környékezték; fegyvere nincs egyéb vadászkésénél. Igy bolygott a váltakozó partok között. Gondolatai visszaszálltak Olga édes arczához, az imádott asszonyhoz, rabságának virágához, a ki most aggódva, szivdobogva várja. Mintha a messzeségből is látná a hüséges szemek sugárzását. Oh, sikerül-e valaha szabadságra, nyugodt és biztos otthonba vinni ezt a szépséges asszonyt?

Egy eszkimó hirtelen megfogja Orloff karját. A köd eloszlott időközben és előttük, alig egy mértföldnyire, ott terült el a kopár sziget. Igen, ez az! Ott, azon a szigeten, a kvarcz-sziklák mögött, a sziget közepén, ott van az arany forrása.

Sebesen, mint a szél, ugy siklott a könnyü csolnak a habokon s mihamar oda ért a parthoz. Orloff kiugrott a partra és kérte a legénységet, pihenjenek és várjanak rá. Egyedül kell ellátnia ezt a fontos munkát. Nem mert megbizhatlan kisérőket magával vinni. Egy szikla ormára érve föl, látta mintegy két mértföldnyire a *Baranoff* árboczát, melyen az orosz lobogó lengett.

Egy félóra alatt a szikla ormán elvégezte a munkáját. Vázlatot készitett a jegyzőkönyvében a sziget fekvéséről, kijelölte a helyét pontosan a térképen. Többet ezuttal nem is akart végezni.

S indult a sziget belseje felé. A magányosság nyomasztóan nehezedett a lelkére. Lassan haladt a szakadékban, melyből első ittlétekor a haza vitt aranyat szedte. Ez a szakadék rejti boldogságának zálogát. A szakadék falát bokrok és alacsony fák szegélyezték. Egyszerre meglepetten sikoltott fel; mert a nedves homokban lábnyomokat vett észre. Hirtelen aggodalom szállotta meg. Egy sziklára ugrott, melyről a sziget egész környékét áttekinthette. Valami kóbor czethalász talán fölfedezte az aranyszigetet? Sietve birtokába veszi a szigetet, hogy valaki meg ne előzze.

E pillanatban két lövés dördült el. Orloff Fedor felszökkent a magasba, aztán lehanyatlott a földre, mint egy kivágott tölgyfa. Ajkai reszketve rebegték az Olga nevet és a szél még messzire se vitte a suttogott utolsó szót, s az erős férfi lelke már elszállt örökre.

Két izmos alak rontott elő a sűrűből. Az egyik állati bőrökbe volt öltözve s eszkimó-sipkát hordott a fején. A kezében pisztolyt tartott. Lefranc Pierre volt, az áruló.

- Vége van! - mormolta a másik, Zubov Szergiusz, ki a lövés után tüstént oda ugrott Orloffhoz és villogó szemekkel nézte földre teritett ellenfelét.

- Mihez fogjunk vele? - kérdezte most Lefranc.

- Hagyjuk itt a vadállatok számára! - vágta vissza Zubov durván s elindult. - Motozza ki, ez a maga dolga! - kiáltotta aztán vissza Lefrancra.

Remegő kézzel szedte ki Lefranc a halott zsebéből a messzelátót és a körzőt. Csodaszép volt a halott sápadt orczája, a mint kék szemei fölmeredtek a magasságos mennyekre, mintha irgalmat kérnének Istentől az immár a mennyek kapuján kopogtató lélek számára. Orloff Fedor megbűnhődött a nagybátyjának ártatlanul ontott véreért.

- Ezt a térképet mindenek előtt elrejtem. Zubov sose fogja feltalálni ezt a helyet. Ez a hely enyém lesz, egyedül az enyém. Ha a yankeek átveszik Alaszkát, én leszek ennek a szigetnek s minden kincsének egyetlen ura!

Lefranc, mikor ezt igy elgondolta, csak ugy ujjongott örömében. Mikor utolérte Zubovot, igy szólt hozzá:

- Csak egy messzelátót és egy körzőt leltem nála!

- Ah, tehát tudományos kutatás! - mormolta Zubov. - Csak szaporán! Majd partra szállitom magát Kamcsatkán s kiadom a rendeletet, hogy az első hajóval vigyék át Kodiakba. Megkegyelmeztetését és elbocsáttatását megkapja, mihelyt partra ér. Mindkettőt busásan kiérdemelte.

Másnap a reggeli szürkületkor a *Nevszky*t vitték a szelek a Bering-tenger hullámain át. Lefranc Pierre menekült zsarnok ura elől és mellén szorongatta az irásokat, melyek visszaadták szabadságát. Csak a szabadságra és a kincsekre gondolt. Az örökre elnémult bajtársat iparkodott feledni.

Csak napok mulva találták meg Orloff tetemét. A *Baranoff* kapitánya aggódni kezdett, hogy Orloff soká elmarad a szigeten és fegyvereseket küldött ki a sziget belsejébe. Három napi kutatás után akadtak rá a holttestre és az árboczmester, ki a kutató csapatot vezette, könyes szemekkel adta át a kapitánynak Orloff jegyzőkönyvét s a halottnál talált egyéb apróságokat.

A tengerésztiszt felszökkent ijedtében, mikor az árboczmester jelentette:

- Meggyilkolták. Még pedig fehér emberek. Tengerész-csizmák nyomait láttam a homokban. Golyó furta át Orloff mellét.

Fenn a födélzeten feküdt kiteritve a holttest. Durva teritő boritotta, egy matróz ágyának takarója.

A hajó kapitánya lepecsételte az átadott tárgyakat és elindult haza felé. Mikor beért a Sitka-szorosba, kitüzte a gyászlobogót. A földi bilincstől megszabadult Orloff Fedor grófot megillette ez a tisztesség.

Olga ott ült őrhelyén, az ablaknál. Egy reggel - napsugaras, derüs nap volt - Maxutoff herczeg s a felesége oda léptek az ablakba Olgához. A távolban hajó tünt fel. A herczeg messzelátóját Olga kezébe adta. S Orloff Fedor grófnak a felesége szeméhez emelte a messzelátót. A következő pillanatban eszméletlenül roskadt össze.

Néhány percz mulva már a kikötőből a táviró is hirt adott a közeledő hajóról, mely az örök álomra szunnyadt férjét hozta annak az asszonynak, kinek nevét utolsó sóhajtásként rebegte a haldokló, egy messze, ismeretlen, idegen szigeten.

MÁSODIK RÉSZ.
A herczegnő.

I.

Az 1867-dik esztendő októberének 18-dik napján az egész orosz helyőrség teljes diszben gyült össze Sitka főterén. A katonák, a polgárok, sőt a bennszülött indiánusok is ünneplőben jelentek meg. Maxutoff herczeg fényes törzskara kiséretében jelent meg s mikor az amerikai hajóraj megadta az üdvözlő ágyújeleket, a herczeg intésére az orosz ütegek is megszólaltatták az ércztorkokat és a czár lobogója lassan leereszkedett a Baranoff-kastély ormára tüzött zászlórudról... örökre.

Mikor az ágyúk elnémultak és a kékes füst felhuzódott a kastély ablakaihoz, Beatrice herczegné karjai átfogták Olga derekát, ki sirva fordult el.

- Most, Olga, idegenek vagyunk, idegen földön, - szólt a herczegné halkan és a partról felhangzó amerikai himnusz bizonysága volt szavainak. - Remélhetőleg egy hét mulva már utban leszünk Európa felé.

- Megcsinálták már terveiket? - kérdezte Olga.

- Igen. Gregory ugy véli, hogy legjobb lesz Drezdában letelepednünk, mig itt és Pétervárott az ügyeinket lebonyolitják. Drezdában vannak rokonaink, Bützowék és ott Irma nevelését is azonnal elkezdhetnők. A férjem két évre szabadságot kaphatna. De maga, édes Olga, ujra folytatni akarja müvészi pályáját?

- Én önnél és a mi édes Irmánknál maradok, - kiáltott fel a szép özvegy. - Csak néhány magánügyemet kell elintéznem; ez fog egy kis időre elszólitani. Most, hogy ez a föld immár Amerikáé és hogy szabad vagyok, elmondhatom önnek, hogy nincs szükségem mutogatnom magamat a bámész néptömegnek. Anyámnak magyarországi, atyámnak déloroszországi birtokai függetlenné tesznek. Jelentékeny vagyonom van s ennek örülök gyermekem, az én kis Istvánom miatt, a ki egykor rangja szerint fog élhetni e vagyon segitségével.

Maxutoff herczeg e közben karba-kar sétált az amerikai hajóraj parancsnokával. Az amerikai és az orosz hajókon fölzendültek az énekkarok és Olga a kis Irmával hallgatta a vidám éneket. Olga annyira elmélyedt a hallgatásba, hogy álmodozni kezdett a letünt napokról. Észre sem vette, hogy a kis herczegnő elszaladt mellőle.

- Irma, kis Irmuskám, megállj; jer vissza kicsikém! - kiáltotta a gyermek után.

- Engedje meg, nagyságos asszonyom, hogy visszahozzam a kis szökevényt! - szólalt meg egy kellemes külsejü, mintegy huszévesnek látszó, fiatal ember.

- Szeretem ezt az urat, nénike. Mondja neki, hogy játszék velem, mint Fedor bácsi! - kiáltotta a kis leány.

- Randolph Arthur, - mutatta be magát a fiatal ember.

Olga udvarias meghajlással köszönte meg a fiatal ember szivességét. Most a herczeg és a hajóraj parancsnoka közeledett a kis csoporthoz.

- Vissza kell mennem a hajóra, nagybácsi? - kérdezte a fiatal ember a parancsnokot.

- Ah, Arthur, - kiáltott fel a parancsnok. - Engedje meg, herczeg ur, hogy bemutassam unokaöcsémet, Randolph Arthurt, a kit magammal hoztam utitársamul.

- Katona? - kérdezte a herczeg.

- Nem, müvész, - felelte a parancsnok. - Mikor bátyám elesett a polgárháboruban, Arthurt elküldtem Európába és ott a drezdai képtárak és iskolák elcsavarták a fejét. Hazajött a szünidőre s eljött ide velem.

- Ha hozzánk kivánna szegődni, szivesen látjuk! - hivta meg a herczeg udvariasan.

És Randolph Arthur, a kinek müvészi lelkében érdeklődés ébredt fel a szép idegen asszony iránt, követte a herczeget és a parancsnokot a diszes szalonba, a hol a hölgyek és a kis leány várakoztak.

Miközben a herczeg és a parancsnok még mindig hivatalos ügyekről beszélgettek, a hölgyek lelkes érdeklődéssel hallgatták a fiatal ember ajkairól az európai társaságok mozgalmait, hireit. Randolph gyermeteg lelkesedésében kedves előjelét látták annak, hogy ujra visszatérnek a művelt világba. A fiatalember sok mindenről fecsegett: Eugenie császárné szépségéről, a párisi kiállitásról, szalonokról, szinházakról, műtermekről és több efféléről.

- És mi vitte rá, hogy látogatóba jöjjön ide északra? - kérdezte Beatrice herczegné.

- Oh, kegyelmes asszonyom, a vázlatkönyvem tele van az északi sarkvidék bámulatos csodáival. Utam egyedüli czélja az volt, hogy megtöltsem vázlatkönyvemet. A művészet hozott ide; de most már sietni fogok hazatérni, hogy folytathassam tanulmányaimat.

- Remélhetőleg találkozni fogunk Drezdában, - szólt közbe Orloff grófné. - A herczegné, a leánykája és én oda utazunk, mihelyt kapunk orosz hajót.

- Fessen le engem is! - követelte a kis Irma a művésztől.

- Csak engedné meg Orloff grófné, szivesen megkisérteném, - viszonzá a művész.

Arthur nemsokára elköszönt. Ballagva ment a kikötő felé. Egyszerre hallja, hogy valaki rákiált:

- Hallo, megállj!

Arthur visszafordult:

- Bradford?... Honnan kerülsz te ide? Csak nem akarsz itt ujságot alapitani?

- Pszt, öregem, nem akarom, hogy valaki megsejtse, hogy itt vagyok. Ugyan gyere, sétálj velem egy kicsit a parton.

Bradford mintegy harmincz esztendős lehetett. Széles homloka, kipödört bajusza, eleven szeme, ügyes beszédmódja, fürgesége mindenképen ügyes hirlapiróra vallottak. Csak egy kellemetlen vonás volt Bradford Pál magatartásában. Sohase nézett szemébe annak, a kivel beszélt. És orczáinak fakósága s mélyen ülő szemei azt a sejtelmet keltették, hogy számos éjszakát tölt ez az ember a játékasztalnál.

Bradford Pál nyugtalan, istentelen és fáradhatatlan szellem volt; az emlékezőtehetsége csodás, szemei páratlanul élesek. Hidegvérü erélyével és mindig éber természetével kitünő fajképe volt a newyorki hirlapirónak. Az asszonyok és a kártya voltak főszenvedélyei. Valahányszor valami parti bonyodalom támadt a Csendes-Óczeán mellett, Bradford Pál ott termett mint ujságiró, kém és kalandor.

- Elmondok neked mindent, Arthur, - kezdte el. - Kilátásom van, hogy most egész életemre embert csináljak magamból. Csak névleg vagyok itt egy newyorki lap tudósitójaként. Pedig egész másban járok itt. Tudod, a hány bankár, kereskedő, bányász, vállalkozó, kalandor csak van Kaliforniában, mind szeretné beleártani magát ezekbe az alaszkai dolgokba. Halászatról, prémkereskedésről, kereskedői kiváltságokról és ezerféle más hasonlókról van szó. De előbb

szervezni kellene ezt a vidéket. San-Franciscoban egy szövetség alakult husz hatalmas vállalkozóból: ezek szeretnének itt mindent megkaparitani. Ezek ellen hiába próbálkoznék meg az ember. Az ő érdekeik biztositva vannak. Szenátorokat és magasrangu hivatalnokokat kenyereznek le. Ennek a szövetségnek, tudod, amolyan *ring* ez... a megbizásából vagyok itt. Át kell jutnom Kodiakba, hogy kikémleljek egy embert, a ki egy óriási értékü, fontos titkot tud. Esztendőkig orosz rab volt; azelőtt tengerésztiszt volt. Büntetésének ideje a mult nyáron lejárt. De megfigyelik és nem tud elszabadulni. Te is kaphatsz valamit a haszonból, ha segitesz Kodiakba jutnom. Meg kell szabaditanom onnan azt az embert.

- S én mit tehetnék ebben a dologban? - kérdezte Arthur.

- Szerezz nekem utlevelet Kodiakba... Azt az embert Lefranc Pierrenek hivják. Iszik, mint minden elzüllött ember. Rámbizták, hogy alkudozzam vele, mert megbizóim tudják, hogy magam hozzá nem nyulok az italhoz. De sehogyse tudok átjutni Kodiakba. Se az oroszok, se az amerikaiak nem vesznek fel utasokat a hajókra, mig az átadás rendben nincs. Ezért kell, hogy te légy segitségemre.

Randolph Arthur a fejét rázta.

- Lehetetlen! - felelte. - A nagybátyám kijelentette, hogy senki se szállhat itt partra, mig az oroszok el nem vitték mindenüket és mig az orosz csapatok ki nem vonultak. Jefferson Dávid tábornok nemsokára megérkezik, ő lesz itt a parti őrségek parancsnoka, fordulj majd ahhoz.

- De addig az én emberem valahogy elillanhat. Te, Arthur, rettentő nagy vagyonhoz segitelek. Csak engedd megkeritenem azt a ficzkót.

- Tudod, hogy szeretlek, Pál, - viszonzá Randolph Arthur határozottan. - De ezuttal nem segithetek rajtad. Magadnak kell kiküzdened az utadat.

Mialatt igy beszéltek, - időközben betértek volt egy csapszékbe s most abban ültek, - megjelent Mc Mann, ki az ajtóban elbucsuzott Zubov Szergiusz herczegtől.

- Ki ez? - kérdezte Bradford sürgetve.

- Ez ott Zubov herczeg. Saját hajója van a kikötőben.

- Nem mutatnál be neki? - kérte a hirlapiró.

- Hogyne, szivesen! - felelte Randolph, örvendve, hogy igy megszabadulhat Bradford ostromlásaitól.

Odament az orosz nemeshez, a ki az ajtóból kedvetlenül nézegette a csapszék fantasztikusan kimázolt falait és padmalyát.

E közben Bradford megkérdezte a tengerészt, hogy a czethalász-hajóhoz tartozik-e?

- Az az én hajóm! - felelte Mc Mann és élesen Bradford szemébe nézett.

- És hová mennek innen? - kérdezte tovább Bradford, konyakot kinálva a tengerésznek.

- Át Kodiakba, hogy néhány ügyes czethalászt fogadjunk fel. Mert még egy halászatot rendezünk, mielőtt visszatérünk San-Franciscoba.

- Nekem is mielőbb át kell jutnom Kodiakba. Elvitorláznak nemsokára? - tudakolta Bradford.
- Átvisz-e Kodiakba? Hogy mennyibe kerül, az mindegy.

- Mit keres ott?

- Elmondom bizalmasan. Ismeri Kodiakot?

Mc Mann figyelni kezdett.

- Tizenöt esztendőn át minden telet ott töltöttem.

- Hol találkozhatnám önnel? - szólt Bradford suttogó hangon, mert épp ekkor tért vissza Randolph a tatár herczeggel.

- Ma este küldök egy csolnakot a kikötő hidjához. Csak mondja, hogy hozzám akar jönni. Például nyolcz órakor.

Bradford bólintott és Mc Mann odébb állott.

- Miben töri a fejét ez a ficzkó? - tanakodott magában Mc Mann. - Ravasznak látszik. Valószinüleg a san-franciscoi tőkepénzesek küldték. Majd elbánok vele, ha arra kerül a dolog!

A czethalászbárka rosszul butorozott, fegyverekkel és ruhákkal teleaggatott kis kajütjében találkozott Bradford este nyolczkor Mc Mann-nal. Egy darabig szivarfüst mellett közönyös dolgokról fecsegtek. Végre aztán Bradford minden átmenet nélkül ezt kérdezte:

- Mennyit kér azért, hogy átvigyen Kodiakba és ott partra tegyen?

A tengerész tanakodott.

- Elvihetem, de partra nem tehetem, - felelte végre. - Az amerikai hajóraj parancsnoka őrséget helyezett el a hajóm födélzetén és elrendelte, hogy senki se hagyhatja el a hajót. Az okát ennek a rendelkezésnek nem ismerem.

- Ha legalább egy levelemet el tudná juttatni Kodiakba és ki tudna kutatni egy embert, a kinek pénzt szeretnék küldeni. Jól megfizetnék érte.

- Ki az az ember? - kérdezte Mc Mann.

- Azelőtt rab volt. A neve Péter... igen, franczia származásu, Lefranc Pierre. Egykor orosz tengerésztiszt volt. Ki szeretném nyomozni, hol van ez az ember?

Mc Mann vad dühvel pattant fel és ezt orditotta:

- Az a gazember elárult engem!

De észrevette Mc Mann, hogy majdnem elszólta magát és csillapodottan, félvállról folytatta:

- És mennyit fizetne, ha eljuttatnám a levelét ahhoz a Lefranchoz? - kérdezte Mc Mann.

- Ötezer dollárt aranyban, - felelte Bradford. - Ha akarja, valami megbizottjánál letétbe helyezem a pénzt. Lefranc Pierre, azt hiszem, most a Chicagoff-szigeteken tartózkodik az indiánusok közt. Egyetlen vágya, hogy kiszabaduljon az oroszok közül.

- Elkövetett az a Lefranc valamit? - tudakolta Mc Mann szinte gúnyosan.

- Oh, semmit!

- Jó. Holnap délben ott leszek a csapszékben, a hol ma reggel voltunk.

- Kezet rá!

Bradford ujjongott magában, hogy - legalább véleménye szerint - milyen kitünő sakkhuzást tett.

Egy hét mulva a *California*-gőzös fölszedte horgonyait. Előkelő társaság volt rajta. A nagy szalont az amerikai hajóraj parancsnoka és tisztjei foglalták el. A női szalonok Maxutoffék számára volt fenntartva. Csak Beatrice herczegné hiányzott még. A herczegné még egyszer kitekintett boudoirja ablakán, melyből annyiszor nézett sóvár vágyakozással a messzeségbe. Hátrafordult és férjének karjai fogták át gyöngéd szeretettel.

- Beatrice! Ne feledd el, hogy szivem legdrágább kincse, a mi édes kis Irmánk, veled van. Nem fogok nyugodni addig, mig meg nem szerzem a számára *az alaszkai herczegnő* czimet. Ne feledd el, Beatrice. És most, szivem, mondj utolsó istenhozzádot ennek a kastélynak. Légy mindig bátor és okos, édes, egyetlen Beatriceom!

Az amerikai őrség tisztelgett, mikor Maxutoff herczeg kivezette feleségét a Baranoff-kastély kapuján.

Egy óra mulva eltünt a *California* a sziklák mögött a kastély egyik ablakából könyezve tekintő Maxutoff Gregory herczeg szemei elől.

II.

Fagyos deczemberi nap volt, mikor Maxutoff herczeg végre hajóra szállt, hogy elhagyja Alaszkát. A *Rurik* bömbölő viharban hagyta el Sitka kikötőjét, hogy a herczegi kormányzót az Amur partjaira vigye. Onnan szánon akarta a herczeg utját Irkuczk felé folytatni, hol már hirek várnak rá, hogy övéi szerencsésen megérkeztek-e Drezdába. A herczeg elintézte ugyan minden ügyét, de azért még mindig nagy gondok terhelték, ha a drága prémkészletek átszállitására gondolt, nyugtalanság fogta el. A nagy viharban veszedelemnek van kitéve a drága szállitmány, melyet már utnak is inditott.

- Ha ez a prémszállitmány elpusztul, örökre tönkretett ember vagyok! - sóhajtott fel nem egyszer szorongó lélekkel.

Másnap reggel átfutotta a leveleket, melyeket az utolsó pillanatban adtak neki át, a hajóra szállta előtt. Szemei véletlenül az egyik levél bélyegzésére estek. Hirtelen, izgatottan feltépte a boritékot és elolvasván a levelet, kikelt ábrázattal fordult Linieff kapitányhoz, ki épp mellette ült.

- Szent Isten, Linieff, végem van!

- Mi történt? - kérdezte a tengerésztiszt ijedten, látva, hogy a herczeg arcza elfehéredik.

- Nagy baj van. Itt van egy külön rendelet, hogy tartsam vissza a prémet szállitó hajókat, mig egy korvett el nem jön. Azonfelül oszszak be minden prémet szállitó hajóra egy ügyes tisztet, husz tengerész-katonát és ugyanannyi matrózt. Máskép semmiesetre se bocsássam utnak a hajókat. Nézze. Ezek a sürgős levelek két hónapig hevertek valahol. Pedig Fersen gróf saját-kezüleg vezette a levélre, hogy: *fontos és sürgős!*

- Ez bizony igen szerencsétlen dolog! - mondta Linieff.

- Linieff, végem van, Fersen sosem adott nekem hasonló parancsokat. Ezt a levelet pedig nyilván rossz szándékkal tartották vissza. Mert San-Franciscoba idejekorán érkeztek meg. Kik is lehetnek az én ellenségeim?

- Ezt nem tudom. De bizzunk benne, hogy a szállitmányt nem éri semmi baj. Én azt hiszem, hogy Fersen gróf is, Zubov herczeg is rossz indulattal vannak ön iránt, valamint a czimborájuk, Filippi és ennek a csatlósa, valami Tomlinson nevű yankee is. Talán megvesztegették a san-franciskoi konzult, hogy tartsa vissza az ön sürgős levelét. Esetleg Fersen értesithette őket, hogy küldött önnek ilyen levelet. Persze azt kérdi, hogy mi czéljuk volna?

- Hogy a prémszállitmányt megtámadják. Most már mindent tisztán látok. Zubov boszut esküdött ellenem, mikor Orloff miatt összetüztem vele.

Ezalatt Tomlinson és Filippi együtt ültek San-Franciscoban és buzgón beszélgettek.

- Nos? Rárakta Zubov a két hajóra összes embereit? Mit hallott erről? - kérdezte Filippi.

- Igen, - felelte a yankee. - Zubov azt irta nekem, hogy az egyik kapitány, egy kapzsi finn, megigérte neki, hogy az egyik szállitmányt Victoriában kirakja. Ha ott a rakomány összevegyült az egyéb kiviteli árúkkal, akkor nem lehet többé senkire semmit se rábizonyitani.

- Hát a másik hajó? - kérdezte tovább Filippi.

- Azért Zubov maga sem akar harczolni. Az a nagyobbik hajó. Ezt a hajót majd bevárja a *Nevszky*vel a Kurili-szigetek közt.

- És?

És majd hall a világ a Kurili-szigetek lakóinak egy rablótámadásáról, ez az egész, - felelte Tomlinson mosolyogva.

- Ah, hogy gyülöli ez a Zubov azt a szegény Maxutoffot. Az életét is koczkáztatja, csakhogy ezt az embert tönkretegye.

E közben odakünn a nyilt tengeren hiába próbálta Linieff megnyugtatni Maxutoffot.

- Nem, nem értem, hogy ellenségeim tőrt vetettek ki ellenem, - hajtogatta Maxutoff. - Én itt nem segithetek magamon. Kezeim kötve vannak. Nem magam miatt aggódom, de az én jó feleségem és az én kis Irmám miatt.

Végre - rideg téli nap volt - a *Rurik* elhaladt a Kap Djaore és a Kap Pronge világitó tornyai mellett. A Futár-tenger szorosait uszó jég fedte; a téli vihar dühöngve csaptatta föl a sekélyes csatorna habjait.

Maxutoff herczeg viszontlátni kivánta az öreg, régi jó barátját, Dachkoff tábornokot; de meg ugy érezte, hogy mielőbb Pétervárra kell jutnia, hogy ellenségeinek munkáját meggátolja.

- Ilyen viharban másnak a kedvéért igazán nem bocsátanám a habokra a gőzbárkát, - mondta Linieff, mikor a herczegtől parancsot kapott, hogy bocsássa le a gőzbárkát és szállitsa azzal partra.

- Nem félek a vihartól; a jó orosz nem fél, ha a czár hivja. Isten önnel, kapitány.

Maxutoff szemeiben könyek csillantak meg, mikor forró kézszoritással utolsó istenhozzádot mondott a derék Linieffnek.

A gőzbárka elindult Nikolojevszk felé, a *Rurik* pedig folytatta utját. Alig haladt ötven mértföldnyire, mikor az ügyeletes tiszt jelentette, hogy a saghaliai kikötőből pontosabb hiradást kérnek zászlójelzéssel.

Linieff felsietett a födélzetre a jegyzőkönyvvel a kezében és az élesszemü tengerész nehány percz alatt följegyezte a saghaliai kikötő őrhajójának jelzését. - A sejtelem megborzongatta a kapitány szivét, mikor a jelzés leolvasásába fogott. A jelzés igy szólt:

> *Orosz hajó Sitkából jövet hajótörést szenvedett a Kurili-szigetek közt, a Yeterop-szigeten. Induljon a Rurik a legénység segitségére. La Perousenál bárkával találkoztunk, mely segitségére ment.*

- Remélem, hogy nem Maxutoff prémszállitmánya? - sóhajtott fel Linieff s miközben kiadta a parancsot, hogy a kormányos forditsa a hajót Északnak La Perouse felé, a zászló-árboczon egyuttal a következő jelzést adta vissza:

> *Nem tudok semmit. Megyek La Perouse felé.*

És a *Rurik* a bömbölő viharban teljes gőzerővel indult neki a tengernek, miközben Maxutoff herczeg elfelejtette gondjait Dachkoff tábornok vendégszerető házában.

Másnap délután vad tatárparipák dobogtak a nagy, prémmel kirakott szánok előtt. A saraglyákban minden megvolt, a mi az utazáshoz szükséges. Egy tuczat kozák lándzsáinak hegye megvillogott a hideg nap fényében. Pisztoly, karabély, kard, lőszer, minden volt a szánokon, melyeken Maxutoff herczeg át akart jutni Mandsuországon és egész Szibérián.

Mikor Dachkoffhoz hir érkezett, Saghaliából, akkor Maxutoff már Kharabofkoban járt.

Másfél hónap telt el azóta, hogy Linieff elindult a *Rurik*kal a Kurili-szigetek felé. Azóta izgatottan várták a hireket az Amur vidékén; Dachkoff homlokát az egész idő alatt árnyak boritották.

- Ezer ördög! - dörmögte a vén katona. - Semmi hir! És ez a Zubov egyre a Csendes-Óczeán partjain ólálkodik. Miért hajókázik egyre a partokon?

Végre megjött a hir. Linieff kapitány Yokohamából küldte a levelet. A tokioi orosz követség küldte oda. Linieff csak egy bordájára akadt a nagy orosz hajónak a Yeterop-sziget mellett. A hajót állitólag a Kurili-szigetek lakói kirabolták és aztán szétszedték. A levél végül őszinte részvétét fejezi ki Maxutoff herczeg iránt, ki akkor már utban volt Tobolszk felé és azokról az édes arczokról álmodozott, kik most Drezdában egy szamovár köré gyülekezve, róla beszélgetnek.

- Félek, - ezek voltak Linieff levelének utolsó sorai, - hogy az elpusztult hajó hozta a prémszállitmányt. A hazug benszülöttek azt mondták, hogy a legénységet egy hajó elvitte. Hogy milyen nemzet hajója, azt nem tudták megmondani.

III.

A februáriusi hó csillogva verte vissza a napfényt Szászország fővárosának utczáin. Randolph Arthur a képtár egy remek *Velenczei hölgy*ét másolta nagybuzgón. A képtár látogatói futólagos pillantást vetettek a készülő másolatra; azt a bájos csoportozatot azonban, mely a müvész körül alakult, hosszasabban megcsodálták.

- Haza kell már mennünk, Irma. A további kidolgozás akkorra marad, ha Arthur műterme megnyilik, - mondta Olga grófné, mikor az árnyak megnőttek a képtár hosszu folyosóin.

- Én is rendelkezésére állok! - kiáltott fel Randolph Arthur és összerakta palettáit és festékeit.

Randolph bucsuzóra megigérte, hogy ebédre ujra eljön.

Alig ért haza a társaság, egy inas jelentette, hogy egy idegen hölgy van a szalonban és a grófnéval kiván beszélni.

- Velem? - kérdezte Olga szórakozottan. - Behozta a névjegyét?

- Nem adott, - felelte az inas meghajolva. - Csak annyit mondott, hogy jelentsem be: egy pétervári hölgy kiván a grófnéval beszélni.

Olga bement a szalonba s egy huszesztendősnek látszó, pajkosan nevető leány lebbent eléje, kitárt karokkal.

- Nem ismer? Én Orloff Vera vagyok!

Lehetetlen volt ellentállani e bájosan rezgő hang varázsának és a szép leány átkarolta a grófnét és melegen hozzásimult.

Olga bevezette a leányt a herczegnéhez:

- Ime, van itt valaki, a ki a Néva mellől jött ide, hogy engem köszöntsön. Olyan boldog vagyok, Beatrice, mert az én kis Istvánom lát végre egy vérbeli Orloffot.

Vera tüstént megnyerte a herczegné szeretetét, mert a leány mindjárt bizalmas szemekkel nézett a herczegnére és kedvesen igy szólt:

- Oh, herczegné, majd meglátja, meg fog engem szeretni. Én is nagyon fogom önt szeretni, mindig... Olga miatt.

Randolph Arthur, mikor ebédre visszatért a társasághoz, törte a fejét, micsoda örvendetes dolog történhetett Maxutoffféknál, mert az emeletről vidám kaczagás hangzott le és az inas az előcsarnokban meg is sugta mindjárt:

- Orloff Vera grófnő jött meg Pétervárról.

Mikor Randolph belépett, észrevette, hogy Orloff Olgának arcza büszkén sugárzik az örömtől, mikor most Vera »néni« a kis Istvánt karjain ringatta.

- Ha haragszol is érte, én nagyon, nagyon, nagyon szeretni fogom Istvánkát, - mondta Vera gyöngéd hangon. - Egyszer csak ez a kis gyermek lesz az ur a házunkban és bennünket háttérbe fog szoritani. De mi annál jobban szeretni fogjuk. Oh, már meg is vannak a terveim. Istvánka épp ugy az enyém, mint a tied. Csak azért jöttem, hogy körülhálózzam. De téged is egészen le foglak foglalni a magam számára. Mert az én két hetem hamar letelik. És olyan sok mesélni valóm van.

- Olyan hamar haza kell térnie? - kérdezte Beatrice komolyan.

- A czárné kegyelmesen kijelentette, hogy mindig örül, ha én vagyok mellette szolgálatban, - felelte Vera vidáman. - És a következő hónapban én leszek soros.

Még Randolph eltávozta után is soká együtt volt a kis társaság az ebédlőben. Vera nem győzött a Beatrice herczegné kérdezősködéseire felelni. Persze, valamennyi kérdésnél az ő Gregoryjáról tudakozódott a herczegné.

- Csak akkor fog a herczegről hallani, asszonyom, ha a herczeg Nisni-Novgorodba érkezik. Hiszen tudja, a katonai táviró csak odáig terjed. Bizony még legalább két hétig eltart, mig hirt kaphat a férjéről. Az olyan óriási szánúton, mint a melyet ő tesz, sok akadálylyal kell megküzdenie. A mi Oroszországunk, kiváltkép az ázsiai, roppant nagy. Bizony, még Ázsia is! Ez volt Vera válaszának foglalatja.

Mikor Vera megcsókolta Beatrice remegő ajkait és aztán Olgával egyedül maradt, sugva igy szólt Olgához:

- Bejövök a szobádba. Valami közlendőm van. Szegény Beatricenek nem szabad hallania.

S mikor benn voltak Olga szobájában, suttogó hangon beszélte:

- Én az udvarnál mindent látok és hallok. Nem bizom senkiben, csak a czárnéban és a jó öreg Buczovban. És bizony Maxutoff herczegért komolyan aggódom. Hatalmas ellenségei vannak. Igen, kérlelhetetlen ellenségei! Buczov nem akar mindent kivallani. Fél, hogy te elárulsz valamit Beatricenak. De én tudom, hogy te tudsz hallgatni. Jóbarátok maradunk egész életünkre, ugy-e? Egyedül állok a világban. Kivüled nincs senkim. Neked azonban gyászodban van egy vigaszod: a te kis Istvánod.

Orloff Olga ajkaihoz emelte a fiatal leány izzó arczát.

- Hiszen egy Librezov herczegről hallottam.

Mély pir lebbent át Vera orczáin és a leány komoly hangon felelte:

- A herczegnek még négy évi szolgálata van hátra az ezrednél, mely most a Kaukázusban van helyőrségen... De halld csak, Olga, kik a Maxutoff herczegnek fő-főellenségei: Fersen gróf és Zubov Szergiusz herczeg, a dühös tatár. Ah, ismerem jól!

- Sitkában is volt, - viszonzá Olga. - De Beatrice előtt, az istenért, ne emlitsd ezt a nevet. Gyülöli ezt az embert.

Az okos leány folytatta:

- Alakult egy csoport, mely arra törekszik, hogy a Csendes-Óczeán északi részeinek egész kereskedelmét magához kaparitsa. Én csak leány vagyok, de látok és hallok. A szegény czár! Idegen a saját hazájában. Nem hallja a nép hangját. Lakáj lelkek és gazemberek hamisan tolmácsolják a nép szavát. Ez a Fersen és ez a Zubov valami Filippi nevü lelkiismeretlen vállalkozóval szövetkeztek. Mindenfelé jár-kel ez az ember. Megveszteget minden irnokot és titkárt. Igen, ez a Zubov még az én közelembe is próbált férkőzni durva hizelkedésekkel.

Orloff Olga a legnagyobb izgatottságban járt föl s alá a szobában.

- Ki nem állhatom ezt az embert, - folytatta Vera, - és mivel tudom, hogy czimborája Fersennek, hát kerülöm Fersen grófot is. Fersen grófot a czár, az Isten tudja miért, sokra tartja. A nővére is udvarhölgy. Estélyeket ad és társaságokat fogad. Filippi és Zubov is mindig hivatalosak. Persze Filippi mint közönséges kereskedő nem jutna sokra, de azt beszélik, hogy a Rotschildok részére dolgozik és azok pénzével. Zubov a pazarlásai révén tekintélyre tett szert a Yacht-Clubban. Egyik barátnőm, Milutin Helén, azt beszélte el nekem, hogy Zubov megesküdött a klubban, hogy Filippi segitségével tönkreteszi Maxutoffot. Milutin, a ki a czárné fehér gárdájánál szolgál, megizente nekem a nővére által, hogy Maxutoffot valami nagy szerencsétlenség érte Alaszkában. Meg vagyok győződve, hogy Buczov bátyánk tud a dologról. Mert mikor ezt elbeszéltem neki, megrázta a fejét és igy szólt: »Szegény Gregory! Szegény fiu! Szegény kis alaszkai herczegnő! Irtóztató egy helyzet!« Pétervárott bizonyára többet tudnak. A miniszteriumban, a börzén, a klubokban állandóan sugdosódnak. Lehet, hogy az egész üres fecsegés, de lehet, hogy nem alaptalan. De Milutin azt állitja, hogy Fersen nyilt ellensége Maxutoff herczegnek és nem átalja Maxutoff bekövetkezendő kegyvesztését országvilágnak hirdetni.

Kis szünet mulva Vera ujra folytatta:

- Megigérte nekem a czárné, hogy a kis Istvánkát, mihelyt nyolczéves lesz, bevéteti a hadapródok közé és udvari apródszolgálatra nevelteti. Magam láttam, hogy bevezették a nevét a jegyzékbe. Ez is bizonyitja, hogy elismerik a rangját... Buczov fél, hogy Maxutoff élete ellen is törnek. A klubban, mint Milutin mondja, már fogadnak is az emberek, hogy Maxutoff sose jut el Pétervárra. Olyan élesszemü leszek az udvarnál, mint a hiuz. A mit megtudok, azt közlöm Buczov báróval. Majd megjelenti neked, a mit fontosnak vél.

Mintegy tiz nap telt el e beszélgetés óta, mikor Vera egy napon sugárzó arczczal lépett a szobába:

- Hol van Beatrice?

- Fél óra mulva itt lesz, - felelte Olga. - Jó hireket hozol, te kis bűvész?

- Igen, Buczov bátyám tegnap titkos irásu táviratot kapott Kazánból. Gregory herczeg tegnap épen és jókedvben átutazott ott és most már a Volgán hajózik egy gőzösön Nisni-Novgorod felé.

A bájos Vera odaborult Olga keblére és a jó barátnők soká átkarolva tartották egymást. Mikor Vera bucsuzott, ezt mondotta még:

- Buczov mindent tud, drágám. Tüstént küldök neki titkosjegyü táviratot. Gregory herczeget fölkeresem, mihelyt megérkezik és üdvözletet adok neki át tőletek. Eljövök ujra hozzád, Olga, mihelyt szükséged lesz rám. De ne feledd el, hogy nem szabad átlépned Oroszország határát, mig valamennyi felhőt el nem oszlattam.

Még egy kedves fejbólintás, integetés a kicsi kacsóval és Vera édes arcza eltünt.

Mióta elhangzott Vera vidám kaczagása, a két asszony még elhagyatottabbnak érezte magát. Minden reggel ugyanazzal a gondolattal ébredtek: ma hallani fogunk róla! És minden este ugyanazzal a reménységgel tértek pihenni: holnap hirt kapunk tőle! De minden napon ujra meg ujra csalódtak reményeikben. S Olga szivét egyre jobban nyomta a titok, melyet Vera bizott reá. Aggódva kérdezte Beatrice:

- Vera miért nem ir nekünk?

Végre jött hir, de Olga eltitkolta, mert veszedelmet sejtetett.

- Valami rettenetestől félek, - e sorok voltak a levélben. - Maxutoff Gregory herczeg még mindig nem érte el Pétervárt és Milutin komolyan rázogatja a fejét. Ki fogom nyomozni a titkot, de nagyon aggódom. Szegény Beatrice. Csak légy óvatos!

Ezalatt Buczov báró, a diplomácziai kar e derék veteránja, egy titkosjegyü táviratot betüzött ki. Nisni-Novgorodból érkezett a távirat és azt jelentette, hogy Maxutoff még mindig nem érkezett oda.

- Nem közölhetem ezt magam Beatriceszal. Elérzékenyülnék. Olgával fogom közölni. Szegény kis alaszkai herczegnő; talán már nincs is atyja!

Három nappal ezután Drezdában Buczov és Olga egy nagy beteg ágya körül álltak.

A szegény beteg lázálmában egyre ezt mormolta:

- Gregory, jer már!

Az irtóztató valót tovább nem lehetett titkolni. Vera megirta, hogy Pétervárott a herczeget elveszettnek tartják. Senki se meri csak a nevét is kiejteni.

- Meg kell mentenünk a szegény Beatricet! - kiáltott fel Buczov báró könyező szemekkel. - Az elveszetten segiteni, ha ugyan még lehet, csak Vera fog tudni.

Két hónap telt el gyötrelmes várakozásban és kínos aggodalomban. Buczov báró Randolph Arthurral együtt Pétervárra utazott és hosszas várakozás után Randolph Arthur végre hirekkel tért vissza.

Sötét, kétségbeejtő titok, melybe nem lehet behatolni, mondta neki Vera. Az egyetlen, a mit ujabban megtudhatott, az volt, hogy Fersen gróf sulyos vádakat emelt Maxutoff herczeg ellen az orosz prémszállitmány ügyében. A czár részéről van szó és a kormány javainak kezeléséről. Vera meg van győződve, hogy Maxutoffnak, akár él, akár elveszett, a hire odavan, mert Filippi nyiltan hirdeti, hogy Zubov Szergiusz herczeg nemsokára megérkezik és főtanuként lép fel Maxutoff ellen.

- Reszketek kimondani, - mondta Vera a festőhöz, - de félek, hogy Gregory herczeget a titkos rendőrség visszatartja a vad Volga-vidéken és ott hallgatják ki. És ha kegyvesztetté lesz, lefokozzák és akkor a Kaukázusba, vagy Turkesztánba küldik katona-fogoly gyanánt... Oh, mondja meg Olgának, - fejezte be Vera könyező szemekkel, - hogy nem merek neki irni. Ha fontos hirek érkeznek, elküldöm a komornámat Drezdába. Ezentul testvéreknek kell lennünk, Arthur. Az én kezemben van a kis István sorsa, ön pedig, kedves Arthur, azt igérte, hogy Irmát megvédi. Isten önnel!

- És nekem uj kötelességeket kell önre rónom, Arthur, - kezdte el Olga, mikor Randolph befejezte szavait. - Félek, hogy itt, Németországban, sem vagyunk biztonságban s itt is megfigyelnek bennünket. Irtam is Buczov bárónak, hogy küldje el egyik szolgáját, hogy éjjel-nappal legyen velünk valaki. Kérem, Arthur, nem laknék nálunk, mig Buczov bárónak ez a hű embere eljön?

Randolphot mélyen meginditotta a szép asszony halavány arcza és remegő hangja. Megfogadta ünnepélyes szavakkal, hogy megvédi hiven a grófnét és a kis Irmát.

Ugyanaz nap levél érkezett Svájczból, Buczov bárótól; a báró azt irja, hogy semmi reménye sincs, hogy Maxutoff valaha visszatér. Egy orosz tábornok, a kivel Svájczban találkozott, azt a hirt közölte vele, hogy a szegény Gregoryt egy hajón látta a Kaspi-tengeren, mely hajón katonai foglyokat szállitottak Ázsiába. Bizonyára titkos parancsra vitték el a herczeget.

E közben Bradford Pál San-Franciscoban tartózkodott. Kikémlelt minden érkező kereskedő- vagy czethalászhajót, remélvén, hogy Lefranc Pierret fölfedezi valamelyiken. Hogy Mc Mann becsapta, azt már tudta; mert mikor elérte volt Kodiakot, a franczia már eltünt onnan. Csak annyiról értesült Kodiakban, hogy egy czethalász erőszakkal a hajója fedélzetére hurczolta Lefrancot és elhajózott vele. Mc Mann jó helyre rejtette áldozatát. Egy vigasztalan, kopár szigetre rakta ki. Évente csak egyszer közeledett hajó a kopár sziklaszigethez, hogy a világitótorony őrének, az egyetlen élő teremtménynek, a ki Lefrancon kivül a szigeten lakott, eleséget hozzon.

Itt álmodott Zubov áldozata szabadságról és boldogságról.

IV.

A felelet, melyet Vera küldött Olgának, igy hangzott:

»Édes, drága Olgám!

A prémet szállitó hajók elvesztek. Maxutoff Gregory herczeg kegyvesztett, tönkrement ember. Azzal gyanusitják, hogy az állami okmánytárat is elsikkasztotta Sitkában. Azt tanácsolom, hogy küldd Beatricet és Irmát tüstént Svájczba. Neked pedig Drezdában kell maradnod. Különben kárára lehetne nekem, neked és István jövőjének. - Táviratozzál nekem Buczov neve alatt, mihelyt Beatrice szerencsésen megérkezik Svájczba. Jól vagyok

Vera.«

Alig kapta meg Olga ezt a szerencsétlen hirt, az inas Buczov bárót jelentette be. Az öreg ur alig tudott uralkodni izgatottságán.

- Oh, drága barátném, mi fog történni, Istenem! Az orosz követ küldött fel, mindjárt itt lesz ő is. Távirati utasitást kapott, hogy foglalja le Maxutoff herczeg összes iratait, pecsételje le azokat és Beatrice herczegnét birja rá, hogy gyermekével együtt azonnal utrakeljen Pétervár felé. Maxutoffot nyilvánosan és jogerősen lefokozták és birtokait a gyámhatóság kezébe adták, hogy az a családja számára kezelje, ha ugyan ki nem tünik, hogy a család is részes a herczeg bűnében.

Randolph Arthur, a ki mindjárt Buczov után bejött és hallotta Buczov gróf szavait, megragadta Olga grófné kezét, ki, mintha villámcsapás érte volna, egy szót sem tudott szólani.

- Én visszavonulok, nem zavarom, - suttogta Arthur.

- Nem... igen, - rebegte Olga kábultan. - Várjon meg a szobájában, Arthur. Minden pillanatban szükségem lehet önre.

A fiatal müvész meghajolt és sötét szemeiből néma részvét áradt.

Az előcsarnokban egy követségi titkárral és a követség két segédhivatalnokával találkozott. Lopva egymásra néztek, mikor Arthur elhaladt mellettük. Szobájába érve, Arthur valami hirtelen támadt ötletből, pisztolyt dugott a kabátja belső zsebébe. A házban néma csend volt, csak a kis István grófnak kaczagása hallatszott közbe-közbe, ki a vidám Irmácskával játszadozott.

A czár ő Felségének követe könnyedén köhécselt és ühmgetett s láthatólag zavarban volt, mikor régi kartársát, Buczov bárót, meglátta. Buczov olyan egyenesen állt előtte, mint a gyertyaszál. Némi szünet támadt, kínos, gyötrelmes szünet.

- Sajnálom, grófné, de azonnal beszélnem kell Maxutoff herczegnével, - kezdte el a követ.

Olga e közben visszanyerte lélekjelenlétét.

- Nagyméltóságod tudja jól, hogy a herczegné nagybeteg és hogy képtelen a hirtelen izgatottságot elviselni.

- Sajnálom, Orloff grófné, de nekem annak daczára is teljesitenem kell kötelességemet. A czár akaratából!

A követ kezét szivére tette és mélyen meghajolt, hogy kikerülje Orloff grófné villámló tekintetét.

- Majd szólok a herczegnének és behivom, - felelte Olga és kiment a szobából.

Mikor az előcsarnokba ért, látta, hogy a követség emberei mindenre ráhelyezik pecsétjüket. Hirtelen elszánta magát. Mikor Beatrice szobájába lépett, ujját ajkaira nyomta, mert látta, hogy Randolph, a ki az ajtóban állott, integet feléje.

- Menj le, kérlek, Beatrice, - szólt Olga, - Buczov báró vár odalenn. Igen fontos, hogy lemenj hozzá. Én azonnal jövök utánad.

Beatrice csodálkozó kifejezéssel nézett Olgára szomoru szemeivel és ment, le a lépcsőkön.

- Mit akarhat Olga ezzel? - gondolta magában a festő. - Az ijedelem a szegény herczegnét megölheti!

Ideje se volt, hogy e kérdéseken töprengjen, mert Olga megragadta és vonta maga után, a festő szobájába. Az egyik kezében Olga egy bőrtáskát hozott, melyet Beatrice szobájában egyik szekrényből emelt ki.

A szobába érve, Olga suttogó, lázas hangon igy szólt:

- Arthur, ebben a táskában vannak Irma vagyonának és az én vagyonomnak igazoló irásai. Ezek összes papirjaink. Védje meg e papirokat, ha kell, az élete árán is!

És nem mondva többet, választ se várva be, rohant le a lépcsőn, mert irtóztató sikoltást és utána tompa zuhanást hallott.

- Istenem, és nekem tehetetlenül itt kell állnom! - kiáltotta Randolph.

A vére forrón buzogott. Odaugrott a ruhaszekrényéhez és elrejtette a műtermi lim-lom közé a bőrtáskát. Azután bezárta az ajtót és a kulcsot zsebébe tette.

A szalonból Buczov báró kérő-könyörgő szava hallatszott föl, melyre a követ komoly és határozott választ adott. Arthur, a ki szobájának ajtaja előtt állott, intett Irma herczegnőnek, a ki édesanyja parancsának engedelmeskedve, már sietett lefelé. A követségi hivatalnokok e közben átkutatták az egész házat és most Randolph szobájához jöttek.

- Bocsánatot kérek, ez az én szobám, - szólt Arthur és hatalmas vállait az ajtófélfának vetette.

A legelőbb odaért követségi hivatalnok arczán az ámulás kifejezése jelent meg, de azért be próbált hatolni az ajtón. Arthur visszalökte ugy, hogy a követségi hivatalnok ledőlt a földre. A zajra több követségi hivatalnok és Buczov báró sietett az ajtóhoz és látták, hogy az elszánt fiatal ember lövésre készen tart egy pisztolyt.

- Követelem, hogy engedjék megismerni e szoba tartalmát! - kiáltotta a nagykövet, ki most szintén a szobához ért.

Elszántan az ajtó felé ment.

- Megálljon! Ha átlépi ezt a küszöböt, átlövöm a szivét! - kiáltotta a művész, pisztolyát előrántva.

Arthur hangja olyan volt, hogy kizárt minden kétséget.

- Átküldök az amerikai követhez. Az orosz kormány fontos iratait keresem itt! - erősködött a nagykövet, nyugtalan tekintetet vetve Arthur jobbjára.

Arthur pedig még a kakast is felhuzta, a csettenés is hangzott, ugy várta a történendőket.

- Hiába ingerül fel, uram. Ha átküld az amerikai követséghez, azt sem bánom. Magam is elküldök érte, - szólt Randolph és megnyomta a csengőt.

Mikor a szolga bejött, nagyranyitotta szemeit a jelenlevők láttára. És Randolph hangja nyugodtan szólott:

- Jules, a grófné megengedi magának, hogy kimenjen, fogadjon tüstént egy bérkocsit és hajtasson el, a milyen gyorsan csak lehet, az amerikai követségre. Adja át a fiatal Peyton urnak ezt a névjegyet. Megmondhatja neki, hogy életről-halálról van szó. Ezt ő meg fogja érteni. Hozza Peyton urat tüstént ide. Én nem tágitok innen egy lépést sem.

A szolga még oda sem ért a lépcsőkhöz, mikor az orosz felkiáltott:

- Megálljon, magam fogom fölkeresni a követet. Hivja vissza a szolgát.

Randolph tehát győzött.

- Kérem, csak törődjék a saját embereivel, - felelte Randolph, - hagyja az én embereimet békében.

És heves ajtócsapódás és kulcscsikordulás megérttette a kivül maradt elképedt orosz nagykövettel, hogy Randolph Arthur a saját dolgaival kiván foglalkozni.

Az a mély hajbókolás, melylyel Peyton ur, az amerikai követség titkára, az orosz követtől elbucsuzott, mikor elhagyta a házat, nyilvánvalóvá tette, hogy Randolph Arthur teljes védelmet nyert az orosz követ ellenében. Nem is zavarták többé. Mikor később mindenféle bőröndökkel és holmikkal egy zárt kocsiban elhagyta a házat, azt hihette az ember, hogy tanulmányutra indul. De nemsokára visszatért és mikor az alkonyi homályban derengő szalonba lépett, látta, hogy Irma keservesen zokogva csügg Olga keblén.

- Ne féljen, gyermekem, - szólt a lelkes fiatal ember a zokogó leánykához. - Itt vagyok és nem lesz bántódása. Mindent biztonságba helyeztem. A papirokat a királyi bankban helyeztem el. Ott avatatlan kéz hozzájuk nem fér.

V.

Mialatt Drezdában Buczov, Randolph és Olga grófné kétségbeejtő aggodalommal várták a pétervári hireket, Vera minden kedvességét latba tette, hogy a czárnét megnyerje a szerencsétlen Beatricenek.

A péterhofi parkban dobogó szivvel a czárné lábai elé vetette magát. Az okos leány jól ki tudta választani az alkalmas pillanatot.

- Álljon föl, édes gyermekem! Kegyelmet, segitséget vár tőlem? Azt kivánja, ugy-e bár, hogy egy fiatal tisztet visszahivjanak az udvarhoz? Olyan nagyon kivánja?

Vera könyező szemekkel, megható szavakkal, megindultságtól remegve adta elő kérését. A czárné homlokára komoly felhő borult, mikor most megsimogatta a leány selymes haját.

A czárné komoly szemei a messzeségben révedeztek. Az elhagyatott Baranoff-kastélyra gondolt, a Jeges-tenger messzi partján. Mert a leány okos beszédével, könyektől csillogó szemeivel olyan szivhezszólón beszélt a sitkai szomorú életről és Maxutoff herczeg gyászos sorsáról.

- Édes gyermekem, - kezdte el a czárné jóságosan, - én csak annyit igérhetek Beatrice herczegnének, hogy nem fogják zavarni s hogy birtokait, gyermekének jogát és mindkettőjük rangját bántalom nem éri. Irja meg neki, hogy közölje magácskával összes kivánságait, a melyeket én esetleg teljesithetek. Adja át neki ezt a gyűrűt kegyelmem és részvétem jeléül. Maxutoff herczegné csak maradjon Drezdában; a jövő talán fényt derit arra a sötét titokra, mely, a mint magácska mondja, ártatlan embert sujtott le. Ha igaz, hogy bűnös szövevény hálózta be a herczeget, majd kiderül az igazság mielőbb. Orloff grófnéval pedig közölje, hogy a herczegné iránt tanusitott odaadó hüsége jutalmat fog nyerni a kis Istvánka jövőjében. Nos, meg van elégedve, gyermekem? Magántitkárom pecsétje alatt irhat drezdai követünknek.

Egy hét mulva a drezdai orosz követ sajátkezüleg adott át Maxutoff herczegnének egy levelet, mely a czárné magántitkárának pecsétjével volt ellátva. A követ arcza sugárzott az örömtől, mikor a szegény meggyötört asszonynak ez irást átnyujtotta.

- És örömmel közlöm még, herczegné, azt is, hogy ő Felsége magántitkárától azt az értesitést nyertem, hogy a herczegné, minthogy udvarhölgygyé neveztetett ki, jogositva van ezentul közvetlenül a czárnéhoz fordulni. Készséggel láttamozom, ha kivánja, az utlevelét és a mennyire tehetem, kellemessé iparkodnám tenni az itt tartózkodásukat.

Miután a követ eltávozott, Beatrice szemeit a levélről Olgára vetette és igy szólt:

- A czárné nagylelkü és nemes. De szivem mégis megszakad, Olga, mert Gregory sorsa meg van pecsételve. Oh, az én jó Gregorym! És a birtokaink, még ha a mienk is maradnak, nekem elvesztek. Tönkrejutottam. A földeket nem lehet eladni, mig Irma nagykoruvá nem válik. Irma jövője biztositva van, de én, az anya, koldusbotra jutottam.

- Én nem! - kiáltotta Olga. - Ez óráig nem élveztem öröklött vagyonomnak áldásait. Édes Beatrice, én voltam eddig a te házad vendége, ezentul te leszesz az enyém. Együtt maradunk. Tekints bizalommal a jövőbe. És bizzunk együtt a mi őrangyalunkban, Verában.

És a gond komor felhőibe egy ujabb sugár is vetődött: Vera örömtől áradó levele:

> »Hazajön a Kaukázusból. Két esztendeig buzgón ott szolgált és megszerezte magának buzgalmával az alezredesi rangot s beosztották a diplomácziai testületbe mint katonai attasét. Maga a czárné eszközölte ki visszatérését. - Előbb Berlinbe megy, onnan pedig Londonba. Két hét mulva látni fogom. Most már elárulhatom neked, drága Olgám, a nevét is. A neve Nariskine Dimitri. Segédkezni fog nekünk Maxutoff herczeg számüzetési helyének kikutatásában, mert neki a külügyi hivatal révén külön összeköttetései

lesznek. Majd követelni fogom tőle, hogy tegye meg. És Dimitri máris meleg rokonszenvvel van irántatok. De csak két év mulva házasodunk meg; mig ezredes nem lesz, addig nem szabad megházasodnia. De két év alatt eléri azt a rangot. Oh, Olga, ha meg fogod látni az én Dimitrimet, meg fogod érteni, miért szeretem és miért vagyok én a legboldogabb széles Oroszországban.

VI.

Két év telt el ez események óta, de azért a szorongva aggódó kis családi kör Drezdában hiába várta még mindig, hogy föllebbenjen a titok leple Maxutoff Gregory herczeg fogságának titkáról.

Nariskine Dimitri minden titkos utat-módot megkisérlett és pazar kézzel szórta a pénzt, de azért a herczeg számüzetéséről még sem tudott meg semmit.

- Ah, Vera, ez az Ázsia végtelen. Száz meg száz városunk van ott, melyekben száműzötteket őrizünk. De azt tudom, hogy a herczeg él és hogy szentül fogadja ártatlanságát. Elég különös, hogy erről még nem tettek Pétervárott jelentést. Zubovról egy év óta semmit sem hallottak. Ha eljövök, drágám, hogy téged a czárnétól kiesdjelek, utolsó kegyként azt fogom kérni tőle, törjék meg a hallgatás pecsétjét és hozzák Maxutoff herczeget személyes meghallgattatásra Pétervárra.

Nariskine Dimitri Pétervárra utazóban, hol követi megbizatását kellett átvennie, kis ideig Drezdában tartózkodott. Iparkodott felviditani a herczegnét és kifejtette, hogy csak idő kérdése, hogy a herczeget szabadon bocsássák és jogaiba visszahelyezzék.

Két héttel Vera házassága után, Olga örömtől sugárzó arczczal lépett Arthur szobájába.

- Jó hireket hoz, ugy-e bár? - kiáltott elébe Randolph, a grófné beléptére felugorván.

Olga remegő hangon olvasta fel Verának ezt a levelét:

»Édesem!

Ez a levél, mely az első, a mióta Czarszkoje Szeloból visszatértünk, azt jelenti neked, hogy Dimitrit követté nevezték ki Görögországba. A kinevezés csak néhány hét mulva jut nyilvánosságra. A czár ritkamód kegyesen fogadott. Tüstént fölkerestem Irmát, a ki a czárnénak már kedvencze. A te kis Istvánod, édes Olgám, a csinos hadapród-egyenruhában, szakasztott olyan, a milyen Orloff volt. Olyan szép ember lesz, mint Fedor volt.«

A levél reszketett Olga kezében és halk hangon, szinte suttogva, folytatta az olvasást:

»Ma fontos nap volt Gregory herczeg ügyére nézve és Dimitri kért, kössem a szivedre, hogy tarts Beatrice előtt mindent titokban, mig ki nem vivtuk a diadalt. Mikor egyedül voltam a czárnéval, nagy boldogságomban vakmerően a lábai elé vetettem magamat és könyörögtem, hogy gondoljon Beatrice gyötrelemben töltött négy esztendejére.

»Beszéltem a sokszor bekövetelt jelentésről, mely még mindig késik; a vizsgálat elhuzódásáról és arról, hogy Maxutoff herczeg valahogy hirtelen és titokzatosan meghalhat. Mikor befejeztem szavaimat, a czárné egy félóráig értekezett férjével, ki aztán magához hivatta Fersen grófot. Ezt Milutintól tudtam meg, ki aznap épp szolgálatban volt. A kegyelmes czárné visszatért és ugyancsak ámulatba ejtett, mikor lágy-szelid hangon igy szólt:

»- Remélem, Vera, hogy mindig hiven fog bennünket szolgálni. Irtóztató! Fersen gróf a czár szigorú kérdéseire megvallotta az igazságot: azt, hogy Zubov herczeg a mult évben Vladivosztokban hajóra szállt Kamcsatka felé, de a Kap-Lopatkán a hajójának csak roncsait találták meg. Hajójának egész legénységével együtt odaveszett. Férjem elrendelte, hogy Fersen gróf tegyen egy hónap alatt jelentést és megparancsolta, hogy Maxutoff ügyében Pétervárott folytassák le a vizsgálatot.

»Igy hát, édes Olgám, remélem, hogy mihamar jó hireket hallasz tőlem. De ne árulj el semmit Beatricenak, addig a napig, a melyen azt nem mondhatjuk neki: „A bánatnak vége van, Gregory szabad; ártatlansága kiderült."«

VII.

Két héttel Vera e levele után az öreg Buczov báró lépett be a terembe, a hol a kis családnak épp jelentették, hogy tálalva van. Az öreg diplomata arczkifejezésének láttára Olga felkérte Arthurt, hogy vezesse a herczegnét az ebédlőbe.

A báró, mikor egyedül maradt Olgával, átadott egy táviratot és igy szólt:

- A villámvonat tizenegykor indul. Utaznia kell. Vera küldötte a táviratot.

Olga felsikoltott:

- Pétervárra!

Szemei végigfutottak a táviraton:

»Dimitri kideritett valamit. Jöjj tüstént. Hozd magaddal Randolph Arthurt. Bizhattok diadalban.«

Mikor eljött a búcsúzás órája, a herczegné átfonta karjaival az elszánt, szép Olgát és a két sokat szenvedett asszony könyei egybefolytak. Suttogva, el-elfuló hangon kérte a herczegné:

- Add tudtomra a teljes valót, Olgám. Ne titkolj előttem semmit. Hiszen nagyobb szenvedések, mint a melyek eddig értek, már ugy sem várhatnak rám...

Mikor Olga Pétervárott átlépte az Orloffok ősi kastélyának küszöbét, szive hevesen dobogott a régi idők emlékezetétől.

És a főuri asztal körül számos szép leány és szép asszony volt együtt: Vera barátnői. - Jótékonyan, üditően hatott Olga lelkére e sok nyájas arcznak látása. Akkor érezte magát Olga először igazán az Orloffok közül valónak, mikor Dimitri karján Verával és Arthurral bejárta a kastély termeit és gyönyörködött a család ősi kincseiben.

A nagy diszteremben Vera megállott egy bársonyfüggöny előtt. Olga észrevette, hogy a többiek beszédes tekintetet váltanak egymással. És Vera, miközben megrántott egy selyemzsinórt, igy szólt:

- Az én Fedor bátyám, a legcsinosabb gárdatiszt.

Könyező szemekkel látta Olga az ő korán sírbaszállt Fedorjának hüséges képmását. Soká, hosszan elmerengett a kép mellett, addig, mig szemeiből föl nem száradtak a könyek.

Mikor Olga körülnézett a festőművész után, Arthurt nem látta sehol.

Csak most vette Olga észre, hogy a gyönyörü nagy kép mellett egy bájos kis kép függ: egy kis fiucska képe, czári apródruhában, mosolygó, édes arczczal: a kis Istvánka, az Orloff-család egyetlen élő férfi-tagja.

- Holnap elmégy hozzá és a kis Irmához, De ma az enyém vagy! - suttogta Vera gyöngéden.

Mikor a vendégek eltávoztak és a cselédség is visszahuzódott, Nariskine Dimitri beszámolt Maxutoff herczeg ügyéről:

- Gyorsan és erélyesen kell eljárnunk, - kezdte el a fiatal követ, - de ellenséges indulatot nem szabad Fersen gróf iránt tanusitanunk. A mióta a czár ráparancsolt Fersenre, hogy tegyen részletes jelentést, ugy figyeltem, mint egy hiuz és mikor a jelentést egy hét előtt benyujtotta, az én Boris bátyámnak jutott tisztül, hogy felbontsa és a czár magánügyeinek szánt fiókba helyezze.

»Borist előkészitettem a dologra és igy ő áttanulmányozta a jelentést. Majdnem szóról-szóra betanulta; de leirni a világ minden kincseért se mert volna belőle egy szót se.

»Fersen tiltakozik azon állitás ellen, hogy valami becsületbe vágót tudna Maxutoffról. Sőt ellenkezőleg, azt adja elő, hogy mindig becsülte Maxutoffnak alaszkai kormányzatát. Részrehajlatlanul számol be a prémszállitmánynyal együtt elveszett alaszkai kormányzói levéltárról, de fentartja azt a felfogását, hogy Maxutoff hanyagságot, sőt kifejezetten engedetlenséget követett el azzal, hogy parancs ellenére nem várta be a szállitmány védelmére küldött hadihajót. Ez az engedetlenség volt az állam veszteségének tulajdonképeni oka. Az egyik szállitmány a Kurili-szigeteknél elpusztult, a másik rablók zsákmányává lett.

»Aztán fölemliti Zubov halálát s elmondja, hogy a vádat legjobban Zubov herczeg képviselhette volna. Sajnálja, hogy a sanfranciscoi követ elhunyt, mert az beigazolhatta volna, hogy idejekorán átszolgáltatta Maxutoffnak a parancsot.

»Ez a jelentés az, a mi ellen első sorban küzdenünk kell. Valóságos istenáldás, hogy ön, Olga grófné és Randolph ur, az időtájt mindketten Sitkában voltak és esküt tehetnek arra, hogy a prémszállitmányok már tengeren voltak, még mielőtt a *Rurik* a visszatartott parancsokkal megérkezett volna.«

- Hogyne! - kiáltottak fel mind a ketten. - A prémszállitó hajók velünk együtt hagyták el a kikötőt és Linieff kapitány később szállitotta Maxutoff herczeget a *Rurik* fedélzetén az Amurvidékre.

- Akkor meg vagyunk mentve! - pattant fel Dimitri ujjongva. - Akkor Gregory herczeg ismét elnyerheti a czár kegyét. Különben Linieff kapitánynyal is érintkezésbe léptem. Most Athenben időzik a *Rurik*kal. Épp a napokban kaptam tőle egy táviratot, mely igy hangzik; itt van, olvassa, kérem:

> »A parancsokat jóval a hajóknak és a hadihajórajnak elindulása után adtam át. Van egy matrózom, a ki Zubovval a Kurili-szigeteken volt. Igen fontos felvilágositások. Jövök azonnal Pétervárra. Kutassa át a külügyi hivatal távirószekrényét.«

- Ezen figyelmeztetés folytán engedélyt kértem és nyertem, hogy a Washingtonból érkezett sürgönyöket és a sanfranciscoi konzul jelentését megtekinthessem. Igy aztán ráakadtam, hogy a washingtoni követ kifejezetten megparancsolta, hogy a táviratok tüstént adassanak át Maxutoff Gregory herczegnek Linieff kapitány által.

»Közölték azt is, hogy a *Rurik* a hajóraj leggyorsabb hajója. Azután van egy konzuli táviratom, melyet a sanfranciscoi konzul küldött a washingtoni követnek. E távirat azt mondja: »A készletek az Amur számára végre a *Rurik*on vannak. Visszatartottam őket, mert a *Rurik* az utolsó hajó ez évben.« Igy azután a felelősség a konzulra hárul át.

»Világos ebből, hogy Maxutoff a parancsokat meg nem kaphatta, minthogy a hajóraj öt héttel előbb indult el Sitkából, mint a *Rurik* elhagyta San-Franciscot. A baj abból támadt, hogy a táviratokban közölt parancsok hetekig hevertek a sanfranciscoi konzulnál. Csak Linieff adhat

számot arról, hogy kitől kapta a parancsokat. Ez aztán meg fogja változtatni az egész tényállást. Nemsokára megvirrad tehát.«

- Nariskine herczeg, - szólt most Randolph, a kinek szemei előtt az egész dolog világosodni kezdett. - Ez a tatár Zubov herczeg San-Franciscoban és Victoriában járt és a *Nevszky*n jött Sitkába. Maxutoff tönkretevése tehát a tatárnak a müve.

- Oh, Olga! - kiáltott föl Vera lángoló szemekkel. - A czár igazságos és kegyes. Meg fog bocsátani. A czárné is szószólója lesz a mi ügyünknek. De mikép siettethetnők ezt az ügyet?

- Menj holnap Arthurral és Olgával a palotába, édesem, - felelte Dimitri. - Arthur várhat a nagy előcsarnokban. Tudom, hogy a czárné tüstént elküld a bizonyitékainkért Sitkába. Majd egész nap figyelemmel kisérem, mit tesz a czár és Boris, mikor előterjeszti Fersen jelentését, meg fogja jegyezni, hogy Linieff kapitány ez ügyben kihallgatást kér, hogy Maxutoff ártatlanságát bebizonyitsa.

Abban a reményben váltak el, hogy közeledik a nap, mely a szegény fogolyt kiszabaditja Ázsia izzó sivatagaiból.

Orloff Olga grófné lüktető szivvel lépte át a téli-palota küszöbét. Nariskine Vera vezette, a ki rendithetlen bizalommal csüggött a kegyelmes czárnén. Bár e végzetes pillanatban Olga átérezte boldogtalan sorsának minden fájdalmát, szemei előtt megjelent a kis Istvánnak egészséges, derült, gyermeteg ábrázata és a kis alaszkai herczegnő szűzies képe, Irmáé, a kinek gondjai a vidám orosz arisztokrata leányok körében eloszlottak. Forró imát rebegett Olga e két ifju teremtésért és belépett a czári palotába.

- Csak bátorság! - sugta hozzá Vera. - Linieff és Dimitri már kihallgatáson vannak.

Mikor a jóbarátok egy órával ezután az Orloff-palotában ujra egybegyültek, a kapitány örvendezve mutatott a mellén arra a keresztre, melylyel a czár nagykegyesen megajándékozta.

- Hüségért és az igazságért! - mondta hozzá a czár. - Megérdemelte, kapitány, ezt a kitüntetést, a miért leleplezte Zubov gazságait.

És a táviró már kopogott, jelezvén, hogy a czár megbocsátott Maxutoff Gregory herczegnek.

- A herczeg feleségéhez - folytatta a czár - elküldöm egyik futáromat, ki hirül viszi bocsánatomat. Most már közölhetem, hogy Maxutoff herczeg Khokani főhadiszálláson tartózkodott. Mihelyt visszatér, külön kihallgatáson fogadom és iparkodni fogok, hogy jóvátegyem a multat. Szivesen látnám, ha a herczeg továbbra is rendelkezésemre bocsátaná magát.

Csupa derült sugárzó arcz gyült egybe az Orloff-palotában estebédnél. Szinte lelkendezve mondotta Olga a társaságnak:

- Nem merek tovább távol maradni Beatricetől, mert a sok jóhir megárthat neki. Holnap visszamegyünk, Arthur, Drezdába.

- Ilyen hamar? - kiáltott föl Irma, tekintetet váltván Arthurral.

Ebből a tekintetből ki lehetett olvasni, hogy az ifju leány szive titkon a művészért dobog.

- Csak azért, hogy annál hamarább visszatérhessünk, herczegnő, - felelte Arthur derülten. - Valamennyiünknek itt kell lennünk, mikor az édesatyja hazatér.

VIII.

Mialatt a Maxutoff-család és annak jóbarátai epedve várták Drezdában Maxutoff herczeg hazatértét, az Oxusnak és Jaxartesnek völgyét lázadás nyugtalanitotta. A Kaspi-tenger melletti és az Uralmenti hatalmas sikságot a czár már majdnem elvesztette és a sivatagban, hol nyáron forróövi meleg, télen fagyasztó hideg uralkodik, az orosz csapatok nem leltek védelemre.

A czári csapatok tábornokának futárjai sehogyse birtak eljutni a külső hadoszlopokhoz; a tábornok tehát kénytelenségből elsánczolta magát Khokanban és megadta magát a gondolatnak, hogy a két külső hadoszlop parancsnoka bizonyára nem tud előre jutni.

- Ostrom lesz hát életre-halálra! - kiáltott föl a vitéz tábornok, mikor visszatért a főhadiszállásra, miután szuronynyal kényszeritette Khokan lakóit, hogy a falakat és sánczokat rendbehozzák a csapatok védelmére.

Mikor aztán a védelmi munkálatok befejeződtek, a tábornok katonáival kihajtotta a városból Khokan lakóit, kikről bizonyosan tudta, hogy titkon szítják és támogatják a lázadást.

- Egy hónapra van vizünk, eleségünk és golyónk. Nem irgalmazok a lázadóknak! - kiáltotta a tábornok.

Mialatt a czári zászló büszkén lobogott a sánczok ormáról, Apraxin tábornok kitekintett az éjszaka csendjében a tájra és mérlegelte helyzetét.

Délről az ellenséges afghánoktól s az angoloktól nem várhat segélyt, keletről a kinaiaktól sem. Ezek valamennyien titkos ellenségek, a kik kárörvendve látják, ha a czár lobogóját golyó éri. Nyugatról az Oxus-völgyét a bokharai emirnek és a khivai kánnak vad hordái szállották meg. A sivatag rajongó lovasait az a vágy tüzelte, hogy a czár katonáit visszaszoritsák a Sir-Darja hegylánczai közé.

Apraxin tábornok arcza elkomorult, mikor kitekintett a síkra, melyen évszázadok óta arabok, mongolok, oroszok, kinaiak, afghánok, sőt rőtszakállu angolok is küzdöttek, hogy az Altai-hegyeket, Közép-Ázsia kulcsát, hatalmukba keritsék.

- El fogom veszíteni a czár kegyét. Le kell ujra mondanom a sok vér árán szerzett Turánról, - sóhajtott föl Apraxin és a holdas éjszakában messzelátójával észak irányába kémlelt, vajjon nem lát-e arról orosz szuronyokat megvillanni. Még mindig hiába várta Taskend felől a segédcsapatokat.

Másnap este haditanácsot hivott össze. És a tisztek sötét arczczal hallgatták tábornokuk szavait.

- Tudnak tán az urak valami utat-módot? - kérdezte a tábornok a tisztektől. - Mert most döntenünk kell. Vagy védjük magunkat a legvégsőig, vagy átvágjuk magunkat az ellenségen. Ha Taskendből felvonulhatnának hadosztályaink, az ellenség hamar visszavonulna. Szavazzunk, uraim!

Apraxin tábornok melle zihálva emelkedett föl s alá; a vitéz katona harminczéves pályáján még nem került ilyen kétes helyzetbe.

- Kegyelmes uram, - szólalt meg az egyik kapitány, - az én századomban van egy ember, a ki azelőtt magas állásban volt. Ez az ember azt hiszi, hogy néhány bátor katona, tevehajcsárnak, vagy bivalypásztornak öltözve, eljuthatna Taskendbe. Maga is ajánlkozott erre a feladatra. Vállalkoznék rá, hogy három nap alatt eljut Taskendbe. És ha az sikerülne neki, egy hét alatt itt lehetnének a segélycsapatok. Addig pedig ki tudnánk itt tartani.

- Helyes, helyes! - kiáltották a tisztek. - Kisérelјük meg. Tiz napig tartsunk ki, akkor is van még időnk kitörni a sánczokon.

- Hozassák ide azt az embert! - parancsolta a tábornok. - Hallgassuk meg, mit mond.

És tiz percz mulva Maxutoff Gregory herczeg, ki egykor a czár alkirálya volt Alaszkában, dragonyos közlegényi ruhában megjelent a tiszti gyűlés előtt. Értelmes, világos előadásával megnyerte a parancsnokok bizalmát és terveinek határozottságával és biztosságával valósággal ámulatot keltett.

- Dervisnek fogok öltözni - adta elő Maxutoff - és a dervisi köntös alatt pásztorruhát fogok viselni. Viszek magammal állatbőrökből készitett légpárnákat, ezek segitségével, mihelyt valami uszó fatömböt látok, lefelé usztathatok a folyón. Óránkint megtehetek igy öt angol mértföldet. Nappal elrejtőzöm a sziklák közé, de éjjel haladhatok előre. Ha elfognak, azt mondom, hogy orosz fogoly voltam s megszöktem.

A herczeg nyugodt komolysága mély hatást keltett Apraxin tábornokban.

- Mi a neve, barátom? Egy óra mulva indulhat?

- Akár tüstént is elindulhatok. Utitársaim két óra mulva követhetnének és a folyó tulsó partján haladhatnak.

A rongyos, elvéznult katona várta a jelet, hogy tüstént elinduljon vakmerő vállalkozására.

- Várjon! Mi a neve?

- Maxutoff Gregory.

Apraxin odaugrott a katonához:

- Csak nem ön az a katona, a ki egykor kormányzó volt? - suttogta rekedten.

- De az, kegyelmességed. Ma csak fogoly és közkatona vagyok s rangomtól is megfosztottak.

- Induljon hát el az Isten nevében. Ha eljut Taskendbe, a czár nem lesz hálátlan ön iránt. Mentse meg az orosz haderőt.

- Iparkodni fogok kötelességemet teljesiteni, - felelte Maxutoff és a sötétben érezte, hogy a tábornok jobbja keresi az ő jobbját.

Még négy napig zúgott a csatazaj Khokan körül.

- A kutyák bizonyára segitséget várnak! - orditotta dühöngve Abubeg, a lázadó benszülöttek vezére. - De a sivatag lakói jóllaktak a hitetlenek hirvivőivel.

És harczrakész csapatait ujabb ütközetre tüzelte.

Taskend utczáin ugyanez nap ágakból összetákolt hordágyon egy sebesültet vittek. A sebesült férfi már csak ennyit tudott nyögni, ezt is fuldokolva:

- A tábornokhoz... Életre-halálra... Khokánt megszállta az ellenség...

Alkonyattájt egész Taskend lázban volt. Az orosz helyőrség összeállt s elindult Apraxin támogatására. - A futárok száguldó paripákon elvágtattak, hogy a városon kivül tanyázó csapatokat értesitsék és egy erős hadoszlop előre törtetett, megszállni a vidéket Khojendig, mig a tevetábor a tüzérséggel másnap reggelre odaér.

A parancsnokló tábornok lovon vágtatott a hősies sebesülthez.

- Tilos most zavarni, tábornok ur. Most minden attól függ, hogy a sebesült pihenjen. Lándzsaszúrást kapott az oldalába és nagy vérveszteséget szenvedett.

- Ismeri itt valaki? Bátor, rettenthetetlen ember lehet. Ápolják gondosan. Ez az ember mentette meg az orosz hadsereg becsületét, ha csapataim még idejekorán érnek Khokanba. Ha életben marad, kieszközlöm hősi tettéért a Szent-Vladimir rendjelet. A czár meg fogja jutalmazni.

A tábornok elvágtatott a csatatérre.

- Félek, hogy a szegény sebesültre nem vár több babér itt a földön, - sóhajtott fel magában a vén katonaorvos.

A tábornok az első előörsnél megtalálta az egyetlen embert, a ki épen került ki a veszedelmes vállalkozásból; az öt közül hármat vagy elfogott az ellenség, vagy széttépték a sivatag vadállatjai...

A tábori kórház nagytermében halálos láz gyötört egy lesoványodott, elvéznult közkatonát: Maxutoff Gregory halálán volt:

A délutáni nap átárasztotta sugarait a halkan zizegő lombokon, melyek illatossá varázsolták a Klannak háremét, melyben a tábori kórházat megtelepitették. - A teremben együtt voltak a tábornokok, mellükön a czári kegy ragyogó jelvényeivel.

- Apraxin tábornok, - szólt a parancsnokló tábornok, - az ön kötelessége közölni a sebesülttel a czár bocsánatát. Adja tudtára, hogy a czár visszaadja neki a rangját, a becsületét és hogy nevét az orosz nemzet hősei között fogják emlegetni. A levelet, mely a feleségétől érkezett, már nem fogja maga elolvashatni. Talán mi felolvashatnók neki.

Az orvos kérésére a tábornokok a szomszéd szobába vonultak.

- Már csak egy félórája van a betegnek; legjobb esetben egy órája.

A parancsnokló tábornok hangja elérzékenyült, mikor erre halkan ezt mondta:

- Akkor, Apraxin, közöljön vele mindent. Hallja meg utolsó órájában, hogy a czár megkegyelmezett neki és hogy a felesége a síron tul is szeretni fogja.

- Ismer engem, Maxutoff herczeg? - kérdezte Apraxin és az arczképet, melyet Beatrice küldött magáról és Irmáról, a haldokló szemei elé tartotta.

A sápadt ember szemei kiragyogtak, mikor Apraxin először szólitotta herczegnek.

- A czár megkegyelmezett önnek és az ön ártatlansága napfényre derült.

A haldokló üvegesedő szemei sugárzani kezdtek e szavakra.

- És ezt küldi önnek a czár kegyelme jeléül.

És a vitéz tábornok levette saját melléről a Szent András keresztet és a haldokló takarójára tette.

Maxutoff beszélni akart; összeszedte minden erejét, de szája hangtalanul mozgott.

- Ha még valamit mondani akar, tábornok ur, siessen, mert nemsokára késő lesz, - szólt az orvos halkan.

- Mocsoktalan neve, - folytatta Apraxin, odahajolva a haldoklóhoz, - hősi tettének emléke büszke öröksége lesz az ön gyermekének. A czár kiván atyja lenni az ön leányának.

És Apraxin még egyszer oda tartotta a drága arczképet a haldokló szemeihez.

- Beatrice... Irma... mondjátok nekik, hogy ártatlan... - tovább nem tudta mondani a haldokló.

Az arczkép után kapott s mikor ezt görcsös ujjai megragadták, hirtelen visszahanyatlott az ágyában.

- Vége van! Meghalt! - mondta az orvos. S a tábornokok keresztet vetve térdeltek le Maxutoff Gregory herczeg holtteteme mellé.

IX.

- Csak azt szeretném tudni, hogy mi a szándéka Nariskine asszonynak mindezzel? - töprengett magában Arthur, a mint Nariskine asszony levelével a kezében, végigdőlve feküdt műtermének egyik lustaszékén.

A levél igy szólt:

» *Tüstént beszélnem kell önnel,* - irta Nariskine asszony. - *Egy órát szentelhetek önnek a bál előtt. Jöjjön tiz órakor a követségre. - Ne felejtse el.*

Vera.«

A festő egyszerre talpon termett; mert valami ötlet támadt a fejében.

- Lehetséges-e? Lássuk csak! Hat esztendő telt el szegény Maxutoff Gregory halála óta. De Nariskine Vera állandóan Athénben volt. Valószinüleg most látta Irmát a téli palotában. Ha Olga grófné jól értesült, nem látták egymást Maxutoff herczeg temetése óta. Talán valami ujabb baj? Hát még mindig nem szállt el róluk Zubov átka?

Még egyszer elolvasta a levelet. Csak most vette észre, hogy a papir alján apró betükkel utóirat is van vetve.

»Ez a levelem bizalmam s óvóintésem jele. Egy szót se Dimitrinek.«

Randolph Arthur elnevette magát ezen az asszonyos stiluson. - Hirtelen nyugtalankodni kezdett.

- Semmi kétség, Irma miatt akar velem beszélni. Egyéb titkunk nincs.

Szemei a műterme drágaságain tévedeztek, melyeket még királyok is eljöttek megbámulni. Az emlékek egész özöne rajzott most a fejében. Oh, nem keresett ujabb ismeretségeket, a mióta Orloff Olga, a kötelesség szavának engedve, Drezdát fölcserélte Pétervárral.

Pétervárról egyre jöttek a testvéri szeretettel eltelt levelek. Irmától, Olgától, Dimitritől és fájó szivvel értesült, hogy a szép Beatrice követte férjét abba a csendes országba, a hol a czár és jobbágy között nincs különbség. Buczov báró azután elbeszélte, hogy Irmát, ki most csillaga a pétervári társaságnak, kedvencze a czárnének és hogy a legelőkelőbbek között keres számára a czárné férjet...

Mély sóhajtással vetette magát a lágy pehelyszékbe a boudoirban, melybe bevezették, mikor a követségi palotába érkezett. Hirtelen fölriadt álmodozásaiból, mikor Nariskine Vera, ki észrevétlenül-nesztelenül lépett be s megfogta a karját. A festő felszökkent és ámulva állott a viruló szépségü, báli pompában ragyogó Vera előtt.

- Csak néhány perczet szánhatok magának, Arthur. Várnak. Ne beszéljen hát semmit, majd én beszélek. Holnap Pétervárra megyek és talán látom Olgát. Fontos ujságaim vannak. Különben csak azt kérdeztem volna, mit üzen Olgának és Irmának; de tegnap Ribeaupierre márki, férjemnek athéni utóda, átutazott itt, Délről jövet. Nevetve mesélte, hogy a legközelebbi követ felesége épp oly kedvelt és szerencsés lesz, mint a milyen én voltam. Nem telvén örömem édeskés bókjaiban, elhagytam a termet, de még hallottam, a mint Dimitrinek ezt mondja: »Csak bemutatom követi megbizó-levelemet és azután megkérem a czárnétől Maxutoff kisasszony kezét. Az anyám soká időzött a czárné oldalán, nem kételkedem tehát, hogy a bájos leány az enyém lesz. Ismeri Irma herczegnőt?« kérdezte Dimitrit, ki persze igenlőleg válaszolt.

Randolph izgatottan járt föl s alá a boudoirban. Álorczája lehullott; közönyössége, melyet tettetett, egy pillanat alatt eloszlott.

- Ki ez a Ribeaupierre? - kérdezte sötéten.

- Ej, milyen komor arczot vág, Arthur. A bimbó nyilni készül és vonzza magához azokat, a kik a szépet szeretik. Ribeaupierre kitünő párti.

- Nem is szükséges, hogy tovább dicsérje. Látom már, hogy Ribeaupierre ur kitünő szövetségesre lelt önben.

A müvész hangjának drámai szinezete kaczagásra fakasztotta a bájosan gúnyolódó Verát.

- Azt hittem, hogy ön csak a müvészetébe szerelmes, - vágta vissza Vera pajzánul. - No ne legyen olyan nevetséges, kedves barátom. Csak nem lehet olyan tapasztalatlan, hogy ne tudná, hogy egy szellemes és szép leánynak kérői is akadnak. Ha Olgát nem foglalnák el annyira a saját ügyei, már régen figyelmeztette volna önt. De Olga akármilyen fiatal és szép, mégis csak az árnyak országának él, melyben az ő számára az én szegény Fedor bátyám a király. Pedig szeretném, ha Olga engedne a czárné rábeszéléseinek. Apraxin tábornokot nemsokára kinevezik Turkesztán kormányzójává; a tábornok minden babérait Olga lábai elé rakta és megkérte Olga kezét. De Olga ezt felelte neki: »Apraxin tábornok, őrizze meg hű szivében irántam való barátságát. De higyje el, barátom, hogy az asszony csak egyszer tud szeretni.«

Vera titkon Randolphra tekintett, kinek arczáról lerítt a gyötrő izgatottság.

- Nos igen, kedves müvész ur, - folytatta Vera, - az ön diplomata vetélytársa olyan ajánlatos ember, hogy magam se tudok semmit se ellene vetni. De mert tudtam, hogy ön szereti Irmát, ezért közlök önnel mindent idejekorán. Nincs igazam?

- Igen, szeretem Irmát és nem veszithetem el! - tört ki Randolph elkeseredett komolysággal.

- Akkor hát kövesse az én tanácsomat! Leszek én, ha akarja, a jó tündér. Rázza le magáról az elkeseredést és utazzék Pétervárra. Legyen ott a mi vendégünk, mig Washingtonba utazunk. El kell jönnie, különben elveszitheti Irmát.

Randolph felszökkent. Lelkében a remény hirtelen buzgást keltett.

- És mit gondol, szeret engem Irma? - kérdezte Randolph aggodalmasan.

- Azt hiszem, erre a kérdésre ne tőlem, hanem Irmától várjon feleletet. De azt is hiszem, hogy remélhet...

Másnap, mikor Randolph Arthur épp csomagolta holmiját, betoppant hozzá Wilde Hugh, a ki rossz festő, de jó pajtás volt.

- Ohó, mi ez? Csomagolás! Ugyan hagyd abba. Nagy ujság!

- Nem érdekel. Kis utazást teszek a Keleti-tengeren.

- Nem lehet! Nem utazhatol! Te, tudod ki van itt: Bradford, a kaliforniai milliomos. A klubban hagytam. Azt mondja, hogy régi, jó pajtásod. Rengeteg gazdag a ficzkó. Aranybányák... valami ilyesféle az északi sarkon. Azt mondotta, hogy néhány percz múlva eljön hozzád.

Arthur kiejtette kezéből a vázlatkönyvét, melyet épp el akart csomagolni.

- Mit, Bradford Pál... Azelőtt hirlapiró volt. Itt van?

- Persze hogy itt Mindenáron azt akarja, hogy megörökitsd hires müvészeteddel a feleségének szépséges ábrázatát. Legalább azt mondta nekem. Büszke rád, hogy amerikai vagy... Te, ugy hallom, hogy már jönnek is. Az asszony is vele jön.

Hugh egy pillanat alatt elpárolgott, mint a rózsa-olaj...

Miután Pál bemutatta a feleségét és a műtermet a vendégek a szokásos álmélkodások és magasztalások között megtekintették, Bradford a sitkai tájkép-vázlatokat tekintette meg.

- Fest még tájképeket? - kérdezte.

- Igen, de csak szórakozásból. Egyébként nincs időm ilyen tanulmányokra, - felelte a festő.

- Pedig ezek pompás vázlatok. Évenkint járok egyszer azon a vidéken, hogy az aranybányáimat ellenőrizzem. A város alig változott meg.

- Hát vannak Alaszkán aranybányák? - kérdezte Arthur és elforditotta fejét, hogy Bradford észre ne vegye izgatottságát.

- A mi társulatunk ott a világ legnagyobb aranybányája. Kétszázötven bányász kalapácsa dolgozik a Douglas-szigeten éjjel-nappal.

- Még sosem hallottam, hogy szigeten is van aranybánya. Milyen az alakulata? - tudakolta Arthur izgatottan.

- Oh, csak egy kis zöld sziget, - felelte Bradford. - Magas hátu, kerek sziget, akár egy tevehát. Csak itt-ott födik bokrok a szigetet.

Arthur tüstént fölismerte, Maxutoff leirásaira emlékezve, az elveszett szigetet. Esztendők előtt átolvasta Maxutoff papirjait, melyek most elhanyagoltan, figyelembe sem véve, hevertek a czári bankban Pétervárott. Visszafojtott lélekzettel gondolt Irma ellopott örökére, a megrabolt Orloff Olgára, az apátlan Istvánra és az árulásra, mely Maxutoffot halálba kergette.

- Igen, most már emlékezem, - tünődött magában Arthur, - hiszen ez a Bradford egész éjszakákat töltött Zubov hajóján.

Majd fenhangon folytatta:

- Ugy-e bár, azután, hogy elutaztam Alaszkából, ön megvette a bányát? Megtalálta ott Lefranc Pierret?

A milliomos összerezzent és a gyanutlan müvészre átható-fürkésző pillantásokat vetett.

- Oh, Lefranc sok esztendő mulva meghalt a bányában, - felelte végül. - Sokáig bolygott az Északi-tenger partjain és végre egy ügynököm megvásárolta tőle a jogait négyszáz dollárért. Egészen elzüllött ez az ember, ivásnak adta magát, abba is pusztult bele. A bányát egy olyan területrészen fedezték fel, mely a feleségem első férjének birtoka volt. Én aztán megnagyobbitottam és megjavitottam a bányát.

- Ezzel ugyan füllent az ur! - gondolta Randolph Arthur és titkon megfogadta, hogy Oroszországba utazik és kikéri Olga papirjait. Azután Washingtonba utazik és ott érdeklődni fog az elhunyt államférfiu jogai iránt; de mindez titokban fog történni és port hint Bradford szemébe.

- Két hét mulva el kell utaznom, Bradford ur és ha nem volna ellenére, a nagyságos asszony csak visszatértem után kezdené meg az »üléseket«.

- Egy hónapig itt maradunk Drezdában és mindenkor rendelkezhetik velem, még ha a miatt meg kellene is hosszabbitanunk itt tartózkodásunkat, - viszonzá a szenátor özvegye. - Ha elfogadná meghivásunkat, hogy ma velünk reggelizzék, akkor kényelmesen megbeszélhetnők a továbbiakat.

Hirtelen ötlet villant át Arthur agyán, mikor látta most, hogy a milliomos-pár szemei arra a bársonyfüggönyre szegeződnek, mely szobája egyik sarkára borul.

Odalépett a függönyhöz és meghuzta.

- Ah, milyen elragadó! Ki ez a gyönyörü asszony? - kiáltott fel Bradford felesége, mikor a függöny alól három képet látott előtünni.

- Oh, hisz ez a Baranoff-kastély! - szólt Bradford, gyorsan a középső kép elé lépve. - Ez a nő pedig rajta, igen, ez az orosz grófné! Vajjon hol van most? Azt hittem, hogy meghalt. Tomlinson is hasztalanul kereste Pétervárott.

- Évek előtt festettem le ezt a hölgyet, - viszonzá Arthur nyugodtan. - Épp akkor tért vissza Sitkából. S ennek a képnek nagy sikere volt a párisi szalonban. *Várakozás* volt a czime.

A milliomos éles tekintettel nézett Arthurra.

- Ez itt pedig Maxutoff herczegné... Kitünő. És ki ez a fiatal leány? - kérdezte Bradford.

- Mondja csak, Randolph, - veté Bradford egyszerre közbe, - hol van Maxutofféknak az a szép leánya? Tudja talán?

- Évek óta elveszett a szemeim elől! - felelte a müvész.

A milliomos kényelmetlenül kezdte magát érezni. Össze-vissza vetette a vázlatokat, mintha valami kellemetlen gondolat üldözné.

- Olgával is közölni kell mindezt, - mondotta Vera, mikor Arthur elbeszélte neki Bradforddal való találkozását. - El kell halasztani a Ribeaupierre ajánlatára való választ és ha a washingtoni orosz nagykövet nem szerzi vissza Irma örökét, akkor velem gyülik meg a baja a férjemuramnak.

- És Irma szerelme? - kérdezte Arthur félénken.

- Ez olyan gyöngéd kérdés, a melyre a feleletet önnek magának kell kifürkésznie, mihelyt vendégem lesz Washingtonban, - felelte a szép asszony nevetve. - És ha befejezte a milliomos feleségének arczképét és az aranyszigetet megörökitette egy rengeteg vásznon, akkor eljöhet Washingtonba az orosz követségre. Kezemet rá, hogy ott találja akkorára Olgát, Istvánt és Irmát, hogy tanui legyenek, milyen sikereket vivott ki a csillagos lobogó alatt. De Arthur, egy szót se minderről Dimitrinek. Mert ha kitudódnék, hogy a czárnak joga volna a sziget aranyából egy tizedet követelni, akkor tán ki is vennék az ügyet Dimitri kezéből. Majd szembenézünk ezeknek a vakmerő yankeeknek és a czárné támogatásával megteszünk mindent, a mit tehetünk!

- Oh, Vera, ön őrangyalunk mindannyiunknak! - kiáltott fel Arthur, miközben megcsókolta a követasszony kezét.

X.

A washingtoni évad legfényesebb ünnepsége volt a washingtoni orosz követ estélye. Az egész washingtoni előkelő világ megjelent. Randolph Arthur majd egy félóráig tévelygett a végtelen kocsisor között, mig utat törhetett magának a kapuhoz.

A követ teljes diszben várta vendégeit a diszterem ajtajánál. Mikor Arthur belépett, ezt sugta neki Dimitri:

- Maradjon, Arthur, velünk, a mi kis társaságunkban. Legyen Irma lovagja. Vera az ön ismerőseit, Bradfordokat is meghivta.

- Hol van Irma? - kérdezte a müvész hevülten.

- Irma a bálkirálynő. Egyszerüen elbűvölő! - felelte Dimitri pajkos sóhajtással, mintha sajnálná, hogy maga már nem udvarolhat a gyönyörü leánynak.

- Egy órakor legyen a kis szalonban és várja az intésemet, - sugta Vera Arthurnak, mikor ez hozzá lépett, hogy köszöntse.

- Minden elő van készitve, - folytatta Vera suttogva. - Bradfordot egy alkalmas perczben a könyvtárba hozom. Dimitri a milliomos feleségével fog foglalkozni. Olgának is megadtam az utasitásokat. Valószinüleg szükségünk lesz az ön segitségére.

Hasztalanul csengett az édes zene Arthur füleinek. Nem vette észre a barátságosan feléje mosolygó szemeket, se az integető legyezőket s az azok mögül vetett esdeklő tekinteteket. Egy hét óta tanulta Nariskine Vera asszonynyal a szerepét és még most sem értette át egészen a tervet.

Épp az imént szólitotta meg Bradford:

- Beszélni szeretnék magával, Randolph, erről a bájos leányról ott. Hiszen az a kis alaszkai herczegnő, a kit évek óta keresek! Tüstént felismertem, a mint megláttam.

Arthur már türelmetlenkedni kezdett. És nem is figyelmeztethette már Verát, mert Bradford állandóan szemmel kisérte.

Ideges izgatottsággal követte a szellemes követasszony minden mozdulatát.

Közvetlen a tea után a követasszony Bradford karján elhagyta a szalont. Vera alig észrevehetően intett Arthur felé.

Besietett a kis szalonba és ott tünődésbe mélyedt, melyből azután egy szolga riasztotta fel, ki halkan e szavakat mondta hozzá:

- Nariskine asszony kéreti egy pillanatra a könyvtárszobába.

Elszántan nyitott be a könyvtárterembe. Ámulatára azt látta, hogy Bradford, mint az ugrásra kész tigris, ugy áll szemben a követasszonynyal, Olga pedig szintén a teremben van és arczát kezébe hajtja.

- Sziveskednék bezárni az ajtót, - mondta Vera a festőhöz. - Nem szeretném, ha zavarnának bennünket, mig Bradford ur meg nem hallgatta önt.

A követasszony leült és legyezőjének egyenletes mozgása tanusitotta, hogy nyugodtsága meg nem ingott.

Viszont Bradford teljesen elvesztette önuralmát ebben a válságos órában és dühtől reszkető hangon rivallt Randolphra:

- Mit, önnek a kezei közt valami irások vannak... Orosz jogokat akarnak érvényesiteni az én bányám ellen?

- Csak annyit vagyok bátor közölni, Bradford ur, - felelte Arthur higgadtan, - hogy az államtanácsnak elő fogom terjeszteni Maxutoff Irma herczegnő okmányait, melyekből kitünik, hogy a czár neki adományozta a szigetet, még pedig négy évvel előbb, mint a mely időből az ön jogczimei származnak.

- Ez mese, uram! - kiáltotta Bradford. - Akkortájt érintkezésben állottunk az orosz kormánynyal és az nem tudott semmiféle ilyen adományozásról. Különben is mi jogczimeinket a sziget eredeti fölfedezőjétől, Lefranc Pierretől, szereztük.

Olga felzokogott; mire Vera és Arthur mellette termettek.

- Zubov kéme! - kiáltotta Olga kétségbeesett zokogással. - A hütlen jóbarát! A ki meggyilkolta az én Fedoromat.

Bradford e jelenettől szinte megdermedt. Mozdulni sem tudott; mintha lábai gyökeret vertek volna. Randolph pedig villogó tekintettel támadt rá:

- Átlátom most már rút müvét! Összejátszott azzal az elkárhozott emberrel, hogy ezt a szegény árva gyermeket megrabolják.

Vad gyülölettel nézett szembe egymással ez a két ember. Az álczák lehulltak.

- Kezemben vannak az eredeti adományozási okmányok, - folytatta Arthur. - És a mióta elhagytam Sitkát, én őriztem a czár pátenseit. Most már tudom, Bradford Pál, hogy ön gazember volt!

- Miért nem voltak azok az adományozások a nyilvánkönyvekbe bevezetve Alaszka fővárosában?... Az okmányok tehát hamisak! - vágta vissza Bradford diadalmas hangon.

- Be voltak vezetve, de az ön bűntársa, Zubov, megsemmisitette a sitkai nyilvánkönyveket, mikor a hajókat kirabolta.

Bradford hátratántorodott e szavak hallatára és szinte megdermedt, mikor most Orloff Olga grófnő felugrott és rámutatva ujjával, villámló szemekkel ezt kiáltotta:

- Ön és az ön gyilkos czimborája elfelejtették, hogy én és az én gyermekem meg vagyunk nevezve az okmányokban és hogy Maxutoff herczeget a czár visszahelyezte jogaiba. Az ön galád keze ásta meg Maxutoff korai sírját és önnek is része van férjem meggyilkolásában.

- Semmi közöm mindehhez, - szólt Bradford szintén fennen. - A két állam közt létrejött szerződésben a magánbirtokok nincsenek kivéve! Megdaczolok mindannyiokkal!

- De a végleges szerződésben, mely három évvel később, 1870-ben, jött létre, elismerték az Egyesült-Államok, hogy azok az adományozások, melyeket a czár kifejezetten jóváhagyott, érvényesek, megtartják érvényességüket és megelőznek minden későbbi jogczimet.

- Ej, önöknek nincs meg ez a jóváhagyásuk! Lehetetlen! Orloff államfogoly volt. Se a felesége, se a gyermeke nem szerezhetett jogokat.

Randolph e szavakra már csüggedni kezdett. Fejét kétségbeesetten horgasztotta le. De ekkor Nariskine Vera elővett egy összehajtott papirt és hideg fölénynyel igy szólt:

- Ön vakmerő játékos, Bradford ur. Jól játszik kártyáival, de az utolsó játszma mégis az enyém. Ön Orloff asszonyról, a vendégemnek, Orloff gróf hadapródnak az anyjáról ugy beszélt, mint egy rab feleségéről. Ezért megérdemelné, hogy a cselédeimmel kidobassam önt e házból.

Bradford elsápadt, ajkai remegtek és vérben forgó szemekkel hallgatta, a mint Vera kiméletlenül folytatta:

- De nekem most fontosabb érdekek lebegnek a szemeim előtt... Orloff Fedor a bátyám volt; a czár halálában megbocsátott neki mindent és tettét, a melyért rabságot szenvedett, a puszta véletlen következményének ismerte el. Ön mégis sértette és gyalázta az imént Orloff Fedor gróf nejét és gyermekét. Azonfelül habozik Maxutoff herczeg árváján jóvátenni azt, a mit ön és a czimborája a herczegen, a herczegnén, ki megtört szivvel halt meg, elkövetett. Még most is habozik? - kérdezte Vera lángoló szemekkel.

- Szembeszállok! Egy talpalatnyit sem vehetnek vissza a szigetből. Tehetetlenek velem szemben! - sziszegte Bradford, elvesztvén minden önuralmát.

- Akkor én az egész birtokot követelem, a bánya eddigi jövedelmeivel együtt! - felelte Nariskine Vera, vigasztaló pillantást vetve Olga grófnéra.

Randolph szólni se tudott, annyira elámult Verának e föllépésén.

- Ej, nem vitázom tovább! Kérem, véget akarok vetni e jelenetnek! - kiáltotta Bradford boszusan.

- Én nem! Meg fogom büntetni vakmerőségeért és becstelenségeért! - vágta vissza Vera szigorún és megnyomta a csengőt. - Kéretem Nariskine herczeget! - mondta a belépő inashoz. Azután kibontotta az irást, melyet kezében tartott, miközben Bradfordot hirtelen aggodalom fogta el.

A teljes diszbe öltözött nagykövet sietve jött be és körültekintett a zavart arczokra.

- Kérlek, Dimitri, mondd meg ennek az urnak, hogy az az okmány, melyet átadok neked, hiteles-e vagy sem?

A nagykövet izgatottan felelt:

- Kérlek... hisz ez...

- Csak nyilatkozzál rögtön, Dimitri: valódi-e ez az okmány vagy sem? Aztán pedig hagyj magunkra, mon ami! - szólt Vera lágy, kérő hangon.

- Igen, ez valódi okmány. És ezt készséggel igazolnám nagyköveti pecsétemmel, ha diplomácziai szabályaink nem tiltanák, hogy azt az okmányt, mely a czár magánpecsétjével van ellátva, még hitelesitsük is, - felelte a tábornok komoly hangon.

Azután meghajolt és visszavonult, közben fenyegető pillantást vetvén Bradfordra.

Alig tette be a nagykövet maga után az ajtót, Vera fölényesen és leplezetlen lenézéssel szólott Bradfordhoz:

- A czárné ő Felsége a kérésemre kieszközölte, hogy a czári kincstár elálljon a reá eső tizedtől. Ezt a tizedet Orloff grófné kapja és az ő örökösei, mert annyit szenvedtek. A sziget maga, bányáival együtt, Maxutoff Irma herczegkisasszony öröke. Ez lesz a hozománya.

Bradford Pál megtántorodott és zavartan hebegte:

- Hát a czár elismerte jogait?

- Nemsokára hitelesen is meg fogja tudni a valót, - folytatta Vera, - mert megkértem a nagykövetet, férjemet, hogy mutassa be ezen okiratokat az Egyesült-Államok külügyi hivatalának és akkor fel fogunk lépni az itteni bíróságoknál ön és az ön czimborái ellen. Orloff grófné szólni fog majd a bíróságok előtt önmagáért és Irma herczegnőért, a kinek gyámja. Kérem, uram, a kocsija várja odalenn. Azt hittem, hogy engedékenyebb lesz jogos követeléseink iránt.

És a szép követasszony karját nyujtotta Olgának, hogy távozzanak. Arthur elébük szökkent, hogy ajtót nyisson.

- Még egy szót, - fogta most Bradford kérőre a dolgot. - Beszélni fogok az ügyvédemmel. Össze fogom hivni a bányatársaság igazgatóságát. Tartsa vissza egyelőre a pört. Kérem, könyörgök. Ha mindaz bebizonyul, a mit mondott, asszonyom, szivesen kiegyezem.

- Már késő, uram. Orloff grófné képviseli egyelőre Irma herczegkisasszonyt. Én nem törődöm többé önnel.

És még sugva hozzáfüzte szavaihoz, Arthurra utalva:

- Lássa, ehhez az emberhez kell fordulnia.

De a müvész szemei olyan hidegen néztek Bradfordra, hogy ez belátta, hogy ettől az embertől, ki egykor barátja volt, nem remélhet semmit.

Három héttel ezután Randolph Arthur komoran ült a csinos követasszony fogadószobájában. Orloff grófné édes, komoly tekinteteire sem vetett ügyet.

- Holnap visszautazom Európába, - mondotta nyugodtan. - Nincs többé reám szükségük és mütermem odahaza rég nélkülöz. Azt reméltem, hogy István gróf velem jön, de az ő szabadságát meghosszabbitották. Az ügyvédek arról értesitettek ma, hogy az okmányokat a külügyi hivatal elismerte. A többi most már az orosz követség dolga. Ugy hallom, hogy Bradford Pál hirtelen elutazott... Holnap még eljövök, hogy Istenhozzádot mondjak Irma herczegnőnek. Ma nagyon el vagyok foglalva. Utazásomra kell előkészülnöm.

A hangja sajátosan megváltozott; kiérzett a hangjából a sziv nagy szomorúsága.

- Ah, ez a Ribeaupierre a világ legboldogabb embere lesz! - gondolta magában, mikor felállt, hogy távozzék.

E pillanatban Verának és Olgának tekintetei találkoztak.

- Csak nem hagy el, Arthur, bennünket ilyen hamar? - szólt Olga grófné, izgatottságtól remegő hangon. - Akartam adni önnek egy kis emléket, a miért olyan hüséges és odaadó volt irántam, elhagyatott anya iránt és azért az elárvult leány iránt, a kiért esztendőkön át olyan hüségesen küzdött. Remélem, nem utasitja el ezt a kis emléket.

Arthur szive majd hogy meg nem repedt a néma fájdalomtól.

Szótlanul várt, lehajtott fejjel, miközben Vera mosolyogva nézett rá.

Könnyed lépteket hallott. S mikor felpillantott, Orloff grófné a gyönyörüséges *alaszkai herczegnő* bájos kis kezét tette Arthur kezébe.

- Ez az a kis ajándék, Arthur! - mondta Olga grófné boldog mosolylyal.

(Vége.)